CONSECINȚELE APARTHEIDULUI

Pe marginea unui studiu al O.N.U. — „Conséquences économiques et sociales des pratiques de discrimination raciale"

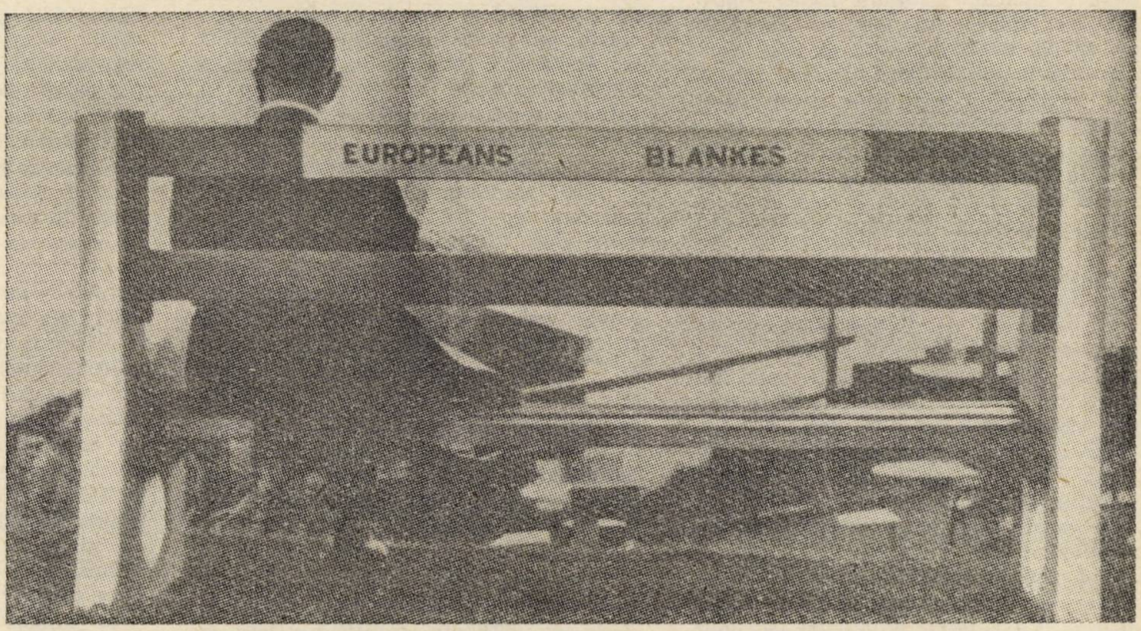

Aspect curent al apartheidului în R.S.A. : pe aceeași bancă — locuri separate pentru albi și negri.

Consecințele economico-sociale ale discriminării rasiale — care în formele ei cele mai reprobabile din Africa de sud, Rhodesia de sud, Angola etc. a fost și continuă să fie condamnată cu hotărîre în forurile internaționale, și în special în cadrul O.N.U. și în instituțiile specializate — sînt minuțios analizate într-un studiu publicat sub egida Comisiei Economice a O.N.U. pentru Africa. (O.N.U., *Conséquences économiques et sociales des pratiques de discrimination raciale*, New York 1963). În șapte capitole sînt denunțate implicațiile negative ale practicilor discriminatorii asupra dezvoltării economico-sociale în Africa de sud, Rhodesia de sud, Angola, Mozambic (unde apartheidul există încă), precum și influența nefastă avută pînă nu demult în Tanganica, Uganda, Kenya, unde prin obținerea independenței s-a pus capăt acestor practici. Pe lîngă documentarea foarte bogată, bazată pe cifre și documente oficiale, valoarea studiului e sporită de prezentarea sobră a factorilor analizați, de concluziile în genere judicioase ale fiecărui capitol.

Studiul începe prin a semnala specificul demografic al țărilor menționate: țări multirasiale, în care elementul covîrșitor este cel african. Astfel, populația africană reprezintă între 96—99 la sută din totalul populației în Rhodesia de sud, Tanganica, Uganda, Angola și Mozambic, și aproximativ 70 la sută în Africa de sud; în timp ce populația de origine europeană nu se ridică decît la 0,2 în Tanganica și Uganda, 0,8—1 în Mozambic și Kenya, 2,5—3,3 la sută în Angola și Rhodesia de sud, aproximativ 19 la sută în Africa de sud.

După cum constată studiul, în ciuda acestei majorități africane covîrșitoare, „comunitatea europeană locală a fost elementul dominant din punct de vedere politic, economic și administrativ, situație pe care și-a păstrat-o utilizînd măsuri restrictive și represive..." (pag. 5). O serie de tabele și date statistice dovedesc acest lucru în mod evident. Din tabelul 12, de pildă, reiese că europenii sînt mai des întîlniți în sectoarele-cheie și în cele care cer o calificare ridicată, pe care populația locală nu și-o poate căpăta din cauza restricțiilor, discriminărilor și condițiilor materiale mizere. Astfel, europenii reprezintă între 58—60 la sută din totalul oamenilor folosiți în servicii, în industria manufacturieră și în comerțul unor țări ca Republica Sud-Africană și Rhodesia de sud; de asemenea, pînă la independență, ei reprezentau între 67—83 la sută în Kenya, Tanganica și Uganda. Populația majoritară africană lucrează în cea mai mare parte în munci necalificate sau slab calificate, în agricultură și alte servicii. Proporția variază între 64 la sută în Africa de sud și 93 la sută în Mozambic. Studiul subliniază fără echivoc că asemenea munci sînt inferioare atît ca randament cît și ca remunerare celor ale europenilor: „Africanii care lucrează în sectorul serviciilor îndeplinesc funcții secundare și auxiliare, fiind mult mai prost plătiți ca europenii. Aceștia, dimpotrivă, lucrează mai ales în sectoarele în care există veniturile cele mai ridicate: în industria manufacturieră, unde productivitatea este mult mai ridicată ca în agricultură, în comerț și în serviciile în care sînt mult mai bine plătiți decît africanii" (pag. 16).

Urmarea inevitabilă a acestei distribuiri discriminatorii a populației active pe sectoare de activitate economică este o repartiție a venitului național extrem de inegală. Venitul pe cap de locuitor al europenilor este de cîteva ori mai mare decît acela al africanilor. Astfel, raportul variază între 11 la 1 în Republica Sud-Africană, și 24 la 1 în Rhodesia de sud. Înainte de independență, el era 30 la 1 în Kenya și 32 la 1 în Uganda!

În încheierea primelor capitole, autorii studiului remarcă pe bună dreptate: „Colonii europeni au aplicat diverse măsuri pentru a determina această structură rasială a distribuției veniturilor, care implică concentrarea puterii economice și politice în mîinile unor grupuri minoritare de europeni".

În continuare, studiul descrie succint dar edificator aceste măsuri. Primul domeniu analizat este regimul financiar și agricultura, ale căror principii fundamentale sînt discriminatorii din punct de vedere rasial, mai ales în Republica Sud-Africană și Rhodesia, unde această politică este o politică oficială, proclamată și aplicată ca atare. Legea cunoscută sub numele de „Natives-Land-Act" nr. 27 din 1913, revizuită în 1936, consacră în Republica Sud-Africană principiul segregației teritoriale și al separației drepturilor de proprietate „între africani și neafricani". Revizuirea din 1936 a fost prezentată de oficialitățile sud-africane ca o măsură care ar favoriza pe africani, respectiv pe africanii bantu. Autorii studiului O.N.U. resping această încercare de inducere în eroare, subliniind că afirmațiile oficiale nu țin cont de starea de lucruri existentă. În realitate, totalul suprafeței alocate africanilor, care depășesc 70 la sută din populație, nu reprezintă decît 13 la sută din suprafața R.S.A., în timp ce „neafricanii" dețin grosul proprietății funciare, fără a mai vorbi de calitatea pămînturilor stăpînite.

În esență, aceeași situație o regăsim în Rhodesia de sud. Și aici o lege — „Land Apportionment Act of 1930" — statuează separația între africani și neafricani. Ca rezultat al acestei legislații discriminatorii, în 1961 totalul suprafeței atribuite africanilor era de aproximativ 130 000 km² față de 194 000 km² cît dețineau europenii.

În general, lipsa de pămînt, absolut necesar pentru indigenii africani, ca și calitatea foarte slabă a suprafețelor pe care le posedă în rezervații, a dus la o accentuată presiune demografică și la un exod al populației spre centrele urbane, în speranța că va găsi acolo o ocupație mai bine remunerată. „În Africa de sud, menționează studiul, presiunea demografică este de așa natură, încît indigenii nu pot trăi, nu se pot hrăni din pămînturile pe care le au". Diferite comisii, care au făcut anchete în acest sens, au fost nevoite să atragă atenția asupra grelei situații în care se află africanii. Încă din 1932, „The Native Economic Commisions" arăta în raportul său că „în afară de cazul că se vor lua măsuri urgente, situația existentă va duce în decurs de cel mult două decenii la o înfiorătoare sărăcire a indigenilor" (pag. 28). Între timp, populația indigenă a crescut foarte mult și situația a devenit într-adevăr foarte grea. Sute de mii de oameni care își petrec toată viața între rezervații și orașe în căutare disperată de mijloace de trai — iată tabloul zguduitor care-l poți întîlni în rezervațiile Africii de sud.

Consecințele cumplite ale segregației și discriminării sînt poate și mai evidente în centrele urbane, unde implicațiile lor sînt foarte complexe și grave. În Africa de sud, de exemplu, pentru ca un african să fie admis ca locuitor urban, el trebuie să fi fost salariat pe o perioadă neîntreruptă de aproximativ 5 ani. Practic, asemenea condiții nu pot fi îndeplinite decît în cazuri cu totul excepționale, populația africană respectivă fiind — prin forța lucrurilor — silită la o migrare continuă.

Studiul denunță faimoasa practică din Africa de sud a „pașapoartelor" de circulație pentru africani. În conformitate cu „Native Act" din 1952, o însemnată parte din populația africană a fost supusă acestei legi care, în esență, prevede arestul pur și simplu pentru „infracțiuni" la deplasare. Numai în 1956 peste 1 700 000 africani au fost arestați și aproape 400 000 condamnați pentru astfel de „infracțiuni".

Legea „Native Laws Amendament Act of 1952" interzice unui african să stea mai mult de 72 de ore într-o zonă urbană, afară de cazul că s-a născut acolo sau a locuit în permanență. În plus, legea prevede că „un funcționar competent care are motive să creadă (!) că un african locuind într-o zonă urbană ar fi șomer, turbulent sau vicios, poate să-l aresteze fără un mandat prealabil de arestare". Pe baza unei decizii emanînd fie de la un magistrat, fie de la „serviciul indigeni", africanul respectiv este evacuat din zona urbană sau trimis la muncă obligatorie.

Pe baza legii „Group Areas Amendament Act of 1956", regiuni întregi care sînt proprietate africană pot fi declarate „zone de regrupare" pentru alte rase, și în felul acesta africanii pot fi expulzați. Reglementări similare sînt sau au fost în vigoare în Rhodesia de sud sau în celelalte țări menționate.

Capitolul V al studiului se ocupă de discriminările rasiale din domeniul industrial. În acest sector, o formă curentă este practica de a rezerva locurile sau posturile de muncă, adică de a le atribui în mod deliberat unui anumit grup, respectiv „neafricanilor". În Africa de sud, o serie de legi sau dispoziții administrative limitează foarte mult accesul africanilor. În conformitate cu „Industrial Concilation Act", ministrul muncii și tribunalul industrial au dreptul de „a lua măsuri de protecție contra concurenței între rase pe piața muncii"; iar legea „Mines and Works Amendament Act of 1926", exclude pe africani din aproape toate posturile care implică o responsabilitate sau o specializare. Pe de altă parte, în conformitate cu prevederile legii „Building Workers Acts of 1951 and 1955", este interzis antreprenorilor din sectorul construcții să angajeze africani pentru lucrări care cer o calificare specială, fără acordul ministrului muncii.

Reglementări asemănătoare există, sau au existat pînă în 1961, și în Rhodesia de sud, unde africanii nu aveau dreptul să ocupe funcțiuni publice.

Iată de ce, în mod inevitabil, între media salariilor africanilor și „neafricanilor" există diferențe exagerate. În minele de aur din Africa de sud, salariul mediu al europenilor este de 9 ori mai mare decît al africanilor. În Rhodesia și Nyassaland diferențele erau și mai mari.

În capitolul VI, autorii subliniază că, deoarece „învățămîntul este, în multe privințe, cheia care trebuie să permită rezolvarea problemei progresului social și economic în general, discriminarea rasială în învățămînt și pregătire profesională este forma de discriminare cea mai gravă și cea mai plină de consecințe" (pag. 66).

În acest domeniu, sînt amintite ca forme ale apartheidului: învățămîntul obligatoriu și deseori gratuit pentru copiii clasei conducătoare; cheltuieli mai mari per locuitor pentru învățămîntul europenilor față de populația africană sau neeuropeană (asiatici, metiși); școli elementare și secundare mai bune și în număr mai mare pentru copiii europeni; învățămîntul superior rezervat exclusiv comunității conducătoare.

Ca urmare a acestor nete discriminări, analfabetismul cuprinde încă aproximativ 80 la sută din populația bantu din Africa de sud; situația este și mai rea în Rhodesia de sud. „În Mozambic, semnalează studiul, școlile elementare publice nu sînt deschise decît europenilor și mulatrilor, africanilor și neeuropenilor asimilați care vorbesc curent portugheza. Neasimilații și, în consecință, majoritatea zdrobitoare a copiilor africani urmează școli rudimentare, numite școli de adaptare, care nu sînt școli oficiale ci misionare, deși subvenționate de stat" (pag. 69).

În sfîrșit, capitolul VII este dedicat repartiției venitului național. Cîteva constatări și cifre sînt suficiente pentru a demonstra, încă o dată, că repartiția venitului național este net discriminatorie și defavorabilă masei largi de africani și neeuropeni. În Rhodesia de sud și Nyassaland, unde populația băștinașă reprezenta în 1960 aproximativ 96 la sută, partea ce i-a revenit din venitul național era de 47 la sută, în timp ce partea neafricanilor, care reprezentau 4 la sută din populație, depășea 52 la sută. În Africa de sud, populației europene, care reprezintă aproximativ 20 la sută din locuitori, îi revenea în 1960 aproximativ 70 la sută din totalul venitului național net.

„Discriminarea rasială (în Africa) este, în multe privințe, o problemă persistentă a cărei imensă importanță, atît pe plan economic cît și politic, nu poate fi subestimată" — conchide studiul O.N.U.

■

În ciuda limitelor sale inerente, studiul aduce o contribuție valoroasă la dezvăluirea unor realități crude care persistă încă sub oblăduirea colonială în sudul Africii. Acest continent s-a trezit însă la o nouă viață, și el va elimina fără îndoială ultimele rămășițe ale colonialismului din Africa de sud, Angola, Mozambic, Rhodesia de sud și alte teritorii africane aflate încă sub dominație colonialistă.

D. MICULESCU

Profil

ABDULLAH AL-SALLAL

Conducător al revoluției poporului yemenit din 26 septembrie 1962, președintele Republicii Arabe Yemen, Abdullah al-Sallal, și-a legat numele de profundele prefaceri survenite în Yemen, pentru care a militat cu neobosită energie.

Născut în anul 1917, în orașul Sanaa, Abdullah al-Sallal și-a făcut studiile în țară, apoi în Irak unde a absolvit Academia Militară. Este perioada în care, în fața nemulțumirii crescînde a maselor populare crunt oprimate, regimul monarho-feudal yemenit hotărăște, în scopul apărării pozițiilor sale, crearea unei armate moderne formată din ofițeri și specialiști pregătiți în străinătate. Depășirea granițelor țării prilejuiește însă acestor ofițeri constatarea imensului decalaj existent între înapoierea multiseculară a Yemenului și progresul lumii. Întorși în patrie, ei vor forma grupul progresist din cadrul armatei, care, alături de forțele democrate yemenite, va lupta pentru lichidarea despotismului monarhic.

În anul 1948, Abdullah al-Sallal ia parte la complotul care pune capăt domniei imamului Yahia. Urmașul acestuia, Ahmed, îi reprimă însă fără milă pe complotiști. Abdullah al-Sallal este aruncat în închisoarea orașului Sanaa. Eliberat după 7 ani, este numit comandant al celui mai mare port din țară — Hodeidah — unde rămîne pînă în 1961, cînd, bănuit de a fi participat la atentatul organizat împotriva imamului, este înlăturat.

După moartea lui Ahmed, în 1962, Abdullah al-Sallal este numit șeful gărzii noului imam El Badr și comandant suprem al armatei yemenite. Din acest post, Abdullah al-Sallal conduce pregătirile în vederea răsturnării monarhiei și instaurării unui regim democratic în țară. Chemarea trupelor yemenite în capitală, în vederea contracarării unei eventuale invazii a emirului Hassan, pretendent la tron, este folosită de forțele progresiste pentru declanșarea revoluției. La 26 septembrie 1962 — „27 rahia assani", palatul din Sanaa este bombardat. Comandantul suprem al armatei declară abolirea regimului monarhic. Două zile mai tîrziu este format Consiliul revoluționar și Consiliul de miniștri al Republicii Arabe Yemen, al cărui președinte este numit Abdullah al-Sallal. Definind țelurile revoluției yemenite, Abdullah al-Sallal sublinia : „Aceasta a fost făcută pentru a termina în țara noastră cu înjosirea, robia, sărăcia și bolile, pentru a se crea un nou sistem social de ale cărui binefaceri să se poată folosi toate păturile populației... Revoluția nu a fost o lovitură de stat în interesul uneia sau mai multor persoane. Ea a cuprins întregul Yemen și sîntem hotărîți să mergem cu orice preț pe această cale. Vrem să dezvoltăm economia țării, să asigurăm ridicarea nivelului de trai și cultural al întregului popor".

La 13 aprilie 1963 a fost aprobată constituția provizorie a Republicii Arabe Yemen, constituție ce a pus bazele noii orînduiri de stat. La începutul anului 1964, președintele Republicii Arabe Yemen a promulgat decretele cu privire la reorganizarea organelor conducătoare ale puterii. Au fost formate Biroul politic (organ legislativ), Consiliul executiv și Consiliul securității naționale. A fost creată organizația populară „Uniunea progresistă din Yemen" al cărei președinte este președintele Republicii.

Constituția provizorie va rămîne în vigoare pe toată perioada de tranziție, care durează cinci ani. În acest timp va fi promulgată legea electorală și va fi supusă votului general constituția definitivă. Vor fi de asemenea organizate alegeri libere pentru crearea Camerei deputaților, care, la rîndul ei, îl va alege pe președintele Republicii.

În viața internațională, guvernul yemenit promovează o politică de neutralitate, manifestîndu-se pentru o colaborare pașnică, rodnică, între toate popoarele. El se pronunță pentru relații cu toate statele, pentru consolidarea păcii, pe baza principiilor coexistenței pașnice.

I. N.

PRESA ACUM 50 DE ANI

La Bruxelles s-a aflat că în localitatea Ruve din Congo au fost descoperite bogate mine de aur.

■

Din Portugalia se anunță noi ciocniri sîngeroase între republicani și monarhiști.

■

Peruggia, hoțul care a furat tabloul „Gioconda", a fost condamnat la un an închisoare.

■

Ziarul New York Herald scrie că guvernul Etiopiei, aflînd că Italia vrea să-și mărească teritoriul colonial din Africa, a întărit punctele strategice și a trimis spre graniță noi detașamente.

■

Ziarul Le Soir din Bruxelles scrie că ideea unei înțelegeri cordiale între cîteva state europene mici — Belgia, Olanda, Danemarca, Suedia și Norvegia — a intrat într-o nouă fază. La Groningen a fost creat un comitet executiv care urmează să organizeze un congres al acestor state.

■

După un turneu încununat de succes în Statele Unite, o echipă românească de gimnastică a plecat în Australia. Din echipă fac parte Mitu Dumitrescu și frații Nicolai și Alexandru Machedon.

■

Din cauza situației încordate a relațiilor greco-turce, Banca națională și comitetul Bursei închid, temporar, Bursa din Atena.

■

După o existență de numai cîteva zile, guvernul francez este pus în minoritate în parlament (44 voturi). Premierul Ribot își prezintă demisia.

Fișier

Corespondența diplomatică

Comunicările oficiale dintre guverne, prin reprezentanții lor în străinătate, alcătuiesc corespondența diplomatică. Ea include variate forme : note, memorandumuri, memorii, mesaje, scrisori personale ș.a. Potrivit principiilor unanim recunoscute ale dreptului internațional, corespondența diplomatică, indiferent de formele pe care le îmbracă, trebuie să exprime egalitatea suverană a statelor, considerație și respect reciproc. În redactarea ei trebuie să se țină seama atît de normele generale ale corespondenței diplomatice, cît și de uzanțele locale.

Vom aminti principalele forme ale acestei corespondențe :

Notele diplomatice

sînt comunicări oficiale adresate de șefii misiunilor diplomatice — fie în numele lor, fie în numele guvernelor pe care le reprezintă — ministrului de externe. Ele pot fi personale, verbale, identice, colective, aide-memoire

Nota personală

se prezintă sub forma unei scrisori și se redactează la persoana întîia. Se pot trimite note personale în diferite ocazii : felicitări, condoleanțe, comunicări, depunerea scrisorilor de acreditare, la plecarea definitivă din țară etc.

Nota verbală —

cea mai răspîndită formă a corespondenței diplomatice — este, în ciuda denumirii sale, scrisă, însă nesemnată. Obiectul ei îl pot forma cele mai variate probleme — cereri de viză, cereri de agrement, notificări de sosiri și plecări de diplomați, probleme de relații, probleme consulare.

Notele identice

sînt documente asemănătoare în ce privește conținutul, însă diferite ca formă, trimise de către mai mulți șefi ai oficiilor diplomatice, reprezentanți ai mai multor state, unui destinatar comun. Subliniind faptul că în problemele respective statele semnatare s-au consultat în prealabil, printr-o asemenea notă se urmărește să se dea mai multă greutate unui punct de vedere.

Nota colectivă

este elaborată, semnată și prezentată în comun de către reprezentanții diplomatici ai mai multor țări unui singur guvern.

Nota aide-memoire

se folosește pentru a reaminti unele probleme de detaliu, date tehnice, statistice, nume de persoane, sau pentru a expune conținutul unei declarații făcute verbal. Ea este scrisă pe o foaie de hîrtie simplă, nu se semnează, nu se ștampilează, nu conține nici un fel de formulă de politețe.

Memorandumul

este o notă cu caracter mai larg, menită a justifica, printr-o expunere amănunțită, conduita unui guvern sau a preciza atitudinea sa într-un anumit moment. În majoritatea cazurilor, el reprezintă o bază de discuții pentru tratative ulterioare. Deseori, memorandumul are un caracter confidențial și, în general, constituie o formă de corespondență între șefii de state și de guverne. (Documentele semnate de șefii de state se numesc mesaje sau scrisori).

Memoriul

se caracterizează prin expunerea sumară, precisă și temeinic documentată, a politicii statului respectiv față de o problemă internațională. El se înmînează de către Ministerul Afacerilor Externe reprezentanților diplomatici în urma unei declarații verbale.

Scopul memoriului este fie de a aminti o problemă din relațiile dintre cele două state sau de a accelera rezolvarea ei, fie de a motiva măsurile luate de un stat, de a justifica atitudinea față de un anumit eveniment.

Spre deosebire de memorandum, care are un caracter mai confidențial, memoriul este, în general, public.

Unii autori de drept internațional consideră termenii memoriu și memorandum ca fiind sinonimi.

I. C.

Breviar

12 mai

La Teheran au fost semnate Acordul comercial de liste de mărfuri valorice şi Acordul de plăţi între Republica Populară Romînă şi Iran.

13 mai

Preşedintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a primit în vizită protocolară de rămas bun, în legătură cu plecarea definitivă din ţara noastră, pe Pierre Paul Bouffanais, ambasador extraordinar şi plenipotenţiar al Franţei la Bucureşti, cu care s-a întreţinut cordial.

La cel de-al VIII-lea Congres al marilor baraje (Edinburg-Scoţia) a participat şi o delegaţie de specialişti din R.P. Romînă.

O delegaţie a U.A.S.R. face o vizită în Marea Britanie, la invitaţia Uniunii Naţionale a Studenţilor din Anglia, Ţara Galilor şi Irlanda de Nord şi a Uniunii Naţionale a Studenţilor din Scoţia.

14 mai

La cea de-a 15-a sesiune a Consiliului Executiv al Comitetului internaţional de irigaţii şi desecări, care are loc în Rhodesia de sud, participă şi o delegaţie romînă.

A plecat în R. P. Ungară o delegaţie guvernamentală a R. P. Romîne, condusă de Victor Ionescu, ministrul comerţului exterior, pentru a participa la deschiderea Tîrgului internaţional de la Budapesta.

16 mai

La Congresul P. C. Francez a luat cuvîntul tovarăşul Mihai Dalea, secretar al C.C. al P.M.R., care a rostit o cuvîntare de salut.

S-au încheiat lucrările conferinţei sindicale internaţionale cu privire la problemele femeilor muncitoare de la Bucureşti. Conferinţa a aprobat Carta drepturilor economice şi sociale ale femeilor muncitoare şi Memorandumul preliminar adresat directorului general al Biroului Internaţional al Muncii.

18 mai

Au început la Washington tratativele dintre delegaţiile guvernamentale ale Republicii Populare Romîne şi Statelor Unite ale Americii.

O delegaţie a R. P. Romîne condusă de Gheorghe Rădoi, ministrul industriei construcţiilor de maşini, vizitează cea de-a II-a expoziţie bienală de la Paris.

19 mai

Preşedintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a primit pe domnul Bernard R. J. Havercorn care şi-a prezentat scrisorile de acreditare în calitate de trimis extraordinar şi ministru plenipotenţiar al Olandei la Bucureşti.

A luat sfîrşit vizita delegaţiei de ziarişti romîni care, la invitaţia Direcţiei Presei din Ministerul Afacerilor Externe, a făcut o călătorie de două săptămîni în Franţa.

20 mai

La invitaţia preşedintelui Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, preşedintele Republicii Arabe Yemen, mareşalul Abdullah al-Sallal, face o vizită în Republica Populară Romînă.

La reuniunea grupului de lucru pentru revizuirea generală a sistemului de garanţii al Agenţiei internaţionale pentru energia atomică, participă o delegaţie a R. P. Romîne condusă de acad. Horia Hulubei.

POŞTA REDACŢIEI

La rubrica „Profil", prezentaţi în nr. 20 personalitatea premierului francez Georges Pompidou. Se precizează că G. Pompidou a făcut parte în timpul celui de-al doilea război mondial din guvernul în exil al Franţei. Vă rog, dacă este posibil, să ne informaţi unde a fost sediul acestui guvern şi dacă a participat la conducerea luptelor duse în Africa împotriva armatelor hitleriste.

TIBERIU IONESCU
Termocentrala Işalniţa — Craiova

Guvernul provizoriu francez condus de generalul de Gaulle se numea Comitetul Franţei libere şi îşi avea sediul la Londra. La luptele din Africa au participat şi unităţi ale armatei franceze controlate de Comitetul Franţei libere.

I. Stoleriu — Constanţa. **Aveţi desigur dreptate. Este de dorit ca, alături de fiecare fotografie reprodusă în revistă, să fie menţionate numele persoanelor prezentate. Există însă şi cazul unor fotografii colective, ca cea a liderilor social-democraţi întruniţi la Londra, pe care am publicat-o în numărul 17 al revistei, în care ne era imposibil să identificăm pe toţi cei prezenţi.**

Ing. V. Priţoiu — Timişoara. **Evident, cînd scriem despre Universitatea din Paris ne referim la Sorbona.**

Faptul că primul ministru togolez Nicolas Grunitzki apare uneori ca fiind de origine germană, alteori ca fiind de origine poloneză se datoreşte împrejurării că tatăl său provenea dintr-o regiune poloneză, aflată temporar sub ocupaţie germană.

Toader Pircu — Iaşi. **În numerele precedente am publicat profilul actualului prim ministru al Greciei, Papandreu, precum şi al altor şefi de guverne de care vă interesaţi.**

Pe bustul lui Benjamin Franklin se află următoarea inscripţie : „Eripuit coelo fulmen sceptumque tyrannis", adică, în traducere „A smuls fulgerul din cer şi sceptrul din mîna tiranilor". Aş dori să ştiu la ce tiranic se referă partea a doua a inscripţiei.

MIHAIL SECIUREANU
Bucureşti

Este un omagiu adus contribuţiei lui Franklin la lupta împotriva dominaţiei engleze asupra Americii, precum şi simpatiei active manifestate de el faţă de revoluţia franceză.

Ludovic Magyar — Topliţa. **Sugestia dv. — foarte interesantă în sine — ar trebui adresată unei reviste care nu se ocupă exclusiv cu probleme internaţionale.**

George Radici — com. Lovrin, raionul Sînnicolaul Mare. **La 22 mai se întruneşte din nou la Geneva Comitetul mixt sovieto-american pentru colaborarea spaţială. Acest comitet a fost creat cu aproape doi ani în urmă ca rezultat al unui schimb de mesaje între John Kennedy şi N. S. Hruşciov în legătură cu posibilităţile de cooperare spaţială între cele două ţări.**

Amănuntele tehnice despre sateliţi apar în revista Lumea numai atunci cînd intervine ceva calitativ nou în domeniul cuceririi Cosmosului.

Cea mai recentă navă de suprafaţă acţionată de energia nucleară este purtătorul de avioane american „Savannah".

Pentru răspunsurile la celelalte întrebări urmăriţi în continuare revista noastră.

Victor Steflea — Bucureşti. **Articolul trimis de dv. are o temă interesantă, dar tratarea ei nu corespunde profilului revistei noastre.**

Pavel Siclovan — colectivist, comuna Curtici. **Arhiducele Franz Ferdinand a fost ucis la 15 iunie 1914.**

---

1. În nr. 18 reproduceţi după New York Herald Tribune articolul „Preziceri politice" de Art Buchwald, în care se spune : „Este o realitate că oricine candidează în alegeri preliminare nu-şi poate permite să candideze în alegeri. Trebuie să faci ori una ori alta. Nimeni nu poate să achite nota de plată pentru amîndouă". Înclin să cred că s-a strecurat o greşeală, pentru că altfel n-ar mai fi alegeri preliminare.

2. În nr. 19 am citit un articol din **L'Express** semnat de Michel Bosquet despre apartheidul din Republica Sud-Africană. Aş dori să ştiu dacă în decursul celor 15 ani de aplicare a segregaţiei s-au mai căutat mijloace care să determine administraţia Republicii Sud-Africane să abandoneze această politică. De ce un for internaţional ca O.N.U. nu ia o atitudine hotărîtă în această direcţie ? E revoltător de inumană situaţia existentă în această ţară.

3. În altă ordine de idei, aş vrea să ştiu care este semnificaţia şi importanţa înfrăţirii oraşelor Galaţi şi Coventry.

AUGUSTIN CRUCEANU
Timişoara

1. Fiind vorba nu de un articol ci de un foileton satiric, autorul îşi permite să exagereze în mod conştient. Şi referirea pe care o menţionaţi şi concluzia lui finală : „nu va exista nici un candidat republican" ar fi absurde dacă le-am înţelege ad-litteram.

2. Nu numai de 15 ani se aplică cea mai severă segregaţie rasială în Africa de sud, ci chiar de la venirea coloniştilor albi. O.N.U. a condamnat în repetate rînduri în termeni energici apartheidul, dar conducătorii Republicii Sud-Africane au refuzat să ţină seama de aceste condamnări, după cum s-au retras şi din Commonwealth pentru că majoritatea celorlalţi membri ai acestuia le-au cerut să renunţe la practicile lor rasiste.

3. Citiţi în nr. 18 al revistei Lumea documentarul despre Federaţia oraşelor înfrăţite.

V. Zbarcea — Brăila. **Embargoul este o formă de represalii care constă în a împiedica ţara supusă acestei sancţiuni să facă comerţ cu alte ţări.**

„Şapte alpinişti au escaladat timp de 4 ore şi 50 de minute Turnul Eiffel", scrie revista **Lumea** nr. 19 din 7.V. În ziarul **Romînia liberă** din aceeaşi zi se consemnează : „Un grup de patru alpinişti au escaladat pentru prima dată Turnul Eiffel din Paris". Care este adevărul ?

M. IONESCU
comuna Piscu Vechi, raionul Calafat

Şi în ultimul jurnal de actualităţi cinematografice sînt prezentaţi tot patru alpinişti escaladînd Turnul Eiffel. Cu toate acestea, după cum reiese din presa franceză, temerara expediţie a fost încercată cu succes de şapte alpinişti. Se pare însă că numai patru dintre ei au avut norocul de a fi surprinşi de obiectivele aparatelor de filmat şi fotografiat.

Dr. Petre Pandrea — Bucureşti. **Ne-am permis să predăm scrisoarea dv. redacţiei revistei „Contemporanul".**

În nr. 15 din 9 aprilie, la rubrica „Întrebări şi răspunsuri" se afirmă că în 1789, cînd George Washington a fost ales preşedinte, în cadrul Departamentului de Stat al S.U.A. printre alte posturi erau şi două de ambasadori : unul la Londra şi unul la Paris. Această afirmaţie este inexactă. De abia sub a doua preşedinţie a lui Grevor Cleveland, guvernul Statelor Unite a fost reprezentat prin ambasadori — în momentul cînd Bayard a fost numit la Londra ca primul reprezentant diplomatic cu acest grad. Primul proiect de lege prezentat Congresului care a dus la înfiinţarea postului de ambasador a fost întocmit în 1888 de William E. Mason (din partea statului Illinois).

În nr. 11 din 12 martie, în articolul „Primaries în New Hampshire", referitor la alegerile prezidenţiale din S.U.A. din 1920 este menţionat şi numele lui Warren Coolidge, care ar fi candidat la acest post. Un asemenea candidat nu a existat. Atunci a candidat şi a fost ales cel de-al 28-lea preşedinte, Warren G. Harding (4 martie 1921—2 august 1923). El a decedat deci înainte de expirarea mandatului şi vicepreşedintele Calvin Coolidge a devenit al 29-lea preşedinte.

TR. BÎRSESCU
Turnu Severin

În al doilea caz (confuzia dintre Harding şi Coolidge) este vorba într-adevăr de o greşeală. În ceea ce priveşte însă răspunsul din nr. 15 el nu este eronat. Termenul de ambasadă a fost folosit în acest text în sensul lui cel mai larg, acela de reprezentare diplomatică peste hotare. Chiar dacă cei doi „ambasadori" americani din 1789 nu îndeplineau exact funcţiile unui ambasador, ei erau reprezentanţi diplomatici ai S.U.A. în străinătate.

Mihai Boureanu — Bucureşti ; Isaia Cioca — Timişoara ; Valentin Rusu — Brăila ; Aurelia Nicolescu — com. Budeşti, raionul Rm. Vîlcea ; Stavru Frangopol — Constanţa ; Constantin Munteanu — Iaşi ; Constantin I. Juncu — Bacău ; Dr. Ion Frăţilă — com. Chizătău, raionul Lugoj ; Cornelius Stoian — Rucăr, raionul Muscel ; Valeriu Ciocîrlan — com. Străoane, raionul Panciu ; Aurel Cuc — Oradea ; Ioan Voicu — Bucureşti ; Gh. Petrovici — Timişoara ; C. D. Pipă — Roman ; I. Rapaport — Bucureşti · **veţi primi răspuns prin poştă.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariştilor din Republica Populară Romînă

Redactor şef GEORGE IVAŞCU

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Realizat de Christian Jaque după un roman al lui Jean Laborde, filmul „Cauze drepte" are în distribuţie pe cunoscuţii actori Marina Vlády, Bourvil, Pierre Brasseur şi Virna Lisi.

cauze drepte

O producţie a studiourilor francez

2 lei

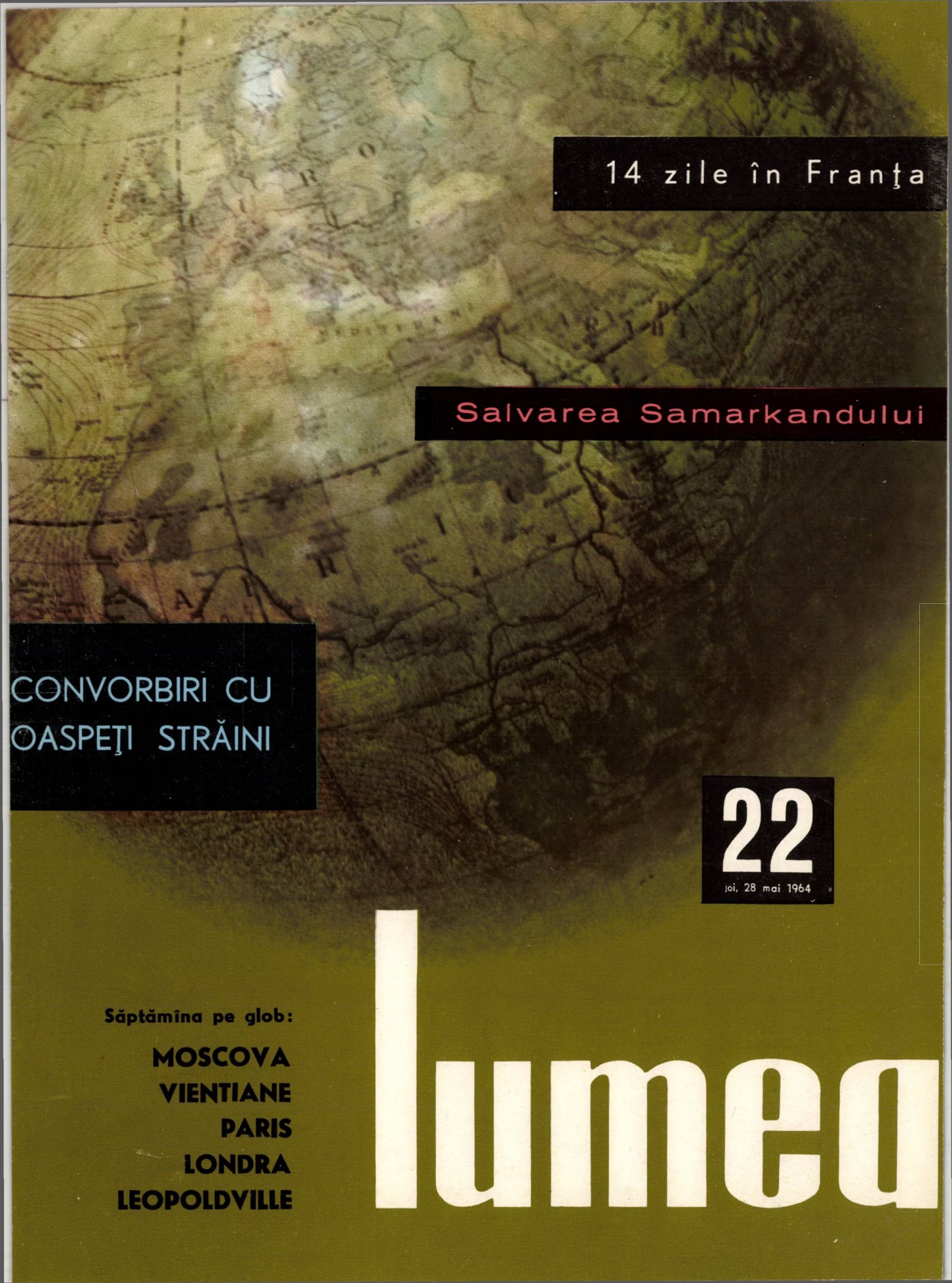

14 zile în Franţa

Salvarea Samarkandului

CONVORBIRI CU
OASPEŢI STRĂINI

22
joi, 28 mai 1964

Săptămîna pe glob:

MOSCOVA
VIENTIANE
PARIS
LONDRA
LEOPOLDVILLE

lumea

Standul romînesc de la Expoziția internațională a cărții deschisă recent la Varșovia.

O interesantă peșteră de gheață descoperită de o expediție științifică chineză pe unul din versanții muntelui Șișa Pangma (8012 m).

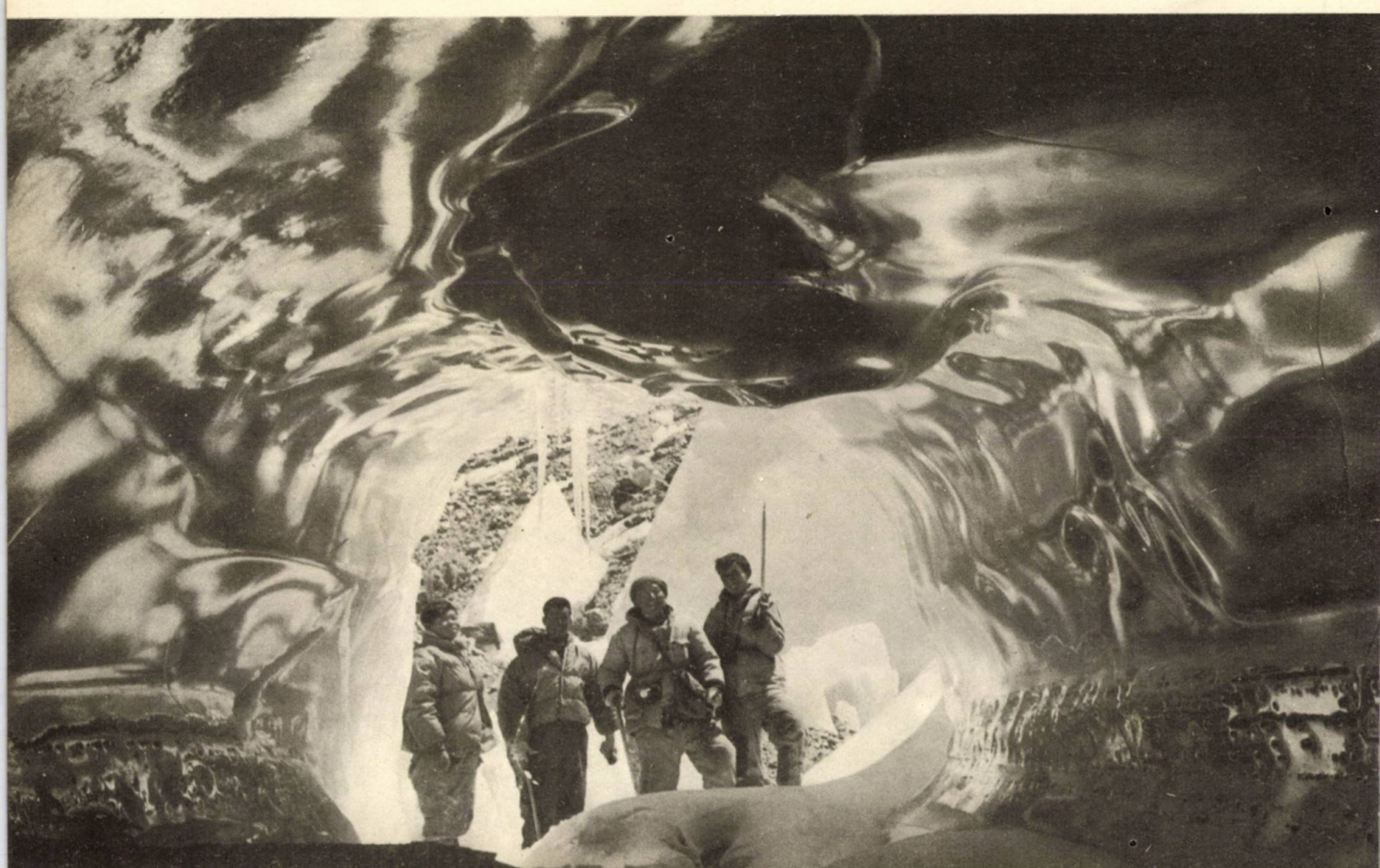

Anul II
nr. 22 (31)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIŞTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

Lumea

Joi
28 mai
1964

sumar

Comunicatul comun romîno-yemenit

Interviu cu Abdullah al-Sallal, preşedintele Republicii Arabe Yemen

Săptămîna pe glob

p. 4 WASHINGTON — Pe marginea tratativelor romîno-americane de **Ştefan Cornu**
MOSCOVA — După vizita în R.A.U., de **N. Pătraşcu**
5 VIENTIANE — În căutarea unei soluţii, de **Sergiu Verona**
7 BONN — Actualitatea politică, de **Felicia Antip**
9 PARIS — Convorbiri franco-spaniole, de **Paul Charrier**
GENEVA — Continuă lucrările în comisii, de **N. Dragu**
10 LONDRA — Malta nu va obţine încă independenţa, de **John Gritten**
GEORGETOWN — Motivele încordării, de **Rodica Georgescu**
11 BUENOS AIRES — În aşteptarea reformelor, de **E. Pop**
12 LEOPOLDVILLE — Tulburările se extind, de **E. Obrea**
13 NICOSIA — Semne încurajatoare, de **Eugen Phoebus**

Reportaje, Documentare

p. 14 Salvarea Samarkandului
18 Două săptămîni în Franţa, de **George Serafin**
21 Bolivia în preajma alegerilor, de **Darie Novăceanu**

Convorbiri

p. 16 Cu oaspeţi de peste hotare la Congresul naţional de medicină internă
17 Cu acad. prof. Nicolae Teodorescu, despre relaţiile între matematicienii romîni şi italieni

Puncte de vedere din presa mondială

p. 23—28 The New York Herald Tribune, Pravda, The Economist, Trybuna Ludu, The New York Times, Le Monde, Relazioni Internazionali

Profil

p. 31 Haile Selassie I

Comunicatul comun

romîno-yemenit (pag. 2) subliniază că vizita în R. P. Romînă a preşedintelui Republicii Arabe Yemen, mareşalul Abdullah al-Sallal, şi schimbul de păreri efectuat cu acest prilej au adus o contribuţie serioasă la dezvoltarea relaţiilor prieteneşti dintre cele două ţări, la cauza păcii şi colaborării între popoare. Cu prilejul vizitei în ţara noastră, mareşalul Abdullah al-Sallal a acordat un interviu revistei *Lumea* (pag. 3).

Laosul

reprezintă din nou o preocupare majoră pentru opinia publică interesată în menţinerea păcii în Asia de sud-est. Stadiul actual al evenimentelor din această ţară şi soluţiile propuse în principalele capitale străine sînt expuse la pag. 5. Ziarul *Trybuna Ludu* exprimă punctul de vedere al guvernului polonez, membru al Comisiei de supraveghere pentru Laos, în legătură cu acţiunile arbitrare ale militarilor de dreapta. Reproducem acest articol la pag. 25.

Vizita în Franţa

a delegaţiei de ziarişti romîni a prilejuit cunoaşterea unor aspecte semnificative ale vieţii culturale şi economice a acestei ţări. La pag. 18 — impresii şi reflecţii despre călătoria de 14 zile prin diverse regiuni ale Franţei.

Dezarmarea

este după părerea profesorului englez P.M.S. Blackett un obiectiv realist. El îşi argumentează această teză în lucrarea „Studii despre război", prezentată la pag. 29.

Importanţa

reducerii simultane a producţiei de materiale fisionabile destinate scopurilor militare în U.R.S.S., S.U.A. şi Anglia este comentată de ziarul *Pravda* din 23 mai într-un articol reprodus la pag. 24. Walter Lippmann a vizitat în această primăvară cîteva ţări din Europa occidentală. Concluziile politice la care a ajuns în urma acestei călătorii au fost înfăţişate într-o serie de trei articole apărute în *New York Herald Tribune*. Le reproducem, cu unele prescurtări, la rubrica „Puncte de vedere" (pag. 23).

COMUNICAT COMUN ROMÎNO-YEMENIT

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, președintele Republicii Arabe Yemen, mareșalul Abdullah al-Sallal, însoțit de o delegație guvernamentală, a făcut între 20 și 26 mai 1964 o vizită de prietenie în Republica Populară Romînă.

În timpul ședерii în Republica Populară Romînă, președintele Republicii Arabe Yemen și persoanele care l-au însoțit au vizitat capitala Republicii Populare Romîne și alte orașe, întreprinderi industriale și gospodării agricole. Membrii delegației yemenite au avut întîlniri cu reprezentanți ai organelor de stat centrale și locale, cu oameni ai muncii de la orașe și sate, luînd cunoștință de activitatea și realizările poporului romîn în opera de desăvîrșire a construcției socialismului. Pretutindeni, înalții oaspeți s-au bucurat de o primire călduroasă.

Președintele Republicii Arabe Yemen, mareșalul Abdullah al-Sallal, a avut convorbiri cu președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, și președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer. Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de prietenie și înțelegere reciprocă.

Din partea romînă au mai participat la convorbiri : Alexandru Bîrlădeanu și Gogu Rădulescu, vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri ; Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat ; Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe ; Victor Ionescu, ministrul comerțului exterior ; Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe ; Jean Livescu, adjunct al ministrului învățămîntului ; Vasile Alexandrescu, adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini.

Din partea yemenită au mai participat la convorbiri : general maior Mohamed al-Rainy și Abdul Rahman al-Eryani, vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri ; general maior Hadi Esa, ministru adjunct al apărării ; Abdul Gani Motahhar, ministru de stat ; Mohamed Gaid Saif, ministru de stat pentru problemele președințiale ; colonel Abdullah al-Depy, consilier al Președinției ; Hassan Makki, consilier al președintelui Consiliului de Miniștri ; Ahmed Fuad Abuliuni, consilier juridic ; locotenent-colonel Mojahed Hassan, director al Cabinetului președintelui ; Aly Abdullah al-Matari, secretar general al Președinției republicii.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne și președintele Republicii Arabe Yemen au făcut un schimb de păreri privind relațiile dintre Republica Populară Romînă și Republica Arabă Yemen și unele probleme internaționale actuale care interesează ambele țări.

În cursul convorbirilor, partea romînă a subliniat însemnătatea transformărilor înfăptuite de poporul yemenit după doborîrea regimului monarhic și succesele obținute în apărarea și întărirea independenței Republicii Arabe Yemen, în ridicarea economiei naționale, promovarea progresului social și cultural al țării.

Examinînd relațiile dintre Republica Populară Romînă și Republica Arabă Yemen, ambele părți au constatat cu satisfacție posibilitatea dezvoltării acestora pe baza prieteniei, egalității depline, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne.

În conformitate cu aceste principii și ca o manifestare a dorinței reciproce de a dezvolta legăturile de prietenie dintre Republica Populară Romînă și Republica Arabă Yemen, părțile au semnat un Tratat de prietenie.

În vederea dezvoltării relațiilor în domeniul economic, tehnico-științific și cultural dintre Republica Populară Romînă și Republica Arabă Yemen, cele două părți au semnat un protocol. Pe baza acestuia, Republica Populară Romînă va trimite în Republica Arabă Yemen o echipă de experți care va examina la fața locului, posibilitățile concrete privind acordarea de asistență în domeniul prospecțiunilor petroliere, precum și alte probleme în legătură cu colaborarea economică, tehnico-științifică și culturală.

Părțile au semnat, de asemenea, un acord comercial.

Partea romînă apreciază politica de neutralitate pozitivă și neangajare a Republicii Arabe Yemen, acțiunile guvernului republican yemenit îndreptate spre lichidarea rămășițelor colonialismului, menținerea și întărirea păcii în Orientul Apropiat și Mijlociu și în toată lumea.

Partea yemenită, la rîndul său, apreciază politica de pace a Republicii Populare Romîne, exprimîndu-și totodată satisfacția față de inițiativele guvernului romîn îndreptate spre slăbirea tensiunii internaționale și crearea unui climat favorabil înțelegerii și cooperării între popoare.

Cele două părți au subliniat necesitatea soluționării prin mijloace pașnice a litigiilor internaționale și au fost de acord că menținerea păcii mondiale și stabilirea atmosferei de prietenie pe plan internațional constituie o răspundere primordială a conducătorilor de state.

Ele au apreciat rezultatele conferinței șefilor statelor arabe din ianuarie 1964 drept o contribuție la întărirea unității țărilor arabe împotriva amenințărilor imperialiste și un sprijin important la eforturile îndreptate spre soluționarea problemelor mondiale prin mijloace pașnice. Părțile sprijină drep-

turile arabilor palestinieni în conformitate cu rezoluțiile corespunzătoare ale Organizației Națiunilor Unite.

Cele două părți au subliniat hotărîrea lor fermă de a sprijini lupta pentru lichidarea neîntîrziată a colonialismului și neocolonialismului în toate manifestările sale.

Ambele părți consideră că interesele păcii, securității și progresului popoarelor cer luarea de măsuri eficace pentru înfăptuirea deplină a prevederilor declarației Organizației Națiunilor Unite referitoare la acordarea independenței tuturor țărilor și popoarelor coloniale.

Ambele părți au reafirmat necesitatea lichidării neîntîrziate a bazelor militare străine din Orientul Apropiat și Mijlociu și celelalte părți ale lumii. Existența acestora constituie o amenințare permanentă la adresa păcii, a independenței și securității popoarelor.

Partea romînă sprijină lupta dreaptă dusă de poporul yemenit împotriva colonialismului și imperialismului, pentru eliberarea părții ocupate a patriei sale și apărarea independenței naționale, împotriva actelor de agresiune și violare a integrității teritoriale a Republicii Arabe Yemen.

Trecînd în revistă actualele relații economice dintre state, părțile au relevat importanța deosebită a Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, eveniment de seamă al vieții internaționale, exprimîndu-și speranța că lucrările acestei conferințe vor ajuta la găsirea soluțiilor celor mai potrivite pentru transformarea comerțului mondial într-un instrument eficace al creșterii economice a tuturor țărilor și al progresului economic.

Ambele părți apreciază că vizita în Republica Populară Romînă a președintelui Republicii Arabe Yemen, mareșalul Abdullah al-Sallal și schimbul de păreri efectuat cu acest prilej au adus o contribuție prețioasă la dezvoltarea pe mai departe a relațiilor prietenești dintre Republica Populară Romînă și Republica Arabă Yemen, la cauza păcii și colaborării între popoare.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne
GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Președintele Republicii Arabe Yemen
ABDULLAH AL-SALLAL

INTERVIU CU

ABDULLAH AL-SALLAL
președintele Republicii Arabe Yemen

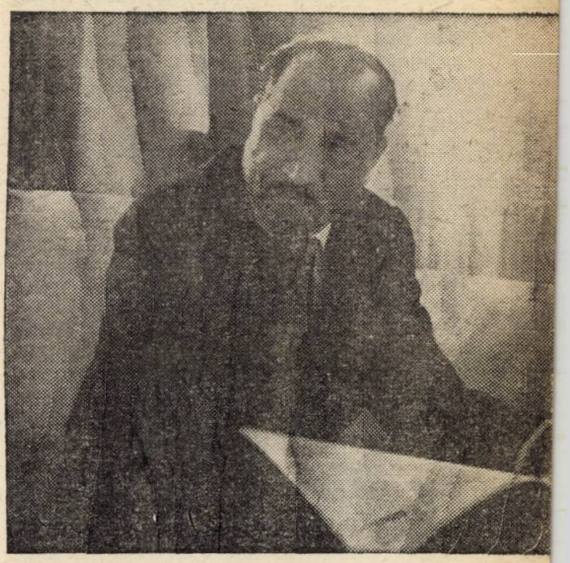

— V-am ruga, Excelență, să vorbiți cititorilor revistei LUMEA despre principalele preocupări ale guvernului Republicii Arabe Yemen în domeniul vieții economice și culturale a țării.

— Una din primele preocupări ale Republicii Arabe Yemen îndată după proclamarea sa a fost aceea de a făuri o economie națională multilateral dezvoltată și de a încuraja în același timp o activitate culturală care să cuprindă toate domeniile vieții. Poporul nostru este profund convins că în secolul XX, secolul civilizației și al progresului, nu poate înflori nici o națiune fără o economie puternică și fără o dezvoltare culturală bogată.

În ciuda uneltirilor imperialiste, Republica Arabă Yemen a întreprins numeroase acțiuni pentru întărirea ei economică și culturală ; a încheiat acorduri cu statele arabe și socialiste și în special cu Republica Arabă Unită și U.R.S.S.

R. A. Yemen speră în încheierea altor acorduri în domeniul economic, cultural și în alte domenii, cu multe dintre statele lumii, fiind plină de încredere în posibilitățile de colaborare a popoarelor, în libertate și o viață demnă și înălțătoare.

— Ați exprimat în mai multe rînduri ideea că țara și guvernul dumneavoastră se călăuzesc după principiile colaborării pașnice cu toate statele lumii. Ce ne puteți spune despre relațiile internaționale ale R. A. Yemen ?

— Yemenul — bineînțeles după revoluție — a înțeles necesitatea de a-și lega propria soartă de cea a popoarelor eliberate și care au luptat și luptă pentru libertate și o viață mai bună. De aceea, primii pași pe care i-a făcut Republica Arabă Yemen, alături de toate națiunile libere, țintesc către realizarea operei comune, pornind de la principiul colaborării între toate popoarele. Relațiile între noi și statele prietene sînt relații de solidaritate și muncă comună, pentru scopuri comune. Nu-mi pot închipui că un om liber poate crede în altceva. Numai colonialiștii pot crede altfel, căci ei au o filozofie și concepție de viață diferite de preocupările și drumul popoarelor luptătoare pentru libertate și pace.

— Care sînt impresiile dumneavoastră despre locurile vizitate în Republica Populară Romînă, despre contacul cu realitățile țării noastre și perspectivele relațiilor romîno-yemenite ?

— Vizita făcută în țara dv a fost un prilej fericit pentru noi. Am găsit un popor minunat, admirabil în acțiunile sale, un popor generos și nobil. Mi-am format o imagine clară despre activitatea bogată a poporului romîn pentru dezvoltarea industriei și a întregii economii, pentru dezvoltarea culturii, ceea ce îi ajută să-și construiască o viață fericită. Arta populară românească ne-a încîntat. Această vizită va lăsa o amintire de neșters în inimile noastre și vom informa poporul yemenit despre tot ce am văzut în țara dv. minunată.

Am simțit la conducătorii țării dv. o mare bunăvoință și sentimente profunde de dragoste față de popoarele luptătoare pentru libertatea și demnitatea lor, ceea ce mă face să cred că relațiile între Republica Arabă Yemen și Republica Populară Romînă se vor strînge și consolida în continuare.

Aș vrea să salut prin intermediul revistei LUMEA, în numele meu personal și în numele guvernului și poporului Republicii Arabe Yemen, poporul prieten al Romîniei și să-i doresc o dezvoltare și înflorire tot mai mare sub îndrumarea conducătorilor săi încercați. Cu toată dragostea voi transmite poporului yemenit sentimentele poporului romîn prieten. Sînt sigur că poporul yemenit va răspunde cu aceleași sentimente nobile și va face tot ce este posibil pentru a le răsplăti.

C. RĂDUCANU

WASHINGTON

Pe marginea tratativelor romîno-americane

Problemele comerțului internațional sînt urmărite și discutate sub multiple aspecte în cercurile oficiale și în ziarele din Statele Unite. Confruntările care continuă în aceste zile la Geneva — Conferința internațională O.N.U. pentru comerț și dezvoltare și tratativele din cadrul G.A.T.T. — conferă o mare actualitate problemei schimburilor și condițiilor în care ele se efectuează. După cum reiese din presa americană, relațiile comerciale sînt privite nu numai din punctul de vedere al eficienței lor economice, ci și ca una dintre căile de înfăptuire a coexistenței pașnice.

Ziarele au subliniat că la numai două săptămîni după declarația în care relevase că „tratativele dintre delegațiile guvernamentale ale R. P. Romîne și Statelor Unite reprezintă un nou exemplu al eforturilor de a spori contactele pașnice cu popoarele din Europa răsăriteană în scopul realizării unei păci trainice", președintele Johnson a reluat aceeași idee. Într-un discurs rostit sîmbătă, el a subliniat că Statele Unite sînt hotărîte să-și dezvolte relațiile cu țările Europei răsăritene. Președintele a vorbit despre „punțile" care pot fi folosite în acest scop, citînd printre ele „un comerț mai intens, schimburi de turiști".

Idei similare au fost expuse de participanții la Seminarul pentru problemele comerțului Est-Vest care se desfășoară în aceste zile la Washington.

În această atmosferă, tratativele romîno-americane la nivel guvernamental sînt urmărite cu multă atenție de presa americană și străină, considerîndu-se că rezultatele lor vor reprezenta un indiciu al posibilităților de folosire a relațiilor economice ca instrument de îmbunătățire a relațiilor internaționale.

«Aliații Washingtonului, scrie ziarul *Christian Science Monitor*, întreabă: „Vor aduce aceste convorbiri o schimbare în politica comercială americană?" Faptul că subsecretarul de stat Averell Harriman conduce grupul american demonstrează importanța politică pe care Administrația Johnson o acordă acestor discuții».

Journal of Commerce, organul marii finanțe americane, citează „oficialități americane" care au declarat că „actualele negocieri pot constitui un precedent pentru întîlniri cu alte țări est-europene". Părerea ziarului este că „atît Statele Unite cît și Romînia par să aibă suficiente disponibilități pentru dezvoltarea comerțului lor". *New York Herald Tribune* observă că perspectivele comerțului dintre Statele Unite și Romînia sînt deosebit de bune, deoarece Romînia, datorită exporturilor sale extinse, „dispune de devize cu care să plătească mărfurile". Romînia este o țară „cu un bun credit industrial", subliniază agenția *France Presse*.

Între timp, la Departamentul de Stat tratativele continuă. Deși nu se cunosc amănunte în legătură cu convorbirile — un purtător de cuvînt al Departamentului de Stat a declarat că ele nu vor fi dezvăluite înainte de încheierea tratativelor — ziarele americane afirmă că discuțiile au permis clarificarea pozițiilor celor două părți. În afară de ședințele plenare ale celor două delegații, conduse de Gh. Gaston Marin și Averell Harriman, au fost formate grupuri de lucru pentru examinarea unor chestiuni de interes specific. Șeful delegației romîne s-a întreținut cu Secretarul de Stat al S.U.A., Dean Rusk, precum și cu ministrul comerțului, Luther Hodges, și cu ministrul agriculturii, Orville Freeman.

În același timp, membrii delegației romîne au stabilit contacte cu cercurile americane de afaceri. Interesul acestora pentru dezvoltarea relațiilor comerciale cu țara noastră este subliniat în toate comentariile consacrate actualelor tratative. „Cercurile oamenilor de afaceri americani, scrie ziarul *Scotsman*, ar fi dispuse să facă afaceri cu Romînia. Ani de zile ei s-au ținut de o parte, în timp ce vest-germanii, italienii, englezii și alți europeni au obținut contracte pentru echipamente industriale în valoare de cel puțin 180—200 milioane de dolari". „Astăzi, scrie de asemenea *Tribune de Genève*, oamenii de afaceri americani înțeleg să nu mai fie menținuți într-o poziție de inferioritate în raport cu concurenții lor din Europa occidentală. Recenta rezoluție a Camerei de Comerț a S.U.A. asupra comerțului Est-Vest a reamintit acest lucru guvernului".

Conducerea Asociației „Council of Foreign Relations" din care fac parte reprezentanți de bază ai cercurilor economice americane l-a invitat pe șeful delegației guvernamentale romîne, Gheorghe Gaston Marin, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, să facă o expunere la New York despre situația economiei și relațiile economice externe ale R. P. Romîne.

Referindu-se tot la convorbirile romîno-americane, influentul ziar *Washington Post* scrie: „Aceste convorbiri pot reprezenta doar începutul îmbunătățirii unor relații. Făcînd totuși acest început, convorbirile de la Washington deschid o nouă perspectivă".

Ștefan CORNU

MOSCOVA

După vizita în R.A.U

Luni, N. S. Hrușciov s-a înapoiat la Moscova, după o vizită oficială făcută în Republica Arabă Unită, care a durat de la 5 la 25 mai. Programul acestei călătorii a fost împărțit între convorbiri și tratative cu conducători ai R.A.U. și cu oameni de stat din alte țări arabe, inaugurarea primei părți a barajului de la Assuan și o vizită prin principalele centre ale R.A.U.

În Republica Arabă Unită, șeful guvernului sovietic a vizitat Cairo, Alexandria, regiunea barajului de la Assuan, Luxorul, Gizeh, Port-Said, regiuni specializate în producția agricolă și în creșterea animalelor, numeroase monumente celebre ale vechii culturi egiptene.

Numeroasele întîlniri cu oamenii muncii din R.A.U. au prilejuit manifestări calde de prietenie față de poporul sovietic, față de politica sa de prietenie și colaborare cu țările arabe. În cuvîntările rostite cu diverse prilejuri, conducătorii celor două state s-au referit la numeroase probleme de o mare importanță ale actualității internaționale. Astfel au fost reafirmate și precizate punctele de vedere ale celor două țări atît în ceea ce privește relațiile bilaterale cît și situația din Orientul Apropiat și Mijlociu, din Asia, Africa, poziția lor asupra evoluției principalelor probleme internaționale. La recepția oferită înaintea plecării din R.A.U., N. S. Hrușciov a declarat printre altele: „Convorbirile și tratativele noastre au fost sincere și deschise. Ele au confirmat încă o dată comunitatea părerilor și țelurilor noastre în soluționarea principalelor probleme internaționale: consolidarea păcii și securității internaționale, promovarea consecventă a politicii coexistenței pașnice ca bază a relațiilor dintre state cu sisteme sociale diferite. Sîntem uniți în lupta împotriva imperialismului și colonialismului, în sprijinirea tuturor popoarelor care luptă pentru libertate, independență națională și suveranitate. Acestor țeluri le servește și unitatea popoarelor arabe, care s-a format în cursul luptei revoluționare și a transformărilor sociale." Președintele R.A.U., Gamal Abdel Nasser, a subliniat că „Uniunea Sovietică nu numai că ne-a ajutat să ne asigurăm apa și energia electrică necesară, ne-a ajutat să ne cîștigăm demnitatea și respectul. Ajutorul acordat de Uniunea Sovietică ne-a permis să îndeplinim în decurs de patru ani toate lucrările pentru prima parte a construcției barajului înalt de la Assuan."

Prezența și a altor conducători ai statelor arabe la festivitățile inaugurării barajului de la Assuan a prilejuit largi schimburi de vederi. Astfel, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. s-a întîlnit cu președintele Republicii Algeriene Democratice și Populare, Ahmed Ben Bella, cu președintele Republicii Arabe Yemen, Abdullah al-Sallal, cu președintele Republicii Irak, Abdel Salam Muhammed Aref.

În cursul convorbirilor dintre conducătorii U.R.S.S. și R.A.U. a avut loc un schimb sincer de vederi asupra unui cerc larg de probleme privind dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării între Uniunea Sovietică și Republica Arabă Unită, precum și asupra situației internaționale actuale. În comunicatele oficiale se arată că „punctele de vedere ale părților asupra principalelor probleme internaționale au coincis. Ele au coincis în problema acordării de ajutor maselor populare care luptă pentru drepturile lor legitime, pentru dreptul la autodeterminare, pentru libertate deplină. Părțile au confirmat, de asemenea, punctul lor de vedere, în ce privește menținerea și consolidarea inde-

pendenței țărilor în curs de dezvoltare." „Deosebirea ideologică — scrie cotidianul *Al Gumhuria* — nu a fost de loc o piedică pentru încheierea de acorduri economice între U.R.S.S. și R.A.U. fără altă contravaloare decît coexistența pașnică. Dacă toate țările ar adopta acest procedeu, cauzele încordării ar dispărea nu numai între aceste țări și R.A.U., dar și între toate comunitățile internaționale".

La sfîrșitul vizitei a fost dată publicității o declarație comună asupra tratativelor dintre N. S. Hruşciov și Gamal Abdel Nasser. În declarație se arată, printre altele: „Părțile au reafirmat atașamentul popoarelor lor față de politica coexistenței pașnice, considerînd-o drept baza relațiilor reciproce dintre toate țările, independent de orînduirea lor socială. Părțile reafirmă fidelitatea popoarelor lor față de hotărîrile O.N.U. și ale celorlalte organizații internaționale, hotărîri care prevăd necesitatea lichidării colonialismului și acordarea independenței tuturor țărilor și popoarelor înrobite, în vederea eliberării lor depline de toate formele de dependență și exploatare. Cele două părți subliniază necesitatea intensificării acțiunilor comune ale popoarelor care luptă împotriva imperialismului și dominației străine, pentru înfăptuirea aspirațiilor popoarelor și instaurarea unei păci trainice în întreaga lume... Sprijinind Organizația Națiunilor Unite, cele două părți arată că, în scopul întăririi acesteia, este necesară o reprezentare mai largă a țărilor Asiei și Africii în toate organismele acestei organizații. În timpul tratativelor, părțile au constatat că între U.R.S.S. și R.A.U. s-au stabilit relații trainice de prietenie, colaborare strînsă în domeniul politic, economic, cultural și în alte domenii".

Din declarație reiese că Uniunea Sovietică a consimțit să acorde sprijin în construcția obiectivelor industriale prevăzute în cel de-al doilea plan cincinal al dezvoltării industriale pe anii 1965—70, și în primul rînd în construirea celei de-a doua părți a barajului de la Assuan, a unui combinat metalurgic cu o capacitate de un milion tone de oțel pe an, cu ciclu metalurgic complet, a unei uzine constructoare de mașini grele, precum și a unor termo și hidrocentrale. U.R.S.S. va pune la dispoziția guvernului R.A.U. un nou credit pe termen lung în sumă de 252 milioane de ruble și va transmite guvernului R.A.U. mașini agricole și mijloace tehnice agricole pentru crearea unei mari gospodării mecanizate.

Vizita șefului guvernului sovietic în Republica Arabă Unită a fost oglindită pe larg în presa mondială. Trimișii speciali ai ziarului *Pravda* scriau că „vizita a constituit un eveniment remarcabil, care va contribui la dezvoltarea continuă a prieteniei sovieto-arabe, la coeziunea forțelor păcii și socialismului în lupta împotriva imperialismului, la eliberarea popoarelor de sub colonialism, pentru o pace trainică pe pămînt și pentru un viitor fericit al popoarelor". Examinînd vizita șefului guvernului sovietic în R.A.U., *Novoe Vremia* afirmă că „prietenia popoarelor arabe și a popoarelor Uniunii Sovietice se bazează pe o temelie fermă... Comunitatea intereselor, respectul reciproc, simpatia reciprocă în continuă creștere a popoarelor noastre, determină trăinicia acestei prietenii".

În presa arabă s-a acordat un spațiu larg vizitei în R.A.U. a lui N. S. Hruşciov. „Nu vom uita niciodată — scrie *Al Gumhuria* — poziția guvernului și poporului sovietic în 1956, nu vom uita colaborarea sa sinceră la construirea barajului de la Assuan". „Vizita premierului Hruşciov, scrie ziarul libanez *An Nida*, are o mare însemnătate pentru lumea arabă și pentru popoarele Asiei și Africii în genere. Această vizită constituie o nouă demonstrație a sprijinului acordat arabilor în năzuința lor de a pune capăt înapoierii și în lupta lor pentru consolidarea independenței lor politice și a independenței lor economice". Ziarul *Al Manar* din Iordania scrie că „Uniunea Sovietică a fost din totdeauna de partea popoarelor arabe, ea le-a sprijinit în zilele grele ale agresiunii..."

În presa occidentală s-a exprimat părerea că semnificația vizitei „constă în aceea că ea dovedește respectul profund al Uniunii Sovietice față de R.A.U. și arabi" *(Sunday Times)*. „Egiptenii văd în Uniunea Sovietică — scrie *Die Welt* — un prieten adevărat al țării lor".

Vizita în R.A.U. înscrie astfel un nou argument în favoarea relațiilor bazate pe respect reciproc, în favoarea coexistenței pașnice, a reglementării principalelor probleme ale actualității ținînd seama de interesele păcii și colaborării.

N. PĂTRAȘCU

VIENTIANE

În căutarea unei soluții

Polarizarea forțelor politice în Laos și procesul de reducere a lor la numai două grupări — Patet Lao și cea de dreapta — a fost preludiul unei noi și serioase crize interne manifestă pe plan politic și concretizată pe plan militar. Lovitura de stat de la 19 aprilie a declanșat o reacție în lanț: prigoana împotriva forțelor de stînga, subțierea pînă aproape de dispariție a grupării neutraliste, ciocniri armate. Din nou problema Laosului reprezintă o preocupare de prim ordin pentru marile puteri interesate în menținerea păcii în această regiune.

S-a ajuns într-o anumită măsură la o situație oarecum similară celei din perioada 1961—1962 și se pune cu toată acuitatea problema restabilirii statu quo-ului și a evitării unei accentuări a crizei.

Dacă în ultimele 48 de ore situația militară propriu-zisă a fost mai calmă, nu trebuie să uităm că, în ultima săptămînă, s-au înregistrat ciocniri armate serioase. Comunicatele difuzate de comandamentul Patet Lao sau de cartierul general al forțelor de dreapta

REFLECTOR

În dimineața zilei de miercuri 27 mai, primul ministru al Republicii India, Jawaharlal Nehru, a încetat din viață.

■

După cum se prevedea, conferința de la Londra în problemele constituționale ale Rhodesiei de nord s-a încheiat cu hotărîrea de a se acorda independența acestui teritoriu la 24 octombrie. Constituția Republicii Zambia (numele Rhodesiei de nord ca stat independent) va fi de tip prezidențial. Parlamentul, unicameral, va fi compus din 75 de deputați. Candidații în alegerile parlamentare vor declara și numele candidatului la președinție pe care îl susțin. În felul acesta, președintele va fi ales o dată cu parlamentul. O serie de prevederi se referă la cetățenie; persoanele originare din diferite țări ale Commonwealthului (inclusiv Marea Britanie) stabilite în Rhodesia de nord pot dobîndi cetățenia zambiană. Propunerea partidului minorității albe, de instituire a dublei cetățenii, va fi discutată după acordarea independenței.

■

La sfîrșitul lunii, premierul izraelian Levi Eshkol va sosi la Washington la invitația președintelui Johnson. Se afirmă că Eshkol va aduce în discuție raporturile între Izrael și statele arabe. Alte probleme care ar putea fi discutate la Washington sînt situația refugiaților palestinieni, precum și acordarea de către S.U.A. a unui substanțial ajutor economic în vederea construirii unei centrale atomice.

Succesul lui Marco Robles, învingătorul în alegerile prezidențiale din Panama, nu era ușor de pronosticat judecînd după desfășurarea campaniei electorale. Întrucît unii reprezentanți ai opoziției contestă valabilitatea alegerilor, ziarele apreciază ca util pentru calmarea spiritelor răstimpul pînă la preluarea de către Robles a atribuțiilor prezidențiale — care va avea loc la 1 octombrie.

■

Există o anumită legătură între tendințele separatiste din Quebec și proiectul premierului Pearson de a înlocui actualul drapel de stat al Canadei. Actualul drapel are într-unul din colțuri un model al drapelului britanic. Drapelul propus va reprezenta, pe un fond a cărui culoare nu a fost încă hotărîtă, trei frunze de arțar, arbore care constituie într-un fel un simbol, pînă acum nesancționat oficial, al Canadei.

■

Conferința, convocată de Comitetul pentru pace algerian, care va discuta problema creării unei zone denuclearizate în bazinul mediteranean, va avea loc la Alger între 5 și 8 iulie.

■

La 26 mai, în Marele Palat al Kremlinului a avut loc solemnitatea înmînării Premiului internațional Lenin pentru întărirea păcii între popoare lui Dolores Ibarruri.

se contrazic, dar cert este că în acest interval s-au dat lupte. După cît se pare, în prezent platoul Xieng Kuang (la 150 km de Vientiane) este sub controlul forţelor Patet Lao. Această regiune a fost în ultimii ani locul de joncţiune a forţelor militare ale celor trei grupări. Au avut loc, de asemenea, lupte de-a lungul întregii linii de încetare a focului stabilită în iunie 1962. Din relatările agenţiilor de presă occidentale reiese că în prezent în Laos există încă trei puncte în care ostilităţile sau continuă sau sînt pe cale de a fi reluate. Este vorba de Muonk Kheun, la nord-est de Valea Ulcioarelor, de unde poate fi controlată şoseaua spre Luang Prabang, Ban Na şi Tha Thom, la sud-est de Xieng Kuang.

Din sursă „guvernamentală" (de fapt este vorba de noul comandament în care generalii rebeli au majoritate) se anunţă „bombardarea intensă" a Văii Ulcioarelor, loc tradiţional de tratative între conducătorii celor trei grupări. În sfîrşit, un ultim element caracteristic situaţiei militare este reprezentat de ştirile privitoare la debarcarea în regiunea Vientiane, la Pak San, a patru batalioane tailandeze.

Atmosfera politică din capitala guvernamentală este tulbure; guvernul de coaliţie nu mai există. O serie întreagă de miniştri au fost înlocuiţi cu persoane de alt profil politic. Trupele rebele au violat reşedinţa delegatului polonez în Comisia internaţională şi sediul Ambasadei R. D. Vietnam. „Climatul din Vientiane — scrie corespondentul agenţiei *France Presse* — nu este propice unei discuţii calme. Oraşul este plin de militari şi se află sub controlul unei poliţii politice de tipul unui stat în stat".

În afara Laosului activitatea diplomatică este deosebit de intensă. Deşi diferite în multe privinţe, poziţiile coincid asupra unui punct foarte important: necesitatea unor consultări pentru înlăturarea tensiunii existente în Laos.

Activitatea diplomatică cea mai susţinută în această privinţă se desfăşoară la Paris şi Washington. În cercurile politice din ambele ţări se discută de mai multă vreme despre Asia de sud-est, sînt prezentate propuneri şi formule politice. Guvernul francez propune acum convocarea unei noi conferinţe internaţionale a celor 14 state semnatare ale acordurilor de la Geneva. Într-o scrisoare adresată copreşedinţilor Conferinţei de către Couve de Murville, ministrul de externe al Franţei, se arată că în virtutea articolului 4 al acordurilor de la Geneva ar fi oportună convocarea unei conferinţe care să examineze nu numai situaţia militară, ci şi ansamblul situaţiei din Laos. După cum se ştie, articolul 4 al Declaraţiei asupra neutralităţii Laosului prevede consultări pentru examinarea măsurilor „care se pot dovedi necesare" în cazul violării sau pericolului de violare a suveranităţii, independenţei, neutralităţii, unităţii sau integrităţii regatului Laos.

Expunînd punctul de vedere francez, agenţia *France Presse* arăta că o asemenea conferinţă s-ar dovedi „mijlocul cel mai bun" de a evita o agravare a situaţiei actuale. Acordurile din 1962 — se arată la Paris — au permis Laosului să trăiască într-un calm oarecum cert, pînă la lovitura de stat din 19 aprilie care a dat puterea generalilor rebeli. Ziarul proguvernamental *La Nation* arată că, în general, cea mai bună soluţie o reprezintă tratativele. „Este vorba acum de a readuce pacea în Laos. Chiar şi injuriile în jurul mesei tratativelor sînt de preferat înfruntărilor cu arma în mînă".

În cercurile oficioase franceze propunerea este încadrată în general în intenţiile de perspectivă în sud-estul asiatic. Ziarul *Paris jour* evocă „re-

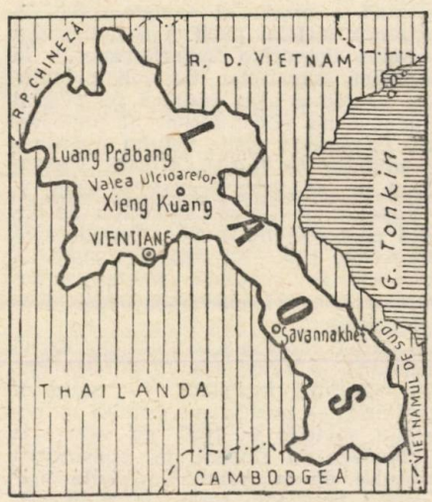

petatele propuneri franceze de instaurare a unui sistem de neutralitate în ansamblul Indochinei — Vietnamul de sud, Laos, Cambodgia — garantat şi respectat de către marile puteri". În legătură cu aceasta, unii comentatori îşi exprimă părerea că Franţa „vede ocazia de a-şi exercita influenţa" în această regiune *(Daily Telegraph)*.

La Washington activitatea diplomatică s-a desfăşurat independent de iniţiativa franceză. Statele Unite şi-au manifestat preocuparea directă faţă de situaţia din Laos. A fost rechemat de urgenţă reprezentantul american la O.N.U., Stevenson, care se afla la Londra. El a luat cuvîntul în cadrul Consiliului de Securitate convocat la cererea Cambodgiei şi a făcut o serie de declaraţii privitoare la situaţia din Laos. Ulterior, la Washington au avut loc consultări între Stevenson şi oficialităţi americane.

Departamentul de Stat a declarat că „eforturile diplomatice ale S.U.A. pentru restabilirea păcii şi stabilităţii în Laos nu exclud nici un fel de alte eforturi care ar putea fi necesare". În ce constau aceste alte „eforturi", încă nu este clar. Deocamdată, avioane militare americane zboară deasupra Laosului pentru a „se informa" asupra deplasărilor militare. De asemenea, corespondentul agenţiei *U.P.I.* transmite că unele unităţi navale militare s-ar fi deplasat spre Golful Tonkin.

Prezintă însă în mod evident importanţă faptul că în cercurile comentatorilor „se exclude o intervenţie militară directă în Laos" *(France Presse)*.

Cum s-a reacţionat în Statele Unite la propunerea franceză? În general opinia publică americană este divizată în ceea ce priveşte politica în Indochina. Unele cercuri politice susţin necesitatea unei orientări bazate pe elasticitate, punîndu-se accent mai ales pe tratative. „Este foarte important ca noi să fixăm cîteva obiective limitate şi realiste" — scrie *New York Times*. Senatorul Mansfield, liderul majorităţii democrate, a preconizat luarea în considerare a propunerii franceze de neutralizare a întregii Indochine. Senatorul Morse, într-un interviu televizat, a cerut convocarea unei conferinţe în problemele Vietnamului. El a declarat că misiunile de recunoaştere ale aviaţiei americane deasupra Laosului „n-au nici un sens".

Bineînţeles nu lipsesc atacurile extremiste. Dar în poziţia oficială americană domină ideea tratativelor pentru soluţionarea crizei laoţiene. Statele Unite susţin că propunerea franceză este încă prematură şi că ele preferă consultări la faţa locului. „Noi sîntem favorabili consultărilor la Vientiane" — a declarat purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, adăugînd că S.U.A. „continuă să încerce pe căi diplomatice să oprească înrăutăţirea situaţiei".

La Londra reacţiile sînt mai reţinute. În calitatea sa de copreşedinte al Conferinţei de la Geneva, Marea Britanie nu poate fi „arbitru al soluţiilor" între Washington şi Paris. Reprezentanţii diplomatici englezi au avut consultări cu reprezentanţi corespunzători sovietici. Acestea nu s-au soldat pînă în prezent cu elaborarea unui document comun. Se crede că diplomaţia britanică s-ar teme că nu se va putea ajunge la o conferinţă din cauza refuzului american. De aceea poziţia engleză se caracterizează prin preferinţa pentru acţiuni pe canale diplomatice obişnuite, fără a se exclude necesitatea unei conferinţe internaţionale.

La Moscova, ştirile din Laos au provocat îngrijorare. Într-o primă scrisoare adresată premierului Suvanna Fumma, ministrul de externe Gromiko a reafirmat poziţia Uniunii Sovietice care doreşte respectarea strictă a acordurilor de la Geneva, realizarea unităţii şi înţelegerii între cele trei forţe politice din Laos. Condamnînd lovitura de stat, Uniunea Sovietică îşi exprimă părerea că este necesară căutarea căilor pentru o activitate normală a guvernului de coaliţie, în interesul dezvoltării paşnice a unui Laos neutru şi independent. Răspunzînd la scrisoarea guvernului francez, U.R.S.S. şi-a exprimat acordul pentru o conferinţă asupra Laosului cu participarea ţărilor semnatare ale acordurilor de la Geneva din 1962. „În legătură cu mesajul prinţului Suvanna Fumma şi al guvernului francez — se arată în ştirea difuzată de *Agenţia TASS* — Ministerul Afacerilor Externe al U.R.S.S. a declarat ambasadei Marii Britanii la Moscova că guvernul sovietic are ca şi pînă acum o atitudine pozitivă faţă de ideea convocării conferinţei pentru Laos şi propune copreşedintelui englez o acţiune comună, pentru a adresa tuturor statelor participante la acordurile de la Geneva invitaţia de a participa la o conferinţă internaţională în problema Laosului".

Un fapt nou intervenit în cursul zilei de marţi îl constituie propunerea guvernului R. P. Chineze conţinută într-o scri-

soare adresată copreşedinţilor conferinţei de la Geneva şi statelor semnatare ale acordurilor pentru Laos de a se convoca o conferinţă internaţională pentru problemele Laosului la Pnom Penh, capitala Cambodgiei.

În cercurile politice din Laos ideea unei conferinţe în problema laoţiană este în principiu acceptată. Prinţul Suvanna Fumma a condiţionat însă convocarea unei asemenea reuniuni de unele cereri legate de o restabilire parţială a echilibrului politic intern. Dar premierul laoţian cere modificări numai pe planul situaţiei militare, fără măsuri politice corespunzătoare, adică revenirea la guvernul de coaliţie, crearea unor condiţii favorabile activităţii miniştrilor tuturor grupărilor reprezentate în acest guvern. Corespondenţii de presă au remarcat faptul că în urma unei declaraţii recente a conducătorului partidului Neo Lao Haksat privind reluarea activităţii unor miniştri ai Patet Lao, s-au creat condiţii favorabile pentru o restabilire generală a situaţiei care a precedat lovitura de stat din 19 aprilie.

Este evident că după evenimentele care au avut loc de la lovitura de stat, poziţia lui Suvanna Fumma a devenit mai complicată datorită faptului că este supus unor presiuni care îi limitează posibilităţile de acţiune.

Indiferent de forma concretă pe care o va lua, ideea tratativelor se impune ca unicul mod de reglementare a situaţiei actuale din Laos. Lucrul acesta este confirmat de poziţia principalelor părţi interesate, care înclină spre o soluţie diplomatică şi nu militară a conflictului.

Sergiu VERONA

BONN

Actualitatea politică

Întrevederea Erhard-Schröder-Strauss a fost de un tip puţin obişnuit : cancelarul federal şi ministrul de externe în funcţiune s-au întîlnit cu un fost ministru pentru a-l asigura că orientarea statului vest-german pe arena internaţională nu a fost şi nu va fi modificată esenţial. De fapt, Strauss a participat la convorbiri în actuala sa calitate oficială de preşedinte al Uniunii Creştin-Sociale, după cum un al patrulea interlocutor, Rainer Barzel, reprezenta grupul parlamentar creştin-democrat al cărui preşedinte interimar este. Strauss şi Barzel sînt însă purtători de cuvînt ai aripii de dreapta a democraţiei creştine vest-germane. Confruntarea de opinii a fost organizată pentru a risipi temerile acesteia faţă de ceea ce se spusese că va fi o politică externă de mobilitate. „Nu va interveni nici o schimbare în politica noastră faţă de Est", această declaraţie făcută de cancelarul Erhard după convorbirile cu Strauss, a fost completată de afirmaţia că ele au constituit „un succes". „Un succes personal al cancelarului federal, precizează agenţia *D.P.A.* deoarece a reuşit să-şi impună punctul de vedere potrivit căruia el este cel care hotărăşte liniile directoare în politica externă a ţării".

Care ar fi aceste linii directoare ? În afară de sublinierea faptului că nu va exista „o nouă politică", ziariştii vest-germani au reţinut din concluziile întrevederii că se preconizează „întărirea alianţei atlantice, colaborarea strînsă cu Statele Unite şi dezvoltarea continuă a tratatului franco—vest-german" *(D.P.A.)*. Apreciind că între aceste obiective ar fi o oarecare incompatibilitate, ziariştii amintiţi cred că rezultatul cel mai concret a fost împăcarea formală a lui Schröder cu Strauss (în ultimul timp nici nu-şi mai vorbeau), dar nu sînt prea optimişti în ceea ce priveşte viitorul relaţiilor dintre ei. Mai precis, nimeni nu presupune că Strauss va înceta campania de denigrare a ministrului de externe, pe care îl acuză că nu este destul de „ferm" în relaţiile cu ţările socialiste.

Dintre criteriile de orientare formulate după întîlnire, „dezvoltarea tratatului franco—vest-german" pare a fi, după negarea oricărei schimbări în politica faţă de Răsărit, cea mai de seamă concesie făcută punctelor de vedere ale lui Strauss. Se ştie prea bine că acest tratat, semnat pe vremea echipei Adenauer-Strauss, era, în concepţia lor, o poliţă de asigurare împotriva unei eventuale neglijări a intereselor vest-germane de către Statele Unite şi calea către o hegemonie — la început în doi — în Europa occidentală.

Menţinerea lui Strauss pe această poziţie este o dovadă suplimentară a rămînerii lui în urmă faţă de evoluţia vieţii internaţionale. O demonstrează între altele, paradoxala coincidenţă dintre opinia sa şi cea a unui om politic cu alt profil, primarul social-democrat al Berlinului occidental, Willy Brandt. Vizitînd, săptămîna trecută, Statele Unite, unde s-a întîlnit cu preşedintele Johnson, cu secretarul de stat Dean Rusk şi ministrul apărării, Mc Namara, Brandt, care va candida la funcţia de cancelar federal, a făcut o interesantă profesiune de credinţă. El a declarat că politica generalului de Gaulle îşi are laturile sale bune şi a lăudat eforturile făcute de preşedintele Franţei pentru a-şi aduce o contribuţie la destindere printr-o anumită dezangajare faţă de pactul atlantic. Republica Federală, a explicat Brandt, s-ar putea inspira din exemplul francez.

Aşadar, conchide ziarul *Figaro*, şi la creştin-democraţi şi la social-democraţi există „gaullişti" şi „atlantişti" (în U.C.D., Schröder este adept al principiului că prietenia cu Franţa nu trebuie să treacă înaintea prieteniei cu Statele Unite, iar cei doi vicepreşedinţi ai P.S.D.G., Wehner şi Erler, au subliniat recent în Bundestag ceea ce ei au denumit „pericolele doctrinei franceze").

Dar Strauss şi Brandt se întîlnesc pe o platformă comună pornind din puncte aproape opuse şi crezînd că se îndreaptă în direcţii diferite. Strauss — spre o politică dură, Brandt — spre o politică de compromis. Îi apropie doar dorinţa de a demonstra că R.F.G. se poate distanţa de Statele Unite. Este o reacţie întrucîtva explicabilă faţă de situaţia definită de ziarul vienez *Die Presse*, în termenii următori : „În actuala fază a politicii mondiale, germanii din vest se simt părăsiţi şi, în mod deliberat, izolaţi. Indispoziţia străbate toate partidele... Ce atitudine trebuie să adopte R.F.G. ? Să se sprijine în mod forţat pe americani, să aplice cu consecvenţă tratatul de prietenie franco-german, îndreptîndu-se deci categoric spre de Gaulle, sau să ducă o politică externă independentă ?"

Tinerii greci au organizat între Maraton şi Atena (42 km) un marş pentru pace, dezarmare şi interzicerea armelor nucleare

Nimeni nu consideră posibilă combinarea tuturor acestor direcţii, enumerate laolaltă după întrevederea Erhard-Schröder-Strauss. Varianta Strauss-Brandt prezintă neajunsul de a nu ţine seama de un element, subliniat şi de ziarul citat mai sus, şi anume că „în momentul de faţă, Bonnul găseşte cel mai puţin sprijin din partea Parisului". Nu este vorba numai de faptul că cele două ţări nu se înţeleg în cadrul Pieţei comune în probleme ca politica agrară şi în general politica economică. Mai importantă pare a fi împrejurarea că, dacă se poate vorbi de o anumită polarizare în interiorul N.A.T.O., astăzi Franţa este considerată a fi mai aproape de Anglia decît de R.F.G. Or, nu acesta era obiectivul urmărit de liderii vest-germani pe vremea cînd semnau tratatul cu Franţa şi, în acelaşi timp, căutau să strîngă relaţiile cu Anglia, a cărei politică era pe atunci în conflict direct cu cea franceză. Cîteva puncte de contact franco-britanic : rezervele faţă de forţa atomică multilaterală (sprijinită asiduu de R.F.G.), lipsa de interes faţă de o eventuală reactualizare a admiterii Angliei în Piaţa comună, opoziţia faţă de ideea unei uniuni politice vest-europene de nuanţă federală, atitudinea coordonată în ce priveşte comerţul cu Cuba, criticile la adresa politicii americane faţă de China. Şi lista ar putea continua. Motivele distanţării Franţei de R.F.G. trebuie căutate mai curînd la Paris decît la Bonn. În iulie, preşedintele de Gaulle va face o vizită în R.F.G. Relaţiile sale cu actualii lideri vest-germani n-au de-

păşit niciodată cadrul unei curtoazii protocolare şi observatorii vest-germani nu aşteaptă de la viitoarea vizită un reviriment în această privinţă.

Care sînt perspectivele celuilalt postulat exprimat de Erhard: „colaborarea strînsă cu Statele Unite" ? Foarte curînd, în luna iunie, cancelarul va face o nouă călătorie în America. Interviul acordat de preşedintele Johnson la începutul lunii mai revistei *Quick* a provocat iritare la Bonn. S-a apreciat în cercurile apropiate guvernului că invitaţia adresată lui Erhard de a contribui la destinderea Est-Vest ar fi avut mai multe şanse de a fi bine primită dacă, în loc să fie formulată prin intermediul unui organ de presă, ar fi fost rezervată pentru viitoarea întîlnire a celor doi şefi de guverne. Modalitatea aleasă de preşedintele Johnson ar fi, după părerea cercurilor menţionate, de natură să afecteze cordialitatea relaţiilor dintre el şi Erhard, foarte evidentă cu prilejul vizitei pe care ultimul a făcut-o în iarnă în Statele Unite.

Totuşi, la Bonn se repetă că nu ar exista nici o divergenţă între cele două guverne în legătură cu fondul problemei ridicate de preşedintele Johnson. Se citează, în acest sens, diverse luări de poziţie din ultimul timp ca, de pildă, următoarea frază din comunicatul comun publicat la sfîrşitul întrevederilor dintre Schröder şi ministrul de externe canadian, Paul Martin: „Am constatat cu satisfacţie că, în cursul anului trecut, a intervenit o pauză în înfruntarea Est-Vest şi ţările noastre au intenţia de a continua să încurajeze această evoluţie". Şi mai semnificativ a fost al doilea mare interviu al revistei *Quick:* cel luat vicecancelarului R.F.G., Erich Mende. I s-a cerut, cu referire expresă la declaraţiile preşedintelui Johnson, să aprecieze care sînt perspectivele relaţiilor dintre Germania occidentală şi ţările socialiste. Erich Mende a subliniat cît de îndreptăţite sînt afirmaţiile şefului guvernului american referitoare la suspiciunea pe care o provoacă în Uniunea Sovietică pregătirile militare vest-germane. El a recunoscut necesitatea unor iniţiative vest-germane pe linia destinderii. Reţine atenţia fraza finală a interviului: „Ne-am maturizat, şi partenerii noştri aşteaptă din partea noastră o contribuţie mai mare, mai multe concepţii proprii decît se pot cere din partea unui copil. Trebuie să corespundem acestor aşteptări".

Or, tocmai în această privinţă, comentatorul înregistrează unele manifestări contradictorii, rezultînd din presiunile contradictorii ale diverselor cercuri politice. Relaţiile economice dintre R.F.G. şi ţările socialiste din Europa se dezvoltă. Acest lucru nemulţumeşte cercurile de dreapta. Atunci cînd guvernul declară că „nu se va schimba politica faţă de răsărit", el dă impresia că este sensibil la aceste presiuni. În schimb, prin unele detalii ale politicii sale concrete, arată că nu înţelege să le dea curs. Dilema, scriu ziarele vest-germane, nu este definitiv rezolvată şi se pot aştepta noi oscilaţii.

În celelalte capitale occidentale nu a fost primită cu entuziasm redeschiderea de către guvernul vest-german a discuţiilor asupra problemei germane. Reluarea dezbaterii în acest moment nu este considerată oportună nici la Washington, nici la Londra, nici la Paris. Cedînd stăruinţelor ministrului de externe vest-german, Gerhard Schröder, ceilalţi miniştri de externe prezenţi la sesiunea N.A.T.O. au publicat un comunicat în care se spunea că „va fi folosită orice posibilitate pentru a apropia de realizare dezideratul german" (este vorba de reunificare), dar se dădea totodată de înţeles că deocamdată nu se întrevede o asemenea posibilitate. Era, scrie ziarul *Die Tat*, „un document menit să-i consoleze pe vest-germani, un plasture pentru sensibilităţile lor, fără prea mare însemnătate politică". Textul — ca şi reluarea ideilor lui în comunicatul final — ar fi reprezentat o compensaţie simbolică pentru trecerea problemei germane pe al doilea plan al preocupărilor occidentale, în acest moment cînd Europa centrală nu se află într-o stare de criză.

Ziarul american *Christian Science Monitor* scrie că „guvernul american a cerut în repetate rînduri guvernului vest-german să vină la urma urmei cu propuneri proprii în problema germană. Toate propunerile care au emanat pînă acum de la el sînt considerate inacceptabile pentru a se duce tratative pe baza lor". Este, în fond, ceea ce recunoaşte şi Erich Mende în concluzia interviului său. Vicepreşedintele Bundestagului, Thomas Dehler, a fost şi mai categoric. „Astăzi nu ducem nici un fel de politică", a afirmat el la radioteleviziunea bavareză.

Ziarul *Die Presse* menţionează că la Washington s-ar prefera ca iniţiativa vest-germană să se îndrepte cu prioritate spre contacte intergermane şi aceasta „îi necăjeşte în mod deosebit pe susţinătorii din R.F.G. ai alianţei atlantice".

După vizita pe care Mc Namara a făcut-o de curînd la Bonn, este aşteptat să sosească (vineri) ministrul american al finanţelor Douglas Dillon. Răspunzînd invitaţiei lui Willy Brandt, Robert Kennedy va vizita în curînd Berlinul occidental.

Ţinînd seama de aceste noi contacte şi în primul rînd, firesc, de călătoria cancelarului Erhard în S.U.A., nu vor lipsi prilejurile pentru noi confruntări şi încercări de coordonare a politicii americane şi vest-germane.

Felicia ANTIP

UN MECI DE FOTBAL CU URMĂRI TRAGICE

În ultimele zile, agenţiile de presă au dat noi amănunte asupra evenimentelor tragice petrecute la Lima cu prilejul meciului de fotbal dintre Peru şi Argentina.

Autorul golului care a „declanşat" această tragedie este extrema stîngă a naţionalei peruviene, Victor Lobaton. Arbitrul meciului susţine că a fluierat înainte ca jucătorul peruvian să marcheze, penalizînd astfel o „talpă" a lui Lobaton. În timp ce jucătorii echipei gazdă se resemnaseră acceptînd decizia arbitrului, publicul — într-o stare de agitaţie neobişnuită — nu a fost de acord cu anularea golului. De altfel, autorităţile au subliniat că incidentele au izbucnit în clipa cînd meciul era pe cale de a fi reluat.

Se pare că „scînteia" care a aprins spiritele s-a produs în momentul cînd un spectator s-a repezit pe teren cu o sticlă în mînă, vrînd să-l lovească pe arbitru. Un poliţist l-a înşfăcat, doborîndu-l la pămînt cu o lovitură de picior în şale. Mii de spectatori au invadat terenul. Arbitrul a oprit partida, părăsind gazonul, împreună cu colegii săi de tuşă, sub protecţia poliţiştilor, refugiindu-se în vestiare, unde au fost bombardaţi cu sticle. Sosit la Montevideo, arbitrul Pazos a făcut declaraţii presei, precizînd că arbitrii de margine, care l-au secondat, au fost întrutotul de acord cu decizia sa.

Comandantul forţelor de poliţie din Lima trimise la stadionul naţional pentru a proteja viaţa arbitrilor şi a jucătorilor argentinieni, a declarat: „Am făcut tot posibilul pentru a opri avalanşa de oameni din tribune, dar cordoanele de poliţişti şi cîinii n-au putut să le ţină piept; n-a existat altă soluţie decît aceea de a recurge la bombele lacrimogene". Agenţia France Presse precizează că „doi poliţişti în uniformă, veniţi pe stadion ca spectatori, şi-au găsit moartea: unul din ei a fost sugrumat cu propria sa cravată, celălalt a fost ucis cu pietre".

Urmările acestor incidente sînt aproape de neimaginat: 328 morţi (după comunicatul oficial numai 276), din care pînă acum 239 au putut fi identificaţi; peste 1 000 răniţi, unii foarte grav; incendii, furturi, agresiuni. Autorităţile peruviene au suspendat garanţiile constituţionale pe o durată de 30 de zile, decretînd în acelaşi timp 7 zile de doliu naţional. În toate spitalele din Lima, medici, studenţi în medicină şi infirmieri încearcă, făcînd eforturi deosebite, să salveze de la moarte numeroşii răniţi. S-au organizat colecte pentru ajutorarea familiilor. Spitalele civile şi militare s-au dovedit neîncăpătoare: o parte din răniţi au fost aşezaţi la intrare, pe stradă, unde părinţi şi prieteni ai victimelor staţionau în şiruri interminabile, aşteptînd să-şi poată identifica pe cei apropiaţi.

Dar incidentele n-au încetat o dată cu căderea serii: toată noaptea, poliţia a luptat, întrebuinţînd bombe lacrimogene, împotriva unor grupuri numeroase de oameni care ascultau discursurile liderilor studenţimii, difuzate de megafoane în parcul universitar. În ziua următoare, incidentele au reînceput: după-amiază, aproape 1 500 de persoane au intrat pe stadion, devastînd chioşcurile de băuturi şi alimente, distrugînd birourile, călcînd în picioare trofeele sportive care se păstrau acolo. Cu mare greutate, poliţia a izbutit să restabilească ordinea. În timpul acesta, alte scene violente se petreceau pe străzi: în jurul pieţei principale a oraşului mii de vînzători au fost puşi pe fugă, tarabele lor fiind incendiate. Nervozitatea populaţiei a fost alimentată de ştirea că 21 de deţinuţi periculoşi ar fi evadat din închisoarea oraşului. Patrule înarmate cu mitraliere străbat oraşul. O anchetă severă a fost deschisă pentru a se stabili împrejurările în care au izbucnit incidentele.

În eventualitatea că, după un bilanţ atît de tragic, cineva ar mai putea fi interesat de situaţia acestui turneu preolimpic, agenţia France Presse comunică următorul clasament: 1) Argentina — 10 puncte; 2—3) Brazilia şi Peru — 5 puncte (ambele — cu un meci mai puţin jucat); 4) Columbia — 4 puncte; 5) Chile — 3 puncte; 6) Uruguay — 3 puncte; 7) Ecuador — 2 puncte. Pentru Tokio s-a calificat Argentina, împreună cu învingătoarea dintre Brazilia şi Peru care îşi vor disputa locul doi la Rio de Janeiro, la 7 iunie.

Fără îndoială, aşa cum nota ziarul Osservatore Romano, „dacă cei 50 000 de spectatori de pe stadion s-ar fi împărţit în două tabere de luptă, pierderile n-ar fi fost mai serioase... Aceste evenimente evocă, în plin secol al XX-lea, excesele sîngeroase ale circurilor din antichitate". Condamnînd asemenea manifestări care „degradează pe om", ziarul precizează că nu sportul — ca o confruntare loială şi directă a energiilor sănătoase — trebuie pus în discuţie, ci explozia periculoasă a unor pasiuni ce depăşesc orice limită. În acelaşi timp, se face un apel la cronicarii sportivi pentru a „combate şi tempera ardoarea sportivă nesănătoasă în jurul căreia poate să se concentreze o nebunie colectivă nedemnă de condiţia de om".

PARIS

Convorbiri franco-spaniole

Fără a fi inițial confirmată la Quai d'Orsay, dar nici dezmințită de altfel, știrea provenind din surse madrilene s-a dovedit întemeiată: peste cîteva zile, ministrul de externe al Franței, Couve de Murville, va vizita Spania în calitate de oaspete oficial al guvernului de la Madrid.

Couve de Murville este nu numai primul titular francez al afacerilor externe care a vizitat Japonia după război, ci și primul titular al acestui post care vizitează Spania de la sfîrșitul războiului civil. Aceasta nu înseamnă însă că este pentru prima oară cînd o personalitate franceză vizitează țara vecină în perioada amintită. Dimpotrivă, ultimii ani au marcat o dezvoltare sensibilă a contactelor dintre cele două țări. În cursul anului trecut, Giscard d'Estaing, ministrul de finanțe, a vizitat Spania în două rînduri. Rezultatul vizitei a fost deschiderea unui credit de 750 milioane franci pentru Spania, în scopul achiziționării de echipament industrial. În acea vreme, presa menționa cu prioritate construirea unei centrale nucleare la frontiera pirineică.

Madridul a fost vizitat de asemenea de ministrul forțelor armate, Messmer, vizită soldată cu organizarea, ulterior, a mai multor manevre militare comune.

Anul în curs a înregistrat două schimburi de vizite franco-spaniole mai importante: cea a președintelui consiliului de administrație al Societății Electricité de France, Pierre Guillaumat, în Spania, și foarte recent cea a ministrului industriei Spaniei, Lopez Bravo, la Paris.

Potrivit părerii comentatorilor politici, călătoria ministrului de externe francez va prilejui mai ales discutarea unor probleme politice. Printre acestea, cererea Spaniei de a se asocia Pieței comune, cerere pe care Franța o privește favorabil și o justifică prin o anume evoluție a politicii economice spaniole spre formule mai „europene" decît în trecut. În ciuda sprijinului francez, pare puțin probabil ca guvernul de la Madrid să obțină satisfacerea practică a cererii sale dat fiind refuzul pe care o asemenea posibilitate îl întîmpină în alte țări vest-europene. În special Italia și țările Benelux și-au manifestat în repetate rînduri opoziția categorică față de cererea Spaniei.

Problemele nord-africane reprezintă un teren pe care interesele franco-spaniole, deși diferite, se întîlnesc pînă la un anumit punct. În mod cert cele două țări sînt egal interesate în proiectul de construire a gazoductului destinat să transporte gazul natural din Algeria spre Franța, prin Maroc și Spania.

În ce privește problemele politice propriu-zise, atenția observatorilor politici este atrasă îndeosebi de interesul Spaniei pentru problemele marocane, interes legat de enclavele deținute de Spania la nord de Maghreb și de teritoriile spaniole din Sahara revendicate de Maroc (Rio de Oro, Ifni etc.).

Va găsi oare Fernando-Maria de Castiella, ministrul de externe spaniol, un interlocutor binevoitor în persoana colegului său francez? Madridul încearcă să cîștige prin manifestații suplimentare de simpatie bunăvoința cît mai largă a guvernului Franței. Oare nu pe această linie trebuie interpretată recenta declarație a lui Franco în favoarea „Europei patriilor"? „Concepția generalului de Gaulle, spunea Franco, îmi pare mai realistă decît cea preconizînd un guvern central și un parlament comun, care, mai devreme sau mai tîrziu, se va lovi de tradițiile naționale ale fiecărui popor". Se apreciază că Franco a atins o coardă sensibilă. Cum i se va răspunde? În tot cazul se așteaptă cu interes rezultatele acestei vizite care ar putea marca o nouă fază în evoluția relațiilor franco-spaniole.

Paul CHARRIER

Paris, 25 mai

GENEVA

Continuă lucrările în comisii

Diversitatea problemelor și confruntările de poziții ale celor 119 țări participante la Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare de la Geneva, au făcut ca lucrările din cele cinci comisii să nu se termine la 23 mai, cum se prevăzuse inițial, ci să continue foarte activ.

Numărul mare de propuneri și, respectiv, de recomandări adoptate de comisia a treia, indică importanța pe care țările participante și în special țările în curs de dezvoltare, o acordă „finanțării destinate să permită expansiunea schimburilor internaționale", și „ameliorării comerțului invizibil al țărilor în curs de dezvoltare", probleme ce s-au aflat pe ordinea de zi a comisiei. În cadrul acestei comisii a fost adoptată o recomandare privind perfecționarea treptată a fondului special al O.N.U., în sensul transformării lui într-un instrument care să îndeplinească atît o activitate de preinvestiții — activitate pentru care inițial a și fost creat (studii, proiecte, prospecțiuni) — cît și o activitate de investiții propriu-zise. S-a adoptat, de asemenea, o recomandare privind începerea operațiunilor fondului de echipament al O.N.U., destinat să finanțeze, în condiții accesibile, programele și proiectele de dezvoltare a grupului de țări mai puțin dezvoltate, din punct de vedere economic.

Alături de formele de finanțare în cadrul unor organisme ale O.N.U., comisia a treia a acordat atenție problemelor de finanțare a asistenței tehnice bilaterale. Astfel, comisia a adoptat o recomandare inițiată de R. P. Romînă, împreună cu alte patru țări, în legătură cu livrările de echipament pe credit, rambursabile prin cote-părți din producția unităților industriale nou construite. De asemenea, s-a adoptat recomandarea propusă de R. P. Mongolă, privind acordarea asistenței tehnice prin trimiterea de specialiști, paralel cu formarea de cadre naționale, transmiterea de piese de schimb — o anumită perioadă — după construirea întreprinderilor etc.

În ceea ce privește ameliorarea comerțului invizibil, în ziua de 21 mai comisia a adoptat recomandarea privind transferul de cunoștințe tehnice, în care se prevede că țările dezvoltate să încurajeze transferul de licențe, brevete, documentație tehnică, țărilor în curs de dezvoltare, iar organismele internaționale (organismele O.N.U. și cele ale Uniunii pentru protecția proprietății industriale) să se preocupe de aceasta. Proiectul de recomandare a fost prezentat de Etiopia, Indonezia, Pakistan, R.A.U., R. P. Romînă și R.S.F. Iugoslavia, și adoptat cu 83 voturi pentru, nici un vot contra și patru abțineri (Africa de sud, Australia, Japonia și R.F.G.).

În aceeași zi s-a adoptat o recomandare privind unele măsuri destinate să sporească veniturile din turism ale țărilor în curs de dezvoltare. La elaborarea acestei recomandări a participat și delegația romînă. Ea prevede acordarea de asistență tehnică și financiară țărilor în curs de dezvoltare, în vederea creării condițiilor necesare pentru dezvoltarea turismului, precum și favorizarea călătoriilor turistice și a reuniunilor internaționale pe teritoriul acestor țări.

A fost adoptată și recomandarea referitoare la sectorul de stat, inițiată de Afganistan și Indonezia, Iugoslavia, R.A.U., R. P. Romînă, Siria. În preambulul acestui document se arată că sectorul de stat poate contribui la accelerarea diversificării economiei țărilor în curs de dezvoltare, acționînd favorabil asupra industrializării, care, la rîndul său, încurajează exporturile de articole manufacturate și semimanufacturate și, în consecință, aceste țări trebuie să stimuleze activitatea economică a sectorului de stat. De aceea, se recomandă ca țările dezvoltate, atunci cînd acordă sprijin financiar țărilor în curs de dezvoltare, să se abțină de la orice discriminare între întreprinderile sectorului public și cele ale sectorului particular și să furnizeze întreprinderilor sectorului de stat asistența tehnică de care au nevoie. De asemenea, țările în curs de dezvoltare, prin organismele lor naționale, trebuie să ia măsuri corespunzătoare în vederea sprijinirii dezvoltării sectorului de stat. La rîndul lor, instituțiile, organizațiile și organismele internaționale și în special instituțiile financiare, trebuie să-și intensifice eforturile în scopul întăririi sectorului public din țările în curs de dezvoltare, pentru a spori investițiile în domeniul industrial, agricol și al sănătății publice.

În comisia a patra (care dezbate probleme instituționale) țările în curs de dezvoltare au contopit cele două propuneri inițiale (a celor cinci țări afro-asiatice și a celor 19 țări din America Latină), astfel încît, în prezent, se află pe masa Conferinței o propunere semnată de 70 de țări în legătură cu problemele viitorului organism al Conferinței. Această propunere recomandă Adunării Generale a O.N.U. crearea unei organizații corespunzătoare, universală, competentă, care să poată rezolva problemele comerțului mondial. Ca măsuri imediate se recomandă transformarea Conferinței în instituție permanentă, crearea unui consiliu eco-

nomic și a unui secretariat permanent, ca organisme independente, cu largi atribuții.

Cele trei țări socialiste care au prezentat propunerea de creare a unei organizații internaționale de comerț au introdus acum un document revăzut, în care, menținînd esențialul propunerii lor inițiale, includ în principiu preocupările țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește crearea unui aparat tranzitoriu.

Și-a început lucrările și Comitetul de redactare a actului final, format din 34 de țări, printre care și R. P. Romînă. Acest comitet are misiunea importantă de a redacta documentul final al Conferinței, care va fi conceput ca un act solemn, ca un mesaj adresat statelor în vederea punerii în practică a unei noi politici comerciale internaționale.

N. DRAGU

Geneva, 27 mai

LONDRA

Malta nu obține încă independența

Cu trei zile înainte de a se anunța convocarea unei conferințe internaționale pentru îndepărtarea armelor nucleare din zona Mediteranei, inițiată de Comitetul pentru pace algerian, sindicatele malteze au trimis o telegramă premierului Borg Olivier, care se afla la Londra. Premierul maltez, lider al partidului naționalist, susținea discuții cu privire la viitorul insulei cu ministrul britanic pentru problemele Commonwealthului, Duncan Sandys. Telegrama deplîngea faptul că guvernul maltez era pe punctul de a încheia un tratat militar cu guvernul britanic, înainte de a fi consultat poporul maltez ; sindicatele își rezervau dreptul „de a lua toate măsurile necesare, acum și în viitor, pentru a apăra interesele supreme ale poporului, suveranitatea Maltei și drepturile muncitorilor maltezi".

În declarația Comitetului pentru pace algerian se sublinia că prezența submarinelor dotate cu rachete „Polaris" în Marea Mediterană constituie „o gravă amenințare pentru securitatea și pacea acestei regiuni și a lumii".

Este oarecum paradoxal faptul că N.A.T.O. folosește ca bază navală tocmai Insula Malta, care a avut o contribuție atît de apreciată în timpul războiului antifascist. Îndurînd bombardamente sălbatice, populația insulei s-a comportat cu bărbăție, meritele ei fiind recunoscute prin acordarea medaliei „George Cross" de către guvernul britanic. În țările în care se vorbește engleza, Malta este numită și «insula medaliată cu „George Cross"». După construirea altor baze strategice ale N.A.T.O. în Mediterana și Orientul Mijlociu, valoarea strategică a bazei navale britanice din Malta a scăzut.

În 1962, Duncan Sandys l-a anunțat pe Borg Olivier că guvernul britanic era pregătit să acorde independența insulei, iar la conferința care a avut loc anul trecut la Londra tot Sandys a stabilit o dată precisă pentru acordarea independenței : 31 mai, adică peste cîteva zile. Săptămîna trecută însă, *Times* scria : „Orice speranță ca Malta să devină independentă la 31 mai este acum spulberată. În momentul de față este practic imposibilă respectarea acestui termen, întrucît nu există timp suficient pentru elaborarea hotărîrii Parlamentului englez, necesară într-o asemenea situație".

Malta are 330 000 de locuitori, iar densitatea populației — 2 700 de oameni la o milă pătrată — este cea mai ridicată din Europa. Poporul maltez s-a aflat pînă acum sub dominația a două autorități : Ministerul Englez al Coloniilor și ierarhia romano-catolică în frunte cu arhiepiscopul Michael Gonzi. Poziția și puterea pe care o vor deține biserica în statul maltez independent constituie punctul nodal al controverselor politice legate de constituția malteză. Or, după cum se afirmă, imposibilitatea elaborării unei constituții ar împiedica proclamarea independenței.

Săptămîna trecută liderul partidului laburist din Malta, Dom Mintoff s-a plîns, într-o telegramă adresată ministrului Duncan Sandys, că este exclus de la convorbirile pe care Sandys le purta cu dr. Borg Olivier. „În cazul în care veți impune un proiect de constituție și veți trece puterea în mîinile acestui guvern dominat de preoți, partidul laburist va folosi toate mijloacele pentru a face această constituție inoperantă", a avertizat el. Dom Mintoff a cerut introducerea de îndată a Cartei drepturilor omului, printr-un decret al guvernului britanic, urmînd ca apoi să se țină alegeri libere sub supravegherea O.N.U. încă înainte de acordarea independenței.

În referendumul care a avut loc recent și la care a fost supus aprobării proiectul de constituție al partidului naționalist condus de Borg Olivier, 33 000 de alegători s-au abținut de la vot, 55 000 au votat în defavoarea proiectului, iar 66 000 l-au aprobat. Ziarele malteze și-au intitulat articolele privitoare la rezultatele referendumului : „Opoziția puternică a maltezilor" și „Un rezultat neconcludent". Totuși, dr. Olivier a considerat rezultatul ca o victorie a partidului său.

Cererea lui Dom Mintoff de a se ține „alegeri libere" constituie o aluzie la „sancțiunile spirituale" care îi amenință pe alegătorii favorabili laburiștilor. Mintoff a explicat recent că „este imposibil să vorbești în fața unei adunări, în Malta, fără consimțămîntul preoților parohiei. Deși aceștia au posibilitatea de a-și ataca adversarii la radio și televiziune, noi nu avem posibilitatea să replicăm deoarece este o crimă să aduci o atingere sentimentelor preoțimii". Atît liderii partidului laburist cît și ziarele lor sînt „puse sub interdicție" de către biserică și gravitatea acestui fapt, într-o țară aproape în întregime catolică, poate fi apreciată dacă vom spune că o persoană „pusă sub interdicție" nu se poate căsători și nu poate fi îngropată cu ritualul bisericesc.

Referirea lui Mintoff la drepturile omului trebuie pusă în legătură cu obiectivul urmărit de laburiști de a asigura poporului maltez dreptul de a-și exercita îndatoririle cetățenești și politice fără ca biserica să intervină.

Partidul laburist critică de asemena pasivitatea guvernului condus de Borg Olivier față de problemele economice de stringentă actualitate care fac ca aproximativ 7 000 de tineri să emigreze în fiecare an. Dom Mintoff consideră că sporirea șomajului ca urmare a reducerii activității bazei navale britanice poate fi compensată numai prin obținerea de comenzi de reparații și construcții de nave pentru Est și Vest, precum și prin încurajarea turismului.

John GRITTEN

Londra, 27 mai

GEORGETOWN

Motivele încordării

Zilele trecute în Guyana britanică au reizbucnit serioase tulburări, în urma provocărilor unui grup de teroriști și rasiști din localitățile Demerara și Wismar. Ca și în anii trecuți, actualele conflicte opun populația indiană (44 la sută) populației negrilor (29 la sută). Mai multe persoane și-au pierdut viața, iar calculele preliminarii evaluează pagubele materiale la suma de 1 000 000 lire sterline. Trupele britanice și forțele locale ale poliției patrulează pe străzile capitalei și în locurile unde au avut loc ciocniri. Guvernatorul Richard Luyt a decretat starea excepțională și a cerut să se trimită întăriri trupelor engleze din colonie. Aceste trupe au început să sosească pe calea aerului la Georgetown. Încordarea dintre populația indiană și cea neagră, atițată de elementele reacționare, permite guvernului englez, folosind pretextul instabilității din țară, să amîne fixarea datei pentru acordarea independenței. În același timp, hotărîrea lui

„Orice altă catastrofă naturală s-ar fi abătut asupra țării noastre, ca de pildă un cutremur — declarau reprezentanții guvernului costarican — era preferabilă. Clădirile s-ar fi dărîmat, populația ar fi suferit, dar în cele din urmă totul lua sfîrșit, în timp ce acum, drama și panica sînt cotidiene, iar deocamdată nu se întrevede nici o soluție". Începînd de la 13 martie 1963 vulcanul Irazu amenință cu moartea lentă întreaga provincie în care este situat orașul San José, capitala statului Costa Rica. În urma unor formidabile erupții, cantități enorme de cenușă acoperă cu un strat compact întregul ținut. O.N.U. a trimis specialiști pentru a studia fenomenul și a căuta o rezolvare.

Duncan Sandys, ministrul pentru problemele Commonwealthului, de a organiza noi alegeri generale în Guyana britanică este folosită de partidele de opoziție (partidul congresului național al poporului și partidul „Forțelor unite") în încercarea de a răsturna actualul guvern condus de Cheddi Jagan din 1957.

Independența totală așteptată pentru anul acesta a fost amînată pentru un termen nedefinit, după ce, în octombrie anul trecut, Anglia a pus capăt brusc Conferinței de la Londra pentru stabilirea datei independenței Guyanei britanice. În plus, Duncan Sandys a cerut ca alegerile generale, care urmează să aibă loc spre sfîrșitul anului, să se desfășoare pe baza sistemului reprezentării proporționale în locul celui al simplei majorități (alegerea unui singur membru pe circumscripție), sistem care s-a practicat pînă în prezent și pe calea căruia guvernul lui Jagan a venit la putere.

Măsurile ulterioare adoptate de Londra mergeau pe aceeași linie și vizau să se preia de către metropolă o serie de funcții care în mod normal sînt îndeplinite de guvernul ales. Astfel, noul guvernator numit de Anglia a preluat sarcina înregistrării alegătorilor. De asemenea, el are dreptul că introducă în bugetul țării noi articole, fără ca acestea să fie aprobate de Consiliul Legislativ și are împuternicirea să creeze detașamente de „forțe speciale" care echivalează de fapt cu crearea unei politii secrete, lucru ce contravine constituției țării.

Avertismentele autorităților de la Georgetown, potrivit cărora direcția în care evoluează situația nu poate să ducă decît la noi tulburări, s-au dovedit întemeiate. În aceste condiții — sublinia ziarul *Le Monde* — trimiterea de trupe engleze nu poate să reprezinte un remediu-miracol. În cel mai bun caz, arată în continuare ziarul, prezența lor ar putea să înăbușe doar pentru moment tulburările din țară. Mai sigur este că această prezență va înăspri situația.

De trei luni de zile, cea mai mare parte a muncitorilor de pe plantațiile de zahăr, care sprijină guvernul doctorului Jagan, au fost în grevă. S-a ajuns la situația ca numai șase din cele 11 fabrici de zahăr să lucreze, și acestea numai o parte din timp. După părerea aceluiași ziar, dacă nu se vor lua măsuri, nemulțumirea din țară „nu poate decît să crească o dată cu apropierea datei alegerilor legislative".

Cu ocazia vizitei pe care au făcut-o la Londra la sfîrșitul lunii trecute, unde au avut convorbiri cu ministrul pentru problemele Commonwealthului, reprezentanții guvernului Guyanei britanice — Janet Jagan, ministrul afacerilor interne, și J. Hubbard, ministrul comerțului — au arătat că propunerile engleze nu pot rezolva problemele țării, iar dacă Anglia persistă în a-și impune părerea, aceasta poate provoca o criză gravă asemănătoare cu cea din Cipru. Subliniind că modificările aduse de autoritățile engleze constituției țării au creat o situație încordată, Janet Jagan a declarat într-un interviu acordat unor corespondenți de presă că „Guyana britanică este primul caz în care o constituție cu autonomie internă a fost schimbată fără aprobarea guvernului ales".

Rodica GEORGESCU

BUENOS AIRES

În așteptarea reformelor

„Argentina este în așteptarea reformelor", scria ziarul *Christian Science Monitor*, formulînd această constatare chiar în titlul unui recent articol despre situația economică și politică a țării.

Așteptarea reformelor caracterizează atmosfera vieții publice încă din octombrie 1963, cînd Arturo Illia a ocupat funcția prezidențială, proclamînd o orientare politică îndreptată spre redresarea economică a țării și rezolvarea problemelor ei sociale grave. În cele peste 7 luni care au trecut de atunci s-au întreprins unele acțiuni cu caracter progresist, cum este actul rezilierii contractelor cu societățile petroliere străine. În aprilie s-au adoptat măsuri speciale pentru protejarea economiei naționale. Ele prevăd interzicerea speculei cu devize și crearea unui consiliu economic și social special, însărcinat cu normalizarea pieței interne și împiedicarea creșterii costului vieții. Pare-se că înființarea acestui consiliu este un răspuns la cererea repetată a sindicatelor de a se adopta soluții care să ocrotească puterea de cumpărare a salariilor, aflată într-o continuă descreștere.

În mesajul adresat la 1 Mai poporului argentinian, Arturo Illia a recunoscut persistența greutăților economice ale oamenilor muncii: șomajul continuă să fie o problemă care, la o populație de 22 milioane, lovește aproximativ 500 000 de persoane; și costul vieții continuă să crească: în ultimele trei luni ale anului 1963, el a înregistrat un spor de 15 la sută, datorită mai ales măririi prețurilor la produsele alimentare. În mesaj, președintele a preconizat schimbarea situației, prin măsuri care să asigure „rezolvarea crizei moștenite de guvernul actual". Conducătorii Confederației Generale a Muncii (C.G.T.) resping această unică explicație dată situației sociale, cu aceiași termeni ca în urmă cu șapte luni, și cu invocarea acelorași greutăți „moștenite". Mesajul lui Illia, scrie *Christian Science Monitor*, a întîmpinat multe critici pentru că nu a reușit să traseze un program temeinic pentru marile probleme economice ale țării: inflație, deficite bugetare, activități guvernamentale prost administrate ca de pildă cele de la căile ferate, și o serie de alte probleme. „Criticii președintelui susțin că, dacă mesajul lui inaugural (din octombrie 1963 — *n.n.*) a fost un tablou, în linii generale, neprecizate, al problemelor argentiniene, și nici nu ar fi putut să fie altceva, mesajul de la 1 Mai ar fi trebuit să fie mai concret. Președintele Illia este criticat, de pildă, pentru a nu fi intrat mai în amănunt în planul său de dezvoltare pe cinci ani, adesea menționat, dar rareori descris".

În cursul ultimelor luni, sindicatele au sesizat deseori agravarea situației materiale a oamenilor muncii, propunînd măsuri pentru atenuarea treptată a greutăților de ordin social. Asupra acestora atrage atenția și greva de săptămîna trecută organizată de C.G.T.

În cadrul acțiunilor de pregătire a grevei, secretarul general al Confederației a declarat ziariștilor următoarele: „Nu pretindem ca situația să se transforme deodată, total și simultan. Cerem soluții pentru problemele cele mai urgente și am propus măsuri pentru realizarea acestora. Dar guvernul nu a adoptat nici una din măsurile corespunzătoare, la momentul oportun. Am cerut, în luna decembrie, prețuri maximale, iar guvernul fixează abia acum unele din ele. Am cerut măsuri pentru reactivizarea economică, dar ele n-au fost concepute în așa fel încît să favorizeze partea mai nevoiașă a populației. Gradul de vinovăție sau moștenirea primită de actualul guvern nu schimbă situația".

Această declarație pune în lumină mobilul principal al grevei: afirmarea forței de luptă a sindicatelor, a prezenței lor în viața politică și economică a țării. Greva a fost una din principalele acțiuni prevăzute într-un „plan de luptă" de mai lungă durată al Confederației Generale a Muncii care, pe lîngă revendicări sociale — mărirea salariului minimal și sprijinirea construcției de locuințe individuale — cuprinde obiective politice: acordarea unei amnistii largi pentru deținuții politici și suprimarea decretelor care limitează drepturile sindicale.

Tactica folosită în ultima grevă denotă pregătirea ei temeinică. Numărul participanților la grevă a fost relativ mic, dar semnificația acțiunii a fost evidențiată în numeroase mitinguri și adunări muncitorești. Oprirea lucrului în lanț pînă la extinderea ei în 500 de întreprinderi a afectat ramuri principale ale economiei, ca industria textilă și cea de prelucrare a pieilor.

Eugen POP

Artistul danez Rasmussen a sculptat un nou cap pentru statuia „Mica Sirenă" din portul Copenhaga, care a fost decapitată recent de indivizi rămași necunoscuți.

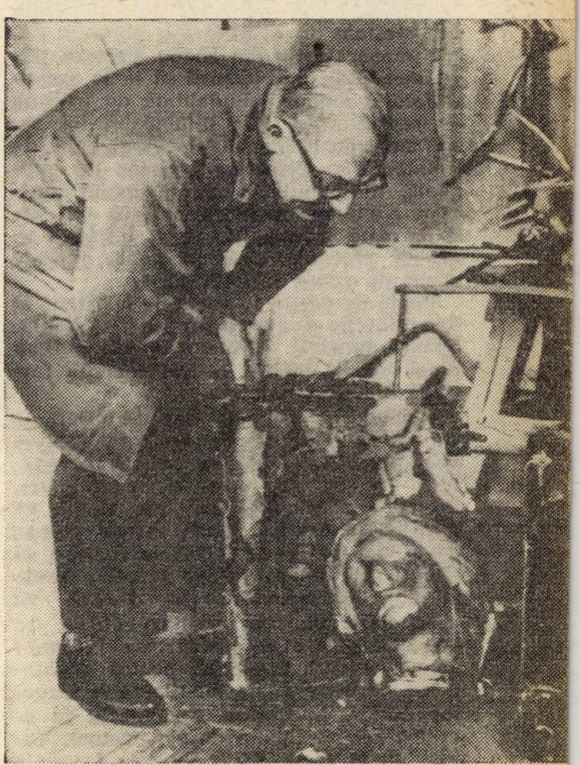

LEOPOLDVILLE

Tulburările se extind

La primele simptome de tulburări în provincia Kwilu, Mobutu se arăta optimist. „Pacificarea" o promitea pentru în curînd — peste cîteva zile, extrem de puține. În prezent, Mobutu a devenit mai reținut, preferă să se abțină de la profeții. Rapoartele care-i sosesc din zona răscoalei nu sînt de loc liniștitoare. Luptele din Kwilu s-au extins și în provincia Kivu. Partizanii au ocupat orașul Uvira (locuit de 6 000—8 000 oameni) fără vărsare de sînge. Soldații guvernamentali au preferat să treacă frontiera în debandadă, refugiindu-se în Burundi, iar o parte din ei (mai restrînsă) a încercat să restabilească legătura cu cartierul general din Bukavu. După relatarea agenției, Uvira ar fi fost ocupată de forțe de partizani totalizînd 600 de oameni. Agenția arată că o misiune catolică din oraș a semnalat prin radio prezența în oraș și în jurul orașului a 3 000 de partizani. În Uvira a fost instalată o nouă administrație.

„Rebelii", despre care se afirma că acționează sub impulsul drogurilor și unor ritualuri mistice și al căror număr era minimalizat, se dovedesc o forță disciplinată, destul de bine organizată, pe care autoritățile nu o mai pot subevalua. Zona de operațiuni a partizanilor a atins chiar Leopoldville. Ziarul *Le Courier d'Afrique* menționa acțiunile întreprinse în capitală, care s-au soldat cu distrugerea rețelei de înaltă tensiune, ceea ce a afectat aprovizionarea cu energie electrică. Exploziile de la Leopoldville au avut în cabinetele ministeriale un răsunet mai puternic decît împușcăturile din Kwilu. Factorii guvernamentali par dispuși să ia în considerare o singură modalitate de acțiune — represiunile. Dar principalul lor instrument nu le mai inspiră încrederea de odinioară — armata dă semne de oboseală, de neputință. Săptămînalul parizian *L'Express* exprima părerea că „armata este incapabilă de a înfrînge această răscoală care se poate întinde rapid pe scara întregii țări".

Poate de aceea se vorbește insistent la Leopoldville despre o înțelegere Adoula-Spaak, potrivit căreia 150 ofițeri belgieni vor fi incluși în componența forțelor armate congoleze.

Calendarul provoacă destule dureri de cap la Leopoldville. 30 iunie se apropie vertiginos. Scadența se anunță inevitabilă. În cea din urmă zi a lui iunie, ultimele „căști albastre" vor trebui să părăsească Congo. Acum se mai găsesc ceva mai puțin de 3 000 de militari ai O.N.U. (în ianuarie 1963 se aflau peste 20 000). Retragerea forței O.N.U. va crea oare un vid politico-militar, cu consecințe pentru stabilitatea internă? Unele cercuri pledează pentru prelungirea termenului de menținere a trupelor O.N.U. în Congo. Solicitările în acest sens par lipsite de perspective. Totuși, după *New York Times*, „prezența viitoare a militarilor O.N.U. în Congo nu trebuie cu desăvîrșire exclusă". „Dacă după retragerea trupelor O.N.U. se va ivi un pericol real — scrie ziarul — se pare că aceste trupe vor fi imediat reorganizate și trimise din nou în Congo". Problema constă în a determina sensul exact al noțiunii de „pericol real". Nu se proiectează cumva o tutelă militară fără termen asupra Congoului?

Mobutu afirma într-o conferință de presă la Londra că, după retragerea forțelor O.N.U., armata pe care o conduce se va dovedi în măsură să asigure ordinea. Trupele congoleze numără 30 000 soldați. Ele sînt în acest moment reorganizate și reechipate. Preocuparea principală este de a moderniza forțele armate congoleze, în fața cărora se află misiunea dificilă de a întreprinde operațiuni pe un teritoriu imens, uneori greu accesibil. Mobutu a întreprins un voiaj prin cîteva capitale occidentale spre a obține sprijin pe plan militar, în special sub forma livrărilor de armament. Deși justificarea oficială a vizitei lui Mobutu la Londra era de „a asista la manevre amfibii și la exerciții de parașutism", comandantul congolez s-a deplasat în Anglia pentru a solicita ajutor militar (mijloace de transport, mai ales). La Bonn, după opinii care circulă în cercuri ziaristice, Mobutu a obținut promisiuni și în ceea ce privește instruirea cadrelor militare congoleze. Ziarul britanic *Financial Times*, întocmind un sumar bilanț al sprijinului militar dat Congoului de țările apusene, constata că hotărîrea adoptată de Națiunile Unite potrivit căreia livrările de armament către Congo trebuie să se facă prin intermediul O.N.U. este practic literă moartă.

Liderii congolezi călătoresc mult în Europa. Premierul Adoula se află din nou pe continentul nostru. (Un amănunt: Adoula a produs neplăceri de ordin protocolar la Atena. Așteptat pe aeroportul din capitala greacă de înalte oficialități, premierul congolez nu și-a făcut apariția, deoarece și-a modificat itinerarul, plecînd de la Roma la Torino, în loc de Atena).

Voiajele fruntașilor guvernamentali congolezi sînt dictate de dorința de a atrage în țara lor, în proporții mai mari, capitalul străin. *Le Monde* nota măsurile luate de Leopoldville pentru încurajarea capitalului străin, avantajele oferite amatorilor de investiții cărora li se oferă o piață cu largi posibilități, capabilă să asigure mînă de lucru ieftină și resurse de materii prime. Investitorii par a fi conștienți de perspectivele pe care le au în Congo. Ei nu pot, însă, face abstracție de climatul politic. Interlocutorii conducătorilor de la Leopoldville, arată presa apuseană, nu și-au ascuns neliniștea în ceea ce privește viitorul Congoului. Evenimentele din Kivu și Kwilu, cărora li s-au adăugat cele întîmplate la Leopoldville, înfățișează un tablou politic tulbure. Răzmerița care se întinde promite accentuarea instabilității. Execuțiile din capitala congoleză după judecarea-fulger a unor „comploturi" și rachetele cu care sînt atacate centrele de regrupare a partizanilor nu dau certitudinea eficacității. Genul acesta de măsuri nu poate reprezenta tratamentul ideal pentru maladia care a făcut din Congo o țară a neliniștii cronice.

E. OBREA

Alto-Adige

Pentru a șasea oară în mai puțin de trei ani, miniștrii afacerilor externe ai Austriei și Italiei s-au întîlnit din nou luni la Geneva pentru a discuta problema minorității de limbă germană din regiunea Trentino-Alto-Adige, situată la frontiera dintre cele două țări.

Alcătuită din două provincii — Bolzano și Trentino — regiunea Alto-Adige, sau Tirolul de sud, este locuită de 220 000 de tirolezi de limbă germană și 510 000 de tirolezi de limbă italiană. În cursul istoriei, cele două provincii au fost alipite cînd Italiei, cînd Austriei. În urma unui aranjament din perioada războiului, între Germania și Italia, regiunea Alto-Adige a revenit Italiei.

După război, partidul „Südtyroler Volkspartei" a cerut separarea populației tiroleze de limbă germană, majoritară în provincia Bolzano, și declararea autonomiei acestei provincii.

În anul 1946, regiunea Alto-Adige devine obiectul unui acord încheiat între Alcide de Gasperi (Italia) și Karl Gruber (Austria), prin care se acordă o serie de garanții culturale și o relativă autonomie locuitorilor de limbă germană din provincia Bolzano și celor din comunele vecine bilingve din provincia Trentino.

Acest lucru nu este însă considerat suficient de „Südtyroler Volkspartei", fapt care duce la înveninarea atmosferei. Au loc o serie de atentate organizate de elementele extremiste ale ambelor comunități.

În toamna anului 1960, guvernul austriac a ridicat chestiunea regiunii Alto-Adige în fața O.N.U. care, într-o rezoluție adoptată, recomanda Italiei și Austriei să reglementeze chestiunea pe calea negocierilor bilaterale, iar în caz de eșec să facă apel la Curtea Internațională de Justiție de la Haga. În 1961, miniștrii afacerilor externe ai Italiei și Austriei (Antonio Segni și Bruno Kreisky) s-au întîlnit de trei ori fără a ajunge însă la un acord. Între timp, acțiunile teroriste s-au intensificat.

Personalul de la depozitele de bagaje din majoritatea stațiilor italiene refuză primirea oricărui colet pînă ce nu este desfăcut spre a se vedea dacă nu conține vreo bombă. La 1 septembrie 1961, Mario Scelba, pe atunci ministru de interne al Italiei, a instituit o comisie intitulată a „celor 19" în care au intrat atît italieni cît și lideri ai partidului „Südtyroler Volkspartei" și care urma să studieze problemele controversate ale regiunii Alto-Adige.

Noile tratative austro-italiene din iunie 1962 și octombrie 1963 nu au dus la nici un acord. Atentatele au fost reluate. Cel din gara Verona s-a soldat cu un mort și 19 răniți.

La 10 aprilie 1964, „comisia celor 19" și-a depus concluziile. Ele recomandau menținerea actualului statut al regiunii Alto-Adige și, în schimb, sporirea împuternicirilor autorităților locale ale provinciilor Bolzano și Trentino.

Comisia a recomandat de asemenea ca funcțiile publice să fie atribuite și celor de origine germană, proporțional cu numărul lor.

Comunicatul dat publicității după întrevederile dintre cei doi miniștri de externe arată că noile tratative „s-au desfășurat într-o atmosferă de înțelegere mutuală, cele două părți manifestîndu-și voința de a se ajunge la rezultate pozitive". Se precizează că s-a căzut de acord ca problema viitorului statut al minorității de limbă germană din regiunea Trentino-Alto-Adige, să fie reglementată înainte de viitoarea sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din acest an și a alegerilor municipale din Italia. În acest scop, cei doi miniștri de externe au hotărît ca guvernele lor să numească o comisie de experți care să-și înceapă lucrările la 15 iunie și să pregătească o viitoare întrevedere între ei în ultima decadă a lunii iunie. Dacă problemele nu vor fi rezolvate integral, discuțiile ar urma să fie reluate în septembrie la Geneva.

Sursele din apropierea conferinței au arătat că la baza viitorului acord dintre Italia și Austria în problema regiunii Alto-Adige va sta raportul „Comisiei celor 19".

I. Sz.

NICOSIA

Semne încurajatoare

Cipru trece printr-o relativă perioadă de calm. Aceasta, după toate probabilităţile, ar putea dura cel puţin pînă la viitoarea reuniune a Consiliului de Securitate cînd se vor discuta rezultatele obţinute de mediatorul O.N.U. Deocamdată, activitatea diplomatică revine pe primul plan.

În raportul pe care senatorul Fulbright l-a înaintat preşedintelui Johnson la încheierea misiunii sale, se subliniază divergenţele profunde care separă încă Grecia şi Turcia, precum şi rămînerea acestora pe poziţiile anterioare. Nota polemică în relaţiile dintre cei doi parteneri din alianţa nord-atlantică s-a manifestat viguros şi cu prilejul sesiunii N.A.T.O. de la Haga.

În aceste condiţii, sarcina mediatorului O.N.U. nu este cîtuşi de puţin uşoară. Între cele două comunităţi de pe insulă există însă mai multe posibilităţi de a ajunge la o înţelegere decît între celelalte părţi implicate. În memorandumul preşedintelui Makarios înaintat lui Tuomioja există elemente care ar putea favoriza aşezarea relaţiilor dintre cele două comunităţi pe baze mai solide şi ar permite o mai bună funcţionare a instituţiilor statului. În memorandumul cuprinzînd propunerile cipriotilor greci se cere, din capul locului, recunoaşterea dreptului la independenţa deplină a Ciprului ca un stat unitar, înzestrat cu toate atributele puterii de guvernămînt. În acest scop se cere ca nici un tratat prin care Ciprul ar fi legat de un alt stat să nu fie inclus în reglementarea problemei, iar Constituţia să nu fie impusă din afară, ci să facă obiectul unui referendum popular. Constituţia propusă ar trebui să se bazeze pe principii democratice ; majoritatea rezultată în urma unor alegeri generale ar trebui să formeze un guvern responsabil în faţa Camerei care nu ar funcţiona însă pe principiul exercitării dreptului de veto de către o minoritate. Justiţia ar urma să fie împărtită de un corp judecătoresc independent iar hotărîrile ar fi luate în virtutea legilor care nu ar ţine cont de nici o diferenţă de naţionalitate. Funcţionarea noilor instituţii ale ţării ar avea loc pe baza principiilor drepturilor omului, care ar trebui să fie incluse în Constituţie.

După cum afirma revista *Relazioni internazionali*, „este vorba de un plan probabil realist, în lumina integrării populaţiei din Cipru, dar lipsit de orice posibilitate de a fi acceptat de turci care, mai cu seamă după înăsprirea relaţiilor intercomunale, nu intenţionează să renunţe la prerogativele care le-au fost recunoscute în Constituţia din 1960 şi în tratatele internaţionale de garanţie".

Răspunsul guvernului turc a venit sub forma unor declaraţii oficiale în care, făcîndu-se bilanţul sesiunii N.A.T.O. de la Haga, se avansa oarecum ideea unei conferinţe între Grecia şi Turcia în problema cipriotă pe baza acordurilor de la Zürich. În interviul acordat ziarului *Die Welt*, premierul Inönü a subliniat că obiectivul Turciei în cadrul unor asemenea negocieri l-ar constitui obţinerea unor noi garanţii pentru drepturile acordate cipriotilor turci în Constituţie. Inönü a lăsat totodată să se înţeleagă că nu apreciază că în momentul de faţă ar exista perspective favorabile pentru desfăşurarea unor asemenea negocieri. El a afirmat că o „separare fizică" a celor două comunităţi din Cipru ar permite o mai bună aplicare a Constituţiei. În acelaşi interviu, premierul turc a ţinut să atragă atenţia că dacă în răstimpul celor trei luni fixat de O.N.U. pentru a se încerca ajungerea la o pacificare nu se vor obţine rezultatele dorite, asigurarea că Turcia se va abţine de la orice intervenţie nu va fi reînnoită.

Presa greacă şi turcă pare să confirme că există posibilitatea pregătirii unei „mese rotunde" între reprezentanţi ai celor două ţări. *Cumhuriyet* apreciază că un dialog între Grecia şi Turcia s-ar putea angaja la nivelul miniştrilor de externe. *Messimvrini* afirmă, la rîndul său : „Se pare că ne îndreptăm spre o conferinţă". În aceste pronosticuri există însă elemente care atestă că cele două părţi privesc din unghiuri diferite cadrul organizatoric al eventualelor întrevederi. Presa turcă se referă la discuţii mai ales în cadrul .NA.T.O. sau cu mijlocirea instituţiilor pactului, pe baza vechilor acorduri internaţionale care sînt incluse actualmente în Constituţia cipriotă. Presa greacă respinge în continuare orice amestec al O.N.U. şi subliniază necesitatea înlăturării acelor tratate care au generat proasta funcţionare a instituţiilor cipriote şi situaţia gravă din insulă.

Climatul actual ar putea favoriza continuarea contactelor în vederea organizării unor negocieri serioase între reprezentanţii celor două comunităţi precum şi între alte părţi interesate. Potrivit declaraţiilor lui Galo Plaza Lasso, reprezentantul lui U Thant în Cipru, poziţiile ocupate de „căştile albastre", atît la Nicosia cît şi în alte zone nevralgice, ar face dificile, dacă nu chiar imposibilie, orice noi ciocniri între elementele extremiste ale celor două comunităţi. Dacă situaţia se prezintă într-adevăr astfel, înseamnă că sarcina reprezentantului secretarului general al O.N.U. şi a mediatorului numit de Organizaţie ar fi considerabil uşurată. După cum se ştie, Galo Plaza Lasso a fost însărcinat să discute cu guvernul cipriot şi cu conducătorii comunităţii turce executarea planului de măsuri stabilit de seoretarul general al O.N.U. ; acest program se referă la înlăturarea fortificaţiilor, restabilirea libertăţii traficului, dezarmarea unităţilor neregulate, reîntoarcerea funcţionarilor turci la posturile lor etc.

În condiţiile în care ciocnirile nu se vor mai repeta, iar încercările exterioare de amestec se vor curma, este foarte posibil ca străduinţele depuse de reprezentantul lui U Thant şi de mediatorul O.N.U. să înceapă să-şi arate roadele. Deja, agenţiile de presă au început să semnaleze că în unele regiuni, sub influenţa conducătorilor locali, se întreprind acţiuni pentru reînceperea convieţuirii paşnice a celor două comunităţi. Este un semn încurajator, demonstrînd o dată în plus că cipriotii greci şi turci pot trăi laolaltă.

Eugen PHOEBUS

Sosind într-o vizită oficială în Danemarca, preşedintele Austriei, dr. Schärf, trece în revistă garda de onoare, la Copenhaga, însoţit de regele Frederik.

SALVAREA SAMARKANDULUI

O surpare gigantică s-a produs nu departe de Aïni, un mic orășel de munte din nordul Tadjikistanului. Ani de-a rîndul, ros de ape și zguduit de cutremurele frecvente din această regiune, muntele Dorivarz s-a crăpat în adîncime, despicîndu-se în două; o parte, cîntărind zeci de milioane de tone, s-a prăbușit, barînd cursul rîului Zeravșan. Acest „baraj" natural are înălțimea unei case cu 80 de etaje și o lungime de 600 metri. Cursul normal al fluviului a fost oprit.

Victime nu au fost. Dar „barajul", pe care alunecarea de teren l-a ridicat în numai cîteva minute, constituia un pericol teribil: în spatele lui s-a format un lac de munte care lua proporții văzînd cu ochii. La debitul abundent al Zeravșanului, zăpezile topite și aversele de primăvară adăugau 6 milioane mc de apă pe zi.

Nu e greu de imaginat ce îngrozitoare ravagii ar fi provocat o asemenea inundație în orașele Pendjikent, Samarkand și Buhara, dacă barajul ar fi cedat.

Era amenințată o întreagă regiune cu veche tradiție culturală, cu impresionante monumente artistice. În sec. IX, ca urmare a îndepărtării dominației arabe și a instaurării unor dinastii locale, în centre ca Samarkand, Buhara, Taşkent s-au dezvoltat negustoria și meșteșugăria artistică (îndeosebi ceramica), arta, literatura și știința. De pe timpul dinastiei Karahanizilor au rămas o seamă de monumente arhitectonice: clădiri căptușite cu plăci de teracotă sculptate, nesmălțuite.

În timpul cuceririi mongole (sec. XIV), Samarkand devine capitala lui Timur. Acesta a adus din țările pe care le-a ocupat (Mesopotamia, Siria, India Iran etc.) meșteșugari, arhitecți și artiști. Clădiri măreț, păstrate ca niște capodopere ale arhitecturii medievale în Asia centrală, se pot vedea și azi: moscheia Bibi-hanîm, mausoleul Guremir, palatul lui Timur din Sahrisiabz. Ulugbek, nepotul lui Timur, a construit lîngă Samarkand un observator astronomic. La Samarkand, Buhara și în alte centre se predau, pe lîngă teologie, și discipline laice, se țineau congrese ale erudiților vremii, discuții științifice.

Astăzi, cooperativele meșteșugărești din Buhara, Taşkent, Samarkand păstrează tradiția țesăturilor de mătase în culori vii, cu vechi desene uzbece. Se practică încă metoda de demult: imprimarea desenului în culori cu ajutorul unor tipare de lemn. De asemenea, reînvie arta ceramicei orientale, sculptura și pictura pe lemn de alabastru.

Pentru conducerea lucrărilor de salvare un întreg stat major al comisiilor guvernamentale din Tadjikistan și Uzbekistan s-a instalat la Aïni. Conducătorul lui era Semion Vesselov, vicepreședinte al Biroului pentru Asia centrală al C.C. al P.C.U.S. Savanți și ingineri au sosit la fața locului. Au fost aduse mari cantități de materiale de construcție, carburanți și hrană.

În primul rînd, trebuia oprită ridicarea apei care amenința să depășească malul superior. Pentru aceasta s-a ho-

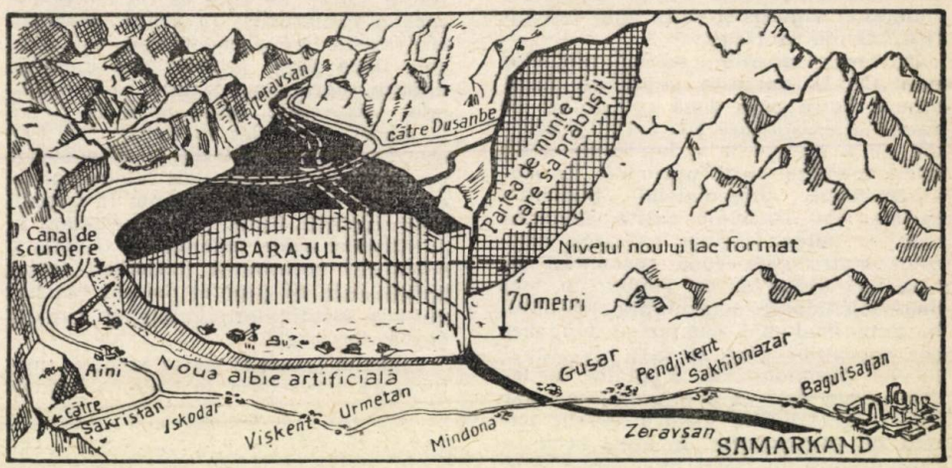

PRIMĂVARA LA PRAGA

„Primăvara la Praga", unul din cele 25 de festivaluri muzicale europene, este un eveniment deosebit care și-a căpătat un loc bine stabilit în viața muzicală internațională. Festivalul este organizat într-un oraș care de secole este un punct de întîlnire a muzicii europene. Sensul său principal este ideea că muzica apropie popoarele și poate contribui la năzuințele de pace ale omenirii. Sub același moto au loc și anul acesta cele 34 de concerte simfonice, de muzică de cameră și individuale ale instrumentiștilor și cîntăreților, ca și cele nouă reprezentații selecționate de operă. Ele se desfășoară timp de trei săptămîni (de la 12 mai la 4 iunie) într-o perioadă cînd întregul oraș este înmiresmat de bogăția de flori a parcurilor și grădinilor sale.

La pupitrele sălilor de concert din Praga își dau mîna și prezintă concerte în comun artiști din diverse țări, iar rezultatele colaborării lor sînt dintre cele mai reușite creații. Un exemplu elocvent: pianistul sovietic Emil Gilels, dirijorul german Kurt Sanderling și filarmonica cehă.

În cadrul Festivalului s-au prezentat tinerii învingători ai concursului de vioară al Festivalului, virtuosul sovietic Grigori Fejgin și cei doi violoniști cehoslovaci Ivan Straus și Petr Messiereur.

Printre oaspeții străini s-au numărat: orchestra Gewandhaus din Leipzig, cîntăreața maghiară Judith Sandor și violonista franceză Janine Andrade. Eroul primei săptămîni a fost dirijorul vestgerman Wolfgang Sawallisch, care la concertul său cu filarmonica cehă a prezentat premiera cehoslovacă a simfoniei de Wolfgang Fortner, variațiile lui Brahms pe o temă de Haydn și simfonia lui Dvorak în Sol major.

Artiștii cehoslovaci au prezentat două programe în mediul istoric al construcțiilor pragheze. Biserica gotică Thein, care cu turnurile sale domină de secole centrul vechiului oraș, a devenit scena reprezentării operei corale a umanistului ceh Krystof Harant din Polzice (cu prilejul celei de-a 400-a aniversări), iar în grădina muzeului Antonin Dvorak a avut loc pentru prima oară un concert al Festivalului.

Cea de-a doua săptămînă a Festivalului a fost deschisă cu două concerte ale filarmonicii de stat din Varșovia sub bagheta lui Witold Rowicki și Stanislaw Wislocki. Artiștii polonezi au adus cîteva noutăți la Praga, printre care „Variațiile pentru orchestră" de Tadeusz

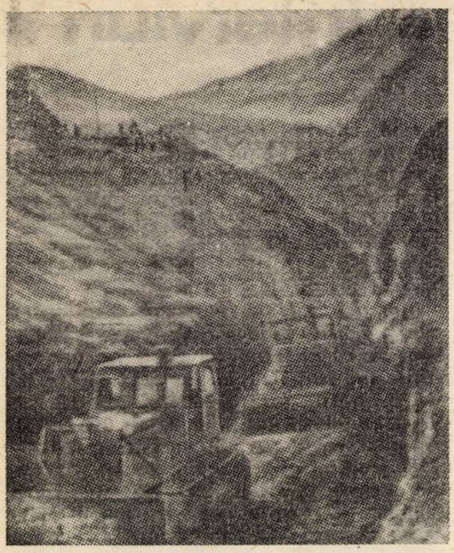

Săparea canalului de derivaţie

tărît săparea unui canal lung de o jumătate de kilometru şi adînc de 40—50 metri în pămîntul argilos surpat, pe care apa din noul lac să poată fi îndreptată spre vechea albie a Zeravşanului.

Răgazul era scurt: în 7—8 zile aceste lucrări trebuiau să fie gata. Aproape 250 000 mc de pămînt trebuiau daţi la o parte. Oamenii lucrau din greu, fără să-şi precupeţească eforturile.

30 de ore, fără întrerupere, Gani Sarîmsakov şi Kuzma Bîstriţki, doi conducători de buldozere din colhozurille „Krasnogvardeisk" şi „Dagbid" din regiunea Samarkand, nu s-au ridicat de la volanul puternicelor lor maşini. La căderea serii, şirul de buldozere a părăsit Pendjikentul îndreptîndu-se spre Aïni. Toată noaptea nu s-a auzit decît huruitul asurzitor al şenilelor. Fiecare metru de drum parcurs cerea o atenţie încordată şi mult sînge rece. Gani Sarîmsakov şi Kuzma Bîstriţki au fost primii care au intrat în oraş şi au început să sape canalul.

Printre voluntarii care au venit pe şantier erau şi bătrîni din oraşele învecinate: Muso Hodjaev de 70 de ani, din oraşul Urmetan, sau fraţii Nazîr şi Kadîr Niazov.

Convoiul neîntrerupt al camioanelor cu drapele roşii aducea exploziv. Zburînd pe deasupra lacului, un elicopter observa cea mai mică schimbare survenită. Alpinişti din Taşkent şi Duşanbe se căţărau pe pantele muntoase pentru a recunoaşte împrejurimile, întrucît exista pericolul unei noi surpări sau alunecări de teren.

La Aïni viaţa continua în mod normal. Magazinele, cafenelele, birourile de poştă şi telegraf şi alte servicii erau deschise. Peste tot se simţea că victoria era asigurată.

În „lacul cu surprize", cum l-a numit un om de prin partea locului, apa continua să urce. Dar dinamita şi buldozerele îşi îndeplineau misiunea. Marginile lacului se precizau din ce în ce mai mult.

În seara zilei de 1 Mai s-a auzit una din cele mai puternice explozii: semăna cu salvele de artilerie care se trag în zilele de sărbătoare. O ultimă tişnire de fum negru s-a ridicat spre cer, în dimineaţa zilei de 6 mai. Apele Zeravşanului au apucat-o, docile, într-o nouă direcţie, pe albia săpată de oameni.

„Pericolul ca enorma masă de apă acumulată în căldarea muntoasă să invadeze valea Zeravşanului este înlăturat, a declarat atunci ziariştilor Ignati Novikov, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. Lucrările de urgenţă — întreprinse simultan de către guvernul Uniunii Sovietice, guvernele republicilor Tadjikă şi Uzbekă — au permis să se înlăture orice ameninţare într-un timp foarte scurt."

Astfel catastrofa a fost evitată. Apele aşteptate de tinere tulpini de bumbac, de caişii şi viţa de vie din oaza Zeravşanului îşi văd de drum, liniştite, pe vechea albie a fluviului. Ele au ajuns de mult la Samarkand şi Buhara.

Acum statul major al comisiilor guvernamentale primeşte de peste tot ştiri care anunţă că ridicarea nivelului rîului nu dăunează nici plantaţiilor, nici localităţilor prin care trece. De altfel, în zilele de alarmă, locuitorii s-au pregătit să facă faţă oricărei catastrofe. Lucrări imense de prevenire a creşterii apelor au fost executate. În partea inferioară a fluviului, malurile au fost înălţate pe zeci de kilometri. Drumuri noi se află în construcţie. Podurile au fost întărite. Pentru cazul cînd — în ciuda acestor măsuri — nivelul apei din Zeravşan ar fi depăşit cota prevăzută, au fost puse la punct planurile de deviaţie forţată. În această eventualitate, toate canalele de irigaţie trebuiau folosite la maximum.

Există toate motivele să credem că creşterea apei nu va provoca pagube. S-ar putea ca ea să dăuneze parţial unor poduri sau drumuri; dar oraşele sînt la adăpost de orice catastrofă. Aceasta este opinia unui mare specialist, academicianul Evgheni Fiodorov, director la serviciile meteorologice din U.R.S.S.

*

...Camioanele basculante şi buldozerele au părăsit Aïni. În oraş viaţa îşi urmează cursul obişnuit. Locuitorii se întorc la casele lor. Şcolile îşi deschid porţile.

Nivelul „lacului cu surprize" a început să scadă încetul cu încetul, descoperind defileul înecat de apele Zeravşanului, care încă n-au fost complet eliberate. Supuse, apele aşteaptă comanda oamenilor.

(După „Les Nouvelles de Moscou")

Baird şi „Jocuri veneţiene" de Witold Lutoslawski, lucrări apreciate recent la concursurile internaţionale de compoziţie.

După modelul Festivalului din capitală, şi alte oraşe cehoslovace au organizat festivalurile lor şi oaspeţii Festivalului de la Praga îşi fac apariţia şi la aceste concerte.

Un important rol îl are şi radiodifuziunea, care transmite toate concertele Festivalului, făcînd şi retransmisii directe sau pe bandă de magnetofon nu numai pentru întreaga republică dar şi pentru o serie de ţări străine. De pildă, anul acesta 40 de posturi de radio din patru continente s-au arătat interesate să obţină înregistrate pe bandă concertele Festivalului praghez. Nenumăraţi sînt telespectatorii cărora televiziunea cehoslovacă le-a dat posibilitatea să pătrundă prin intermediul micului ecran în sălile de concert şi grădinile unde au loc concertele. Dacă numărul auditorilor nemijlociţi poate fi apreciat după biletele de intrare vîndute — anual circa 50 000 — anul acesta cu greu se poate spune cîţi oameni au ascultat de fapt mesajul muzical al păcii de la Praga.

Organizatorii Festivalului s-au aflat anul acesta într-o situaţie destul de dificilă. Ea este legată de o serie de aniversări şi comemorări ale unor compozitori cehi de frunte. Dacă s-ar ţine seama de toate aceste date — şi este vorba nu numai de Smetana (1824—1884), Dvorak (1841—1904) şi Suk (1874—1935) — ci şi de numeroşi alţii, atunci numărul şi aşa destul de mare de concerte nu ar fi suficient, întrucît ele ar fi fost complet ocupate de operele muzicale ale acestor maeştri. De aceea anul acesta Festivalul „Primăvara la Praga" nu a respectat, ca în anii trecuţi, cu atîta stricteţe, toate aceste date comemorative.

Festivalul praghez îşi realizează cu succes sarcina unui for internaţional al culturii, deoarece oferă o alegere a unora dintre cele mai bune creaţii ale interpreţilor şi compozitorilor contemporani. „Salutăm aceste noutăţi cu interes... spune preşedintele comitetului Festivalului şi directorul Conservatorului din Praga, dr. Vaclav Holzknecht. Muzica trebuie să aducă foloase societăţii. Noi numim aceasta forţa de comunicare şi morală a muzicii". În acest sens a fost conceput şi Festivalul din anul acesta „Primăvara la Praga".

Jaromir PESEK

Praga, mai 1964

Sala de concerte „Smetana"

MEDICII STRĂINI ne spun...

— Aici, în Romînia, am văzut mulți copii fericiți. I-am întîlnit pe stradă sau la Palatul copiilor, pe care l-am vizitat.

— *Da, vreți să spuneți Palatul pionierilor.*

— Am văzut grija deosebită pe care o aveți față de timpul liber al copiilor, cum sînt inițiați în primele taine ale artei sau în meșteșuguri folositoare. De altfel, succesul lor se vede în picturile și în obiectele expuse, executate de copii. Mi-a plăcut foarte mult baletul copiilor, fetița mea învață baletul și...

Nu ne aflam la un congres al părinților, ci la „Congresul național de medicină internă", care a întrunit la București, între 20—23 mai, alături de medici români, specialiști din 12 țări.

— Nu trebuie să vă mire interesul pe care colegii mei îl au pentru copii, *spunea prof. dr. Eliot Corday din Statele Unite,* întrucît atît eu cît și colegii mei avem mulți copii.

— Copiii ocupă, după cum se vede, mare parte din orizontul dv. sufletesc, dar cred că sînt rivalizați îndeaproape de medicină.

— Da, toată viața noastră este închinată luptei împotriva bolilor, *spunea prof. dr. Swan.* „Ne considerăm ambasadorii bunei înțelegeri și prieteniei ; dacă colaborarea dintre oamenii politici ar fi ca a noastră, am avea cu siguranță o pace durabilă, *a adăugat prof. dr. Corday.* Medicii americani vizitează multe țări străine. Pînă în prezent au fost vizitate 22 de țări, pentru a facilita schimburile de idei în ceea ce privește medicina și pentru a contribui la crearea unui climat de înțelegere între popoare. Președintele Lyndon Johnson ne-a felicitat personal pentru această inițiativă. Permiteți-mi să reproduc textual din mesajul d-sale : Prin munca voluntară ce o desfășurați peste ocean ați contribuit nu numai la dezvoltarea schimburilor pe plan științific, dar și la crearea unei mai bune înțelegeri pe plan internațional. Dorim să vă continuați cu succes importanta dv. misiune".

„Înainte de venirea noastră în Romînia, *ne spune prof. dr. Bing,* am întîlnit doctori romîni la noi, în Statele Unite, și cu prilejul altor congrese internaționale. Știința medicală din Romînia este la un nivel foarte ridicat. Am vizitat spitalele ASCAR și Fundeni și am fost foarte impresionat de înalta calitate a utilajului și de pregătirea personalului de specialitate, care pot sta alături de cele mai bune realizări pe care le avem în Statele Unite".

Prof. dr. Swan se alătură discuției : „Sînt de aceeași părere cu colegul meu, și dacă clădirile spitalelor de aici nu sînt încă toate foarte moderne cred, ținînd seama de ritmul și calitatea muncii dv., că veți reuși în scurt timp să înaintați și în acest sens. Am vizitat și Facultatea de medicină, unde am luat cunoștință de sistemele înaintate și moderne de predare, care sînt la cel mai înalt nivel cu putință. Aș dori să felicit pe inițiatorii acestui Congres, al cărui nivel de organizare nu a fost depășit cu nimic de ceea ce am văzut la alte reuniuni internaționale asemănătoare la care am asistat. La Facultatea de medicină, *spunea prof. dr. Moyer,* „am apreciat importanța care se dă studierii științelor fundamentale : fiziologia și farmacologia".

„De altfel și munca de cercetare științifică este excelentă", *spunea prof. dr. Corday, iar prof. dr. Moyer continuă ideea :* Credem că din punct de vedere științific Romînia se găsește la un nivel avansat. Nu este vorba numai de progresul în medicină propriu-zis, dar și de munca de cercetare și de organizarea învățămîntului superior. Eu cred că Romînia este atît de avansată pentru că aici fiecare știe că lucrează pentru propria lui bunăstare și astfel lasă frîu liber fanteziei și puterii lui de muncă. În ceea ce privește organizarea muncii medicale, *adaugă prof. dr. Abbott,* aveți un mare avantaj față de noi, pentru că prin datele statistice culese din întreaga țară puteți avea o vedere de ansamblu asupra cerințelor, posibilităților și rezultatelor muncii dv., la noi acest lucru nu este posibil. Și orașul în care trăiți este atît de frumos și curat, atît de primitor și atrăgător.

— Dar nu numai orașul, ci și oamenii ne-au primit și ne-au înconjurat cu multă căldură sufletească, *intervine în discuție prof. dr. Corday.*

La despărțire, prof. dr. J. H. Burchenal ne spune : „Dorim să învățăm din realizările dv. și totodată să vă împărtășim experiența noastră. Sperăm să nu ne uitați după ce plecăm și dorim ca aceasta să fie doar începutul unei prietenii durabile și a unor schimburi reciproce în domeniul medical între Statele Unite și Romînia".

Știind de vorbă cu delegații din R. P. Polonă, aceștia ne-au împărtășit la rîndul lor cîteva impresii.

Prof. dr. Jan Roguski : „Congresul la care participăm se desfășoară la cel mai înalt nivel. În institutele de specialitate am văzut deosebita calitate a muncii pe tărîm medical. Bucureștiul este un oraș foarte frumos și se vede că oamenii au un nivel de trai mult superior celui dinainte de război. Toți oamenii pe care i-am întîlnit sînt veseli, ospitalieri. Doresc ca în viitor să întărim legăturile lumii medicale din Polonia și Romînia".

Din colectivul de doctori din Uniunea Sovietică, am stat de vorbă cu prof. dr. G. A. Alexeiev : „Vreau să felicit pe colegii mei din Romînia pentru organizarea congresului, care este din toate punctele de vedere perfect. Am întîlnit doctori romîni cu prilejul altor congrese internaționale și sînt la curent cu unele dintre realizările culturale și științifice din Romînia. Dorim ca pe viitor să sporim contactele dintre țările noastre — ca buni vecini. Bucureștiul ne-a întîmpinat cu piețe mari, bulevarde largi, cu noua sa arhitectură, care se îmbină armonios cu clădirile vechi. La Muzeul de artă am admirat diversitatea de stiluri ale pictorilor romîni și îndeosebi pînzele lui Grigorescu și Aman".

Prof. dr. Gérard Duhamel, conducătorul delegației franceze, ne spunea : Mărturisesc că de cînd am venit în Romînia merg din surpriză în surpriză. Știam că venim într-o țară prietenă, dar nu puteam bănui că ne vom simți ca acasă. Nu este vorba numai de marea asemănare dintre limbile pe care le vorbim, dar ne-am întîlnit aici cu un spirit familiar — ceea ce a mărit plăcerea noastră în discuțiile purtate cu colegii romîni. Pe plan științific Romînia este la curent cu ultimele probleme medicale și are la dispoziție condiții de lucru care rivalizează cu cele mai bune din Europa și din întreaga lume. *Prof. dr. G. Rudali a adăugat cu o vioiciune tipic meridională :* „Pe mine personal m-a frapat excelenta calitate umană a noii dv. generații — nu este o lipsă de apreciere pentru generația profesorilor ei, dar tinerii cercetători dovedesc pentru știință o curiozitate, un interes, o pasiune plină de ardoare. Contactele personale pe care le-am legat aici, spitalele, institutele, laboratoarele pe care le-am vizitat, și, în general, condițiile extrem de favorabile pe care le-am întîlnit în majoritatea cazurilor, ne-au învățat pe fiecare în parte lucruri noi, care, notate cu grijă, le vom duce în Franța, spre a profita de ele în studiile noastre viitoare".

Adina DARIAN

Aspect de la lucrările Congresului național de medicină internă

Acad. prof. N. TEODORESCU: Relaţiile între matematicienii romîni şi italieni — continuarea unei vechi tradiţii

Prin cele trei conferinţe ţinute la Roma şi cea ţinută la Bologna am prezentat o sinteză a cercetărilor asupra noţiunii de derivată spaţială, pe care am introdus-o ca extensiune a noţiunii de derivată areolară, datorită marelui matematician romîn D. Pompeiu.

În cele zece zile petrecute în centrul ştiinţific Roma, în cursul cărora am participat ca reprezentant al Academiei Republicii Populare Romîne şi la festivităţile organizate de Academia dei Lincei, pentru comemorarea a 400 de ani de la naşterea lui Galileo Galilei, am avut plăcerea de a fi din nou în contact cu numeroase personalităţi matematice de mare renume ca profesorii M. Picone, E. Bompiani, Enzo Martinelli, B. de Finetti, G. Fichera, membri ai Academiei dei Lincei, prof. Lombardo Radice, prof. L. di Vito, dintre care majoritatea ne-au vizitat cel puţin o dată ţara, legînd cu matematicienii noştri prietenii afectuoase care nu s-au dezminţit niciodată. Cu prilejul vizitei la Bologna, am reîntîlnit colegi eminenţi ca prof. C. Cimino, prof. D. Graffi, de asemenea buni prieteni ai ţării noastre.

În ultimele zile ale călătoriei mele, am vizitat şi Universitatea din Triest, pe care nu o cunoşteam. Am avut astfel prilejul de a cunoaşte încă o dată cordialitatea sentimentelor colegilor noştri italieni în primirea de care m-am bucurat din partea prof. A. Predonzan, directorul Institutului matematic, a prof. L. Sobrero, directorul Institutului de mecanică al acestei Universităţi, precum şi a colaboratorilor lor.

Vizita în Italia mi-a dat posibilitatea să constat o dată mai mult că oamenii de ştiinţă ai acestei ţări stimează şi respectă şcoala matematică romînească, apreciind elogios realizările ei şi avînd admiraţie sinceră pentru aportul valoros al tineretului romîn la prestigiul ştiinţific al ţării noastre. De altfel revistele italiene cu caracter internaţional primesc şi chiar solicită colaborarea matematicienilor noştri maturi sau tineri.

În afară de tradiţia care s-a încetăţenit, în afară de vizitele în ambele sensuri, care au avut loc pînă acum, de schimburile de lucrări ştiinţifice, se discută acum despre organizarea unor reuniuni ştiinţifice comune, la care ar urma să participe, eventual, şi matematicieni francezi.

La Paris, pe Avenue des Champs Elysées, s-a deschis expoziţia „Romînia turistică", organizată de O.N.T. Carpaţi în salonul automobilistic Simca

ÎN GRECIA cu ansamblul folcloric al studenţilor romîni

...Ne aflăm la primul Congres naţional al studenţilor greci, E.F.E.E. Constituită anul trecut, organizaţia joacă un rol tot mai important în viaţa universitară şi socială a Greciei. Personalităţi ale vieţii publice, rectori ai şcolilor superioare şi profesori, studenţi au discutat în mod amplu despre problemele majore ale universităţii greceşti ; ei au exprimat cerinţele modernizării programelor de învăţămînt, nevoia alocării unor fonduri sporite pentru construirea mai multor laboratoare şi cămine ; au fost examinate activităţile organizaţiei studenţilor în domeniul luptei pentru pace şi democraţie şi eforturile pentru dezvoltarea cooperării internaţionale a studenţilor pe platforma păcii şi prieteniei între popoare.

Alături de reprezentanţii altor 15 uniuni naţionale studenţeşti prezente la congres, delegaţia U.A.S.R. a urmărit cu multă atenţie lucrările sale.

Pentru delegaţia noastră un interes deosebit l-a prezentat rezoluţia adoptată, în care organizaţia naţională a studenţilor greci se pronunţă pentru strîngerea cooperării între studenţi în Balcani, înfăţişarea modului în care E.F.E.E. priveşte relaţiile cu studenţii romîni. Ascultam raportul prezentat de Vasilis Kostopoulos, vicepreşedinte al E.F.E.E. pentru problemele internaţionale : „Avem relaţii foarte bune cu studenţii romîni. Schimbul de delegaţii ale E.F.E.E. şi U.A.S.R., vizitele reciproce în Grecia şi R. P. Romînă au fost extrem de utile pentru noi, ţinînd seama şi de prestigiul de care se bucură organizaţia studenţilor romîni. O nouă mărturie a relaţiilor noastre o constituie şi prezenţa la primul festival folcloric al studenţilor din regiunea balcanică a unei bune formaţii folclorice a studenţilor din Romînia".

Formaţia noastră a concertat la deschidere şi în a treia zi a festivalului, în faţa a peste 5 000 cetăţeni ai Levadiei, a dat spectacole la Nea Filadelfia şi Megara, un concert pentru participanţii la Congresul E.F.E.E. în sala teatrului „Diana" din Atena, un program pe stadionul A.E.K. din capitală la care au participat peste 15 000 spectatori...

Răsfoim ziarele greceşti. Ziarul *Ta Nea :* „Scena este inundată acum de dansatorii romîni. Numeroşi, în costume multicolore, zîmbitori şi disciplinaţi — formează un tot excepţional". Ziarul *Eleftheria :* „A fost o adevărată erupţie de aplauze cînd ansamblul romînesc a prezentat programul său. Apariţia tuturor membrilor ansamblului a fost ireproşabilă. Costumele lor naţionale, multicolore, erau minunate. Orchestra lor este capabilă să concureze pe plan internaţional chiar cu cele mai celebre orchestre de acest gen". Aceloraşi simţăminte le-au dat glas numeroase personalităţi : compozitorul grec Mikis Teodorakis, venit special din Atena la Levadia spre a asculta interpretarea de către un solist al ansamblului nostru a unui cîntec de-al său, primarul din Nea Filadelfia şi dl Andreadakis, primarul oraşului Levadia, care spunea : „Aţi venit la sărbătoarea primăverii în oraşul nostru. Vă aşteptăm să veniţi din nou, în anii viitori. Dorim să instaurăm astfel o nouă tradiţie : a muzicii şi cîntecului, a prieteniei între popoarele noastre".

Iulian CÎRŢÎNĂ
membru al Comitetului Executiv U. A. S. R.

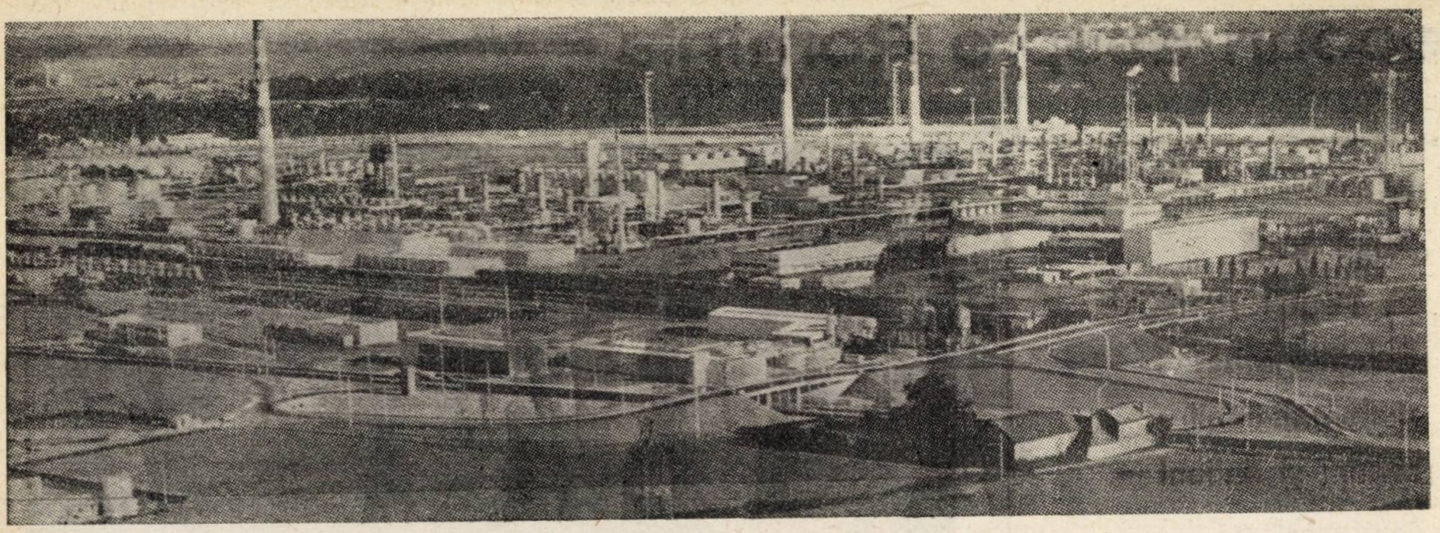

Panoramă a instalațiilor de extragere și prelucrare a gaze lor de la Lacq

În cadrul programului de schimburi culturale, științifice și tehnice dintre R.P.Romînă și Franța o delegație de ziariști romîni a făcut între 5 și 19 mai o vizită oficială în Franța.

14 zile în FRANȚA

Cel mai recent monument al Parisului : Casa Radioului.

Judecînd după calendar și ceas, zilele au fost într-adevăr 14. Socotind însă după bogăția de impresii și sentimente trăite acolo, perioada consacrată acestei călătorii nu trebuie cuprinsă în limite precise de timp. Se poate prea bine întîmpla să stai în Franța sau în altă parte două luni sau chiar doi ani și să constați la capătul acestor termene că ai reușit să cunoști foarte puțin din realitățile locurilor văzute. Din acest punct de vedere, am fost o delegație favorizată. Profesiunea de gazetar dezvoltă o trăsătură care în viața obișnuită poate deveni, uneori, un defect : curiozitatea. În cazul nostru, ea înseamnă de fapt ceea ce definește profesiunea. Pe scurt, dorința de a cunoaște. Intervine apoi satisfacția luării unor contacte nemijlocite cu realitățile unei țări și ale unui popor față de care țara noastră și poporul nostru nutresc o veche afecțiune.

Toate acestea nu ar fi fost însă îndeajuns dacă nu ar fi existat bunăvoința oficialităților franceze ai căror in-

vitați eram și care ne-au oferit un program admirabil, prețios ghid în orientarea noastră spre momentele și aspectele cele mai reprezentative ale Franței contemporane. Așa se face că această vizită ne-a permis realizarea unui bilanț al cărui activ este poate mai dificil de realizat în alte condiții.

Ce am văzut în Franța ? Catedrala Nôtre-Dame și Casa Radioului, Versailles și Instalațiile de captare și prelucrare a gazului de la Lacq, înaripata Victorie de la Samothrace, la muzeul Luvru și hangarele de montaj și asamblare a avioanelor Caravelle — la Toulouse, castelul lui Henric al IV-lea la Pau și uzinele de la Flins ale întreprinderii Renault, castelele de pe Loara și centrala nucleară de la Chinon, străvechea Academie de Litere „Les jeux floraux" și moderna Facultate de Științe de la Orsay, bătrina catedrală în cărămidă de la Albi și noul oraș Mourenx. Am văzut strălucitoarele bulevarde ale Parisului și ulițele medievale din Gaillac, Cordes, Castres sau Candes-Saint Martin. Ne-am odihnit privirea pe fruntile înzăpezite ale Pirineilor și ne-am răcorit fața în apele blînde ale Wienei. Am mîncat în somptuosul restaurant al hotelului Crillon din Paris și la Auberge du Cheval Rouge al modestului tîrgușor Chisseaux. La Théatre de la Madeleine ne-am alăturat celorlalte sute de spectatori în aplauzele entuziaste cu care răsplăteau performanța scenică a Elvirei Popescu și, învăluiți de atmosfera spectacolului „son et lumière" am lăsat, ușor melancolizați, ca melopea clopotniței castelului Villeandry să ne transporte cu veacuri înapoi în „grădina vrăjită" a reginei Claude și a regelui Francisc I. Am cercetat cu firească emoție muzeele și casele memoriale ale lui Rabelais, Balzac și Anatole France din împrejurimile Tours-ului și ne-am oprit, deconcertați uneori, în sălile Muzeului de Artă Modernă.

Ai puține șanse să întîlnești pe parizienii veritabili dacă îți propui aceasta după ora 11 seara ; spectacolul pe care ți-l oferă însă strada între orele 7—9 dimineața te aduce în fața adevăraților stăpîni ai metropolei : surizători, grăbiți, vioi ei inundă metro-urile și bulevardele, redînd orașului autenticul și farmecul său. Clădirile Parisului sînt înnegrite de vreme. Au culoarea funinginei. De fapt au avut-o. Pentru că 10 000 de clădiri au fost spălate cu soluții speciale. Începînd cu Arcul de Triumf și terminînd cu vechi case de locuit. Doar Nôtre-Dame și alte cîteva monumente au refuzat operația, ea riscînd să deterioreze dantelăria de piatră. Pînă la găsirea unei soluții mai bune, ele au rămas deocamdată spălate numai pe jumătate.

Așadar, am vizitat Franța. Am și văzut-o oare ? Da, în măsura în care ambițiile noastre au fost la fel de modeste ca și obiectivele propuse. Dacă ar fi să sintetizăm, am spune că am văzut în Franța armonioasa legătură dintre un trecut plin de glorie și un prezent plin de varietate creatoare ; iar în această operație realizată cu dibăcie și artă, cu firesc și fără ostentație, am văzut una din capodoperele acelui recunoscut simț al continuității pe care îl au francezii.

Francezii sînt în general și în marea lor majoritate oameni veseli, îmi spunea un coleg francez. Există însă, rareori, generații mai triste. Sînt cele care nu pot consemna prea multe realizări durabile în istoria artei sau construcțiilor țării.

De pildă ? am întrebat.

De pildă, generația adultă dintre cele două războaie mondiale. Pentru această perioadă, Parisul nu poate fi menționat decît cu o singură construcție de valoare, Palatul Chaillot, care a găzduit primii ani de existență ai Comandamentului N.A.T.O., iar astăzi adăpostește Teatrul Național Popular, cinemateci și săli de expoziție.

Nu știu dacă interlocutorul meu avea sau nu dreptate. Poate că exigența sau umorul l-au făcut să treacă peste alte aspecte ale vieții unui popor. Dar chiar dacă ar fi așa, un răstimp de 20 de ani nu înseamnă prea mult și nici nu este caracteristic pentru 20 de secole de fecundă creație pe planul civilizației și culturii umanității.

Cert este că astăzi sînt frecvente în Franța locurile în care întîlnești, în apropiată vecinătate, monumente încărcate de istorie și construcții noi, moderne, mărturii convingătoare ale unei vechi și profunde civilizații și ale unui simț contemporan al frumosului.

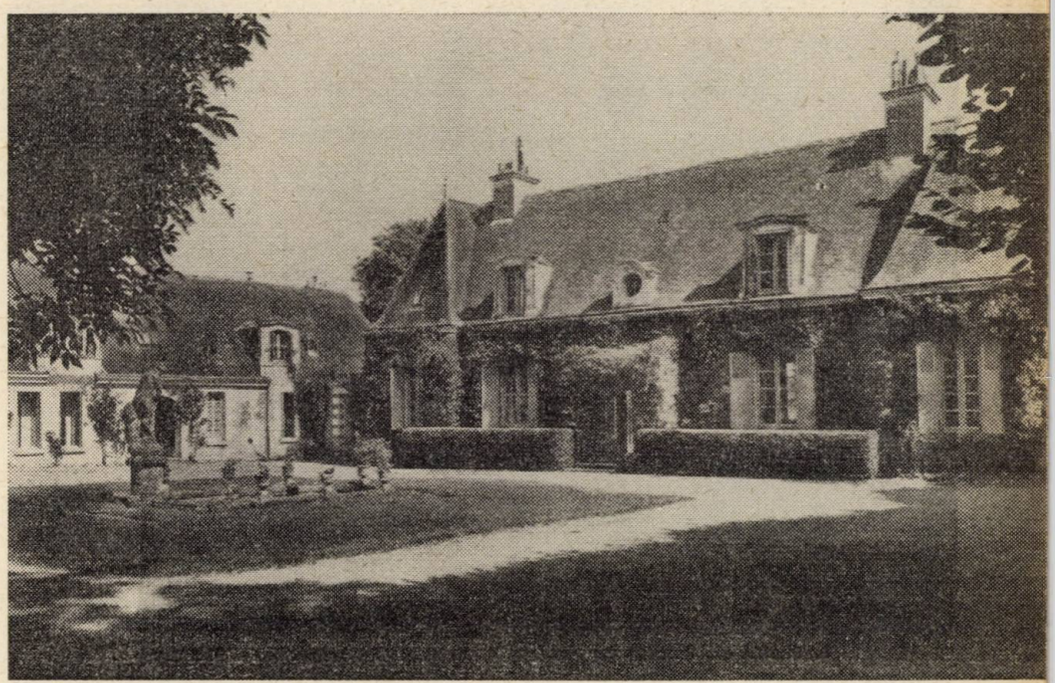

La Bechellerie — Casa lui Anatole France

Descriindu-și țara, Paul Valéry spunea că „pămîntul Franței este remarcabil prin pregnanța înfățișării sale, prin diferențierea regiunilor sale, prin echilibrul general al acestei diversități a unor părți ce se întregesc, se grupează și completează".

Echilibrul acestei configurații geografice naturale nu s-a reflectat întotdeauna în viața economică a țării. De pildă, dezvoltarea industrială a Franței nu a avut niciodată acel caracter de revoluție pe care l-a avut în Anglia sau Germania. Economicește vorbind, vreme foarte îndelungată, vocația Franței a fost agricolă. Observați puțin repartiția populației pe teritoriul țării : cu excepția unei enorme aglomerări pariziene, (peste 7 milioane locuitori), în țară se găsesc destul de puține centre urbane cu populație importantă. Numai în 10 orașe numărul locuitorilor depășește 300 de mii, ajungînd în 1—2 cazuri pînă la 800 000. În schimb, așezările rurale, „la campagne", sînt dens populate, cu excepția unor enclave defavorizate sub raport economic.

Populația rurală reprezintă încă 38% din populația totală a Franței, și aceasta astăzi, în condițiile dezvoltării industriale și în ciuda unui exod rural intens care a depășit în cursul ultimilor ani 100 000 de persoane anual. Agricultura continuă să ocupe un loc foarte important în economia franceză. Prin modernizarea metodelor de exploatare, producția agricolă a înregistrat o creștere simțitoare, Franța fiind prima țară producătoare de bunuri agricole din Europa occidentală. Dificultățile pe care le întîmpină totuși agricultura franceză sînt suficient de mari pentru a ține de ani de zile un loc important pe afișul marilor probleme interne, economice și sociale ale Franței. Problema plasării excedentelor agricole și a menținerii unor prețuri satisfăcătoare la produsele fermierilor, discrepanța dintre nivelul de trai al populației rurale și al celei urbane, amplasarea brațelor de muncă excedentare — sînt toate probleme care grevează puternic asupra nivelului de trai al agricultorilor francezi.

Mecanismul Pieței comune nu face decît să agraveze problemele. Încercările Franței de a realiza împreună cu partenerii ei occidentali o nouă stabilire a prețurilor la produsele agricole se lovesc de refuzul net al acestora și în special de cel al R.F. Germane. Anii recenți au înregistrat, ca urmare a unei situații care îi nemulțumește profund, ample mișcări de protest ale agricultorilor francezi, menținînd deschisă acuitatea problemei.

În ce privește producția industrială a țării, ea a înregistrat în ultimul deceniu progrese însemnate. Firește, chiar dacă schițăm doar cîteva date caracteristice ale economiei franceze de astăzi, nu putem omite factorii care au grevat-o profund în anii postbelici : distrugerile suferite în perioada războiului 1939—1945, instabilitatea politică, continuarea timp de 16 ani a unor războaie în Indochina și Algeria. Eliberată de acestea, dezvoltarea industrială s-a desfășurat sprijinindu-se pe resursele naturale proprii, considerabile, pe echipamente foarte moderne și pe un potențial uman de certă valoare în pregătirea sa profesională.

Gazdele franceze ne-au oferit prilejul să vizităm instalațiile pentru extragerea și prelucrarea gazului natural de la Lacq, la 30 de km de Pau, în vecinătatea Pirineilor. Inginerii și tehnicienii francezi au avut de rezolvat imensele dificultăți decurgînd din adîncimea zăcămintelor, a puternicei concentrații a gazului și a impurității sale. Dar astăzi, după aproximativ 10 ani de la începerea lucrărilor de exploatare, producția anuală de gaz purificat de la Lacq este de 4 750 milioane metri cubi, ceea ce echivalează cu 7 milioane tone de cărbune. Ea reprezintă peste jumătate din consumul de gaz al Franței. După tratarea gazului brut, se extrag 20 milioane metri cubi pe zi, se pot obține

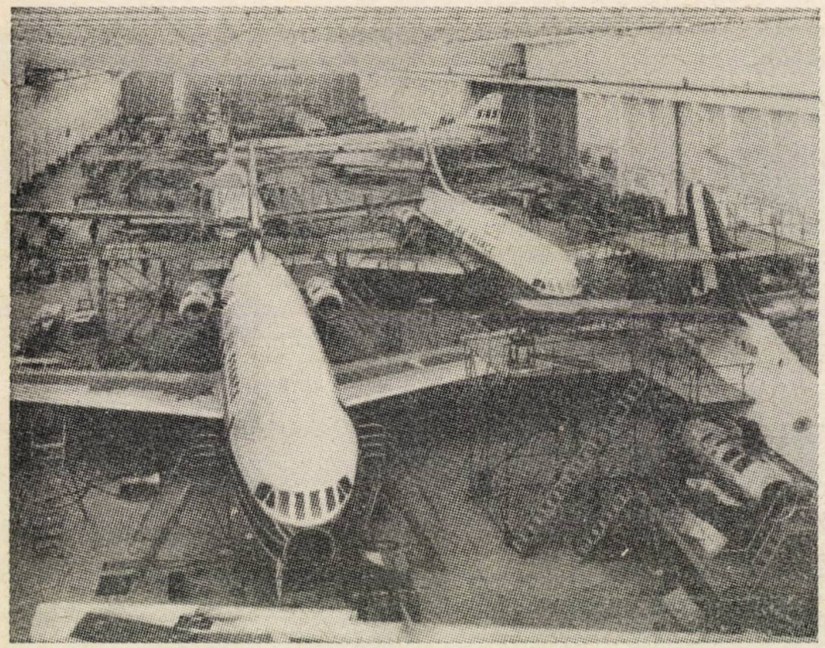

Hală de montaj a avioanelor Caravelle, la Toulouse

de asemenea următoarele producții anuale : 1 400 000 tone de sulf, 260 000 tone benzină, 54 000 tone propan, 70 000 tone butan. Instalațiile de la Lacq reprezintă un succes pe linia valorificării depline a resurselor proprii.

Un ritm accelerat a înregistrat în ultimii ani și industria electrotehnică, de automobile, aeronautică, de aluminiu și de materiale plastice. În domeniul industriei nucleare. au fost construite mai multe centrale atomice, printre care cea de la Chinon, vizitată de ziariștii romîni, iar cercetările în acest domeniu continuă cu asiduitate.

Nu ne-am propus un studiu al economiei franceze. Alături de progresul ei cert, reținînsă atenția dificultățile pe care le are de înfruntat, printre care o concurență străină din ce în ce mai puternică și necesitatea readaptării ce se impune în anumite sectoare. Dezvoltarea industrială însăși atrage unele probleme care devin din ce în ce mai presante : pe de o parte concentrarea populației în anumite centre, cu problema plasării și a locuințelor, și pe de altă parte, depopularea unor regiuni defavorizate. Sînt probleme care constituie obiectul a numeroase dezbateri în presa franceză și în viața politică și socială a țării. Iar dacă comerțul exterior urmează îndeajuns de aproape dezvoltarea industrială, problema piețelor continuă să rămînă deschisă, uneori ea fiind agravată și de faptul că într-o serie de sectoare Franța nu vine întotdeauna pe piața mondială cu prețuri competitive.

Întreprinderile vizitate și discuțiile avute ne-au permis să constatăm că, în dezvoltarea lor industrială, francezii trădează o oarecare ambiție. Un resort care, în cazul de față, ne-a dezvăluit laturile sale pozitive și s-a materializat în unele realizări de mare anvergură. Printre acestea avionul Caravelle, construit de Societatea Sud-Aviation. Produs al unei epoci în care industria aeronautică tinde să devină o industrie astronautică, Caravelle este unul din cele mai măiestre mijloace de sfidare a spațiului și timpului puse la îndemîna omului. Am vizitat uzinele Saint Martin, de lîngă Toulouse, ale Societății Sud-Aviation. Am cutreierat imensele hale și hangare de montaj și asamblare a avioanelor, fermecați de capacitatea omului de a stăpîni și comanda mecanisme atît de complicate dar care ascultă și acționează atît de simplu și cuminte. Spectacolul pe care îl oferă Caravelle țîșnind de pe pămînt în zbor oblic, elegantă și suplă echivalează aproape contemplarea Parisului din Turnul Eiffel. Concurența este însă acerbă, Sud-Aviation nu lucrează cu întreaga sa capacitate de producție. Construcția unei Caravelle durează 1 an și jumătate, socotind de la prima piesă intrată în fabricație și pînă la ieșirea avionului din hangar pentru zborul de încercare.

Nu mai prejos este ambiția inginerilor francezi de a realiza, în viitor, o televiziune în culori de natură a mulțumi publicul pe plan estetic și la un cost mai accesibil.

Televiziunea în culori n-a înregistrat pînă la ora actuală succesele sperate. Pare oarecum paradoxal ca într-o epocă în care cinematograful a ajuns la cinerama, cînd aparatul de filmat este dotat cu regulator automat al obiectivului, cînd bucătăriile gătesc fără bucătari, iar automobilele aproape că se autoconduc, televiziunea să rămînă în alb și negru. În una din țările cele mai avansate în acest domeniu, Statele Unite, televizoarele în culori nu reprezintă decît 2 sau 3% din cantitatea totală a televizoarelor în funcție. Cauza ? Dificultăți tehnice în fixarea culorii, a gamei de culori și în prețul ridicat al instalării unui post de recepție. Inginerii și tehnicienii francezi de specialitate consacră eforturi însemnate punerii la punct a sistemului de televiziune în culori — SECAM. Le-am văzut laboratoarele și am asistat la unele experiențe. Rezultatele la care au ajuns prevestesc un apropiat succes.

Cînd o delegație de ziariști face o vizită oficială într-o țară, ea are prilejul nu numai să-și noteze impresiile culese și să le comunice cititorilor din țară. Ea poate constata nemijlocit și modul în care țara sa este cunoscută și apreciată de către țara gazdă. Pe acest plan, nu am avut nici o clipă dubii sau incertitudini. Am întîlnit persoane oficiale, am discutat cu colegi de profesie, am avut schimburi de opinii cu oameni de diferite îndeletniciri, începînd cu academicieni și terminînd cu ghizi de muzee.

Romînia interesează poporul francez pe planuri multiple : al construcției sale economice, al realizărilor sale artistice, al politicii sale externe. Dar ea interesează mai ales pe linia cunoașterii mai îndeaproape, a unei apropieri concretizată mai larg în domeniul schimburilor economice și culturale, al turismului. Fenomenul este firesc. El își găsește explicația atît în afinitățile dintre cele două popoare și în tradiția legăturilor lor culturale, cît și în interesul pe care îl trezește dezvoltarea generală a Romîniei de astăzi.

Extrem de interesante au fost vizitele făcute la redacțiile publicațiilor *Figaro* și *Figaro littéraire*, *Arts*, *Paris-Match* ca și la Casa Radioului. Ne-a surprins plăcut interesul interlocutorilor noștri față de cunoașterea unor realități din țara noastră ca și informarea temeinică pe care au dovedit-o unii și căldura primirii pe care ne-au rezervat-o alții. Am reîntîlnit cîțiva gazetari din grupul care ne-a vizitat țara în octombrie trecut. Păstrează amintiri excelente și, după cum ne-au mărturisit, au părăsit Romînia cu regretul că nu au stat mai mult și cu speranța că vor putea reveni cît mai curînd. În strădania lor de a contribui la a ne face cît mai agreabilă ședereа în Franța am văzut confirmarea prețuirii pe care o acordă țării noastre. Iar dacă ne vom mărgini să-l citățm în această ordine de idei numai pe dl Bremme, directorul publicației „Pétrole Information", nu înseamnă că am uitat pe colegii săi. Dorința de a veni în țara noastră a fost exprimată fără excepție, și am reîntîlnit-o de altfel și la alte persoane pe care le-am cunoscut.

Interesul pentru țara noastră l-am găsit și la dl Jaujard, ministru de stat însărcinat cu problemele culturale, la dl Lebel, directorul serviciilor de Presă și Informație al Quai d'Orsay-ului, la dl Chamson, membru al Academiei Franceze, directorul general al Arhivelor Franței și la dl Basdevant, directorul general pentru problemele culturale și tehnice al M.A.E.

Sîntem foarte satisfăcuți de schimburile cu Romînia, ne-a spus domnia sa, adăugînd : Firește, este loc pentru o dezvoltare a lor și mai largă. Nu puteam să nu fim de acord cu dl Basdevant. Căci dacă interesul pentru Romînia este cert, în domeniul cunoașterii ei mai sînt multe lucruri de făcut. Or, fără putință de tăgadă, între Romînia și Franța există suficiente premise și condiții pentru ca golurile în acest domeniu să fie depășite.

George SERAFIN

BOLIVIA

în preajma alegerilor

Statuia eroului național Simon Bolivar

În La Paz străzile par să nu aibă nici o direcție. Așezat într-o vale, la aproape 4 000 m înălțime, orașul s-a dezvoltat mai ales urcînd, iar străzile au trebuit să-l urmeze. Întortocheate și înguste, privite de sus, din avionul care aterizează la 4 170 m, ele îți sugerează ideea unui sfîrșit de bătălie îndelungată cu înălțimea. O bătălie din care au ieșit înfrînte. Pentru că aici înălțimea hotărăște totul.

Cu secole-n urmă, două grupuri de cuceritori spanioli, escaladînd Anzii din părți diferite și încercînd, fiecare, să ajungă mai înainte pe acest pămînt pentru a se declara descoperitori și stăpîni, s-au întîlnit aici, în acest loc care pe atunci se numea Laja — lespede — și nu s-au mai luptat între ele. Înălțimea i-a obligat să încheie pace — *la paz*.

Tot înălțimea este aceea care a determinat împărțirea orașului în zone care corespund unor anumite pături sociale. Jos, la baza orașului, se află vilele marilor industriași și oameni de afaceri. Sus, pierdute în peisajul bogat și amintindu-ți cuiburile de păsări, se află locuințele celor săraci, în marea lor majoritate indieni. Dar aici pămîntul e mai ieftin. A construi o casă nu este o problemă, atîta timp cît lutul continuă să constituie principalul material de care este nevoie. Umiditatea extrem de redusă, datorită aceleiași înălțimi, face ca lutul să fie deosebit de durabil, casele rămînînd în picioare sute de ani, trecînd de la o generație la alta.

Pe aceste străzi întortocheate și înguste, indienii *quechuas* și *aimaras*, coborîtori din întemeietorii legendarului imperiu al incașilor, îngenuncheat în 1532 de conchistadorul Francisco Pizarro, trec imperturbabili, acoperiți de *ponchos*-uri largi și multicolore. Automobilele moderne gîfîie și-i impacientează pe șoferii care nu țin cont de dinamica altitudinii. Indienii par să nu le observe. În afară de calmul lor devenit proverbial, sînt mîndri. O mîndrie care le aparține numai lor și care devine cel mai adesea voință. Voința de a rezista sărăciei. De a învinge.

A șasea ca întindere și a doua dintre cele mai puțin populate din țările Americii Latine, Bolivia are una din cele mai frămîntate istorii. După cucerirea orașului Cuzco, capitala incașilor, un locțiitor al lui Pizarro, Pedro Ansúrez, s-a stabilit în Chuquisaca, fondînd în 1536, pe temeliile unui oraș străvechi, orașul Sucre. Alto Peru, cum era denumită pe atunci Bolivia, a constituit mult timp sub spanioli un singur stat cu Peru. Denumită mai apoi *Audiencia de Charcas* și reunită în 1796 cu viceregatul del Plata, Bolivia și-a declarat independența sub Bolivar în 1825. Zece ani mai tîrziu Santa Cruz a reunit din nou Bolivia cu Peru, într-o confederație prăbușită după numai trei ani în urma luptelor de la Yungai.

Descoperirea zăcămintelor de cositor, din 1545, de la Potosi, iar după aceea la Oruro și Catavi, a constituit principalul mijloc de dezvoltare a țării. De atunci și pînă azi, Potosi a rămas unul din cele mai mari centre de cositor din lume. Un munte întreg de minereu escavat continuu se dovedește inepuizabil. Istoria lui a devenit istoria țării. Exagerîndu-se poate, se spune că venitul de pe urma cositorului bolivian exploatat de-a lungul timpului ar asigura construirea unui uriaș pod de argint spre Europa.

25 la sută din producția mondială de cositor o dă Bolivia. Uneori mai mult. Tendința de concentrare a proprietăților miniere de cositor este ilustrată de formarea, imediat după 1900, a trei mari întreprinderi patronate de Simon Patino, Carlos Victor Aramayo și Mauricio Hochschild — supranumiți *baronii de cositor*. Mult timp veniturile acestora au continuat să depășească pe cele ale statului, care li s-a adresat deseori pentru împrumuturi. În acest fel, cei trei mari proprietari au condus efectiv politica țării. Monopolul străin a găsit, datorită acestei împrejurări, unul din drumurile cele mai ușoare de penetrație, indiferent că era vorba de cositor, de argint, de candium sau petrol. Firește că industria Boliviei nu s-a dezvoltat, țara rămînînd simplă furnizoare de materii prime, în timp ce în agricultură ordinea feudală continua să se mențină și chiar să se consolideze.

Pînă azi enciclopediile și dicționarele de istorie din America Latină notează, cu mici diferențe de formulare, în dreptul numelui lui Gherman Busch: „Președintele Boliviei între anii 1937—1939, venit la conducerea statului în urma înfrîngerii lui José David Toro. Sinucis în 1939...“ Deși guvernarea lui a fost de tip dictatorial, Busch a încercat la un moment dat să înfrunte pe baronii de cositor, amenințînd cu naționalizarea. La cîteva zile a fost găsit... sinucis. Cele două gloanțe bine țintite, la înălțimea coloanei vertebrale, au fost o dovadă certă a asasinării. Pentru dicționare însă, el a rămas sinucis...

După Busch a urmat Enrique Penarada, iar apoi alegerile din 1943 l-au făcut învingător pe Gualberto Villaroel. Pe atunci venitul baronilor de cositor se

cifra la aproximativ 850 000 000 dolari, din care 350 000 000 aparţineau lui Simon Patino. Villaroel a încercat să repete şi el ameninţarea cu naţionalizarea, elaborînd un plan de reforme destul de timid dar suficient pentru a-şi atrage, implacabil, sfîrşitul. La 21 iulie, în 1945, a fost aruncat de la etajul trei al Palatului Quemado. Baronii se dovediseră şi de data aceasta intangibili, blindaţi de imensa avere pe care o posedau. Alături de Villaroel au fost asasinaţi cei mai mulţi din colaboratorii săi apropiaţi. Printre puţinii care au reuşit să se salveze a fost ministrul economiei. Numele lui: Victor Paz Estenssoro.

Regimul care a urmat, cel al lui Enrique Hertzog, a continuat să adîncească conflictele sociale, ca şi contradicţiile dintre diversele partide şi grupări politice. Mişcările minerilor de la 27 august 1949 au marcat o dată deosebită. Ocupînd oraşele Sucre, Potosi, Cochabamba, Oruro etc. ei s-au dovedit o forţă unită, eficientă. Între liderii lor, Juan Lechin avusese un rol important. Împreună cu Siles Suazo, Victor Paz Estenssoro a creat în acelaşi an Mişcarea naţională revoluţionară, partid care a reuşit să se bucure de aderarea unui număr mare de forţe, unele cu caracter progresist. Paz Estenssoro l-a atras în rîndurile Mişcării naţionale revoluţionare pe Juan Lechin. Revoluţia naţională declanşată de forţele progresiste la 9 aprilie 1952 a adus un nou guvern. Devenit preşedinte, Estenssoro, a aprobat un program de reforme şi restructurări. Naţionalizarea întreprinderilor miniere, reforma agrară, reforma învăţămîntului şi cea a sistemului electoral, alături de un plan de dezvoltare economică şi socială desfăşurat pe mai mulţi ani, ocupau primele locuri ale programului revoluţionar. Aplicarea practică a programului şi rezultatele n-au fost însă cele aşteptate. Estenssoro a insistat asupra naţionalizării întreprinderilor de cositor, dar amintindu-şi poate de cele întîmplate cu Busch şi Villaroel, a reuşit să-i convingă pe membrii guvernului său să recunoască baronilor o îndemnizaţie de peste 20 000 000 dolari. Industria prelucrătoare nu s-a dezvoltat de loc, Bolivia continuînd să exporte întreaga cantitate de minereu de cositor sub formă brută. Pe linia transformărilor din învăţămînt, creşterea numărului de şcoli, elevi şi cadre didactice, sensibilă la început, a dat înapoi, sporul de populaţie al fiecărui an îngroşînd numărul analfabeţilor. Astăzi 60 la sută din populaţia ţării este analfabetă.

Recensămîntul din 1950 stabilea în Bolivia 36 377 de proprietăţi agricole cu o suprafaţă totală de 32 749 849 ha, din care erau cultivate doar 654 258, adică *doi la sută*. Acelaşi recensămînt arăta că pămîntul se află concentrat în mîinile a cîtorva mari proprietari. O singură proprietate (succesiunea Suarez) deţinea 6 850 000 ha, ceea ce echivalează aproape suprafaţa Belgiei şi Olandei... În faţa unui astfel de tablou, acţiunile întreprinse pe linia reformei agrare, iniţiate la 2 august 1953, rămîn încă nesatisfăcătoare. Pînă în prezent s-au împărţit titluri de proprietate la peste 152 610 familii şi s-au distribuit aproximativ 5 374 591 de hectare, deci cu mult sub proprietatea Suarez, amintită mai sus. Dar reforma n-a atins baza proprietăţii moşiereşti, n-a stimulat creşterea producţiei agricole prin acordarea de asistenţă tehnică şi credite.

După marile zăcăminte de minereu de cositor, printre bogăţiile Boliviei se află rezervele de candium (26 la sută din producţia mondială capitalistă), antimoniu, argint, petrol etc. Mari rezerve de energie hidroelectrică rămîn încă nefolosite. Începînd de la hotarele Argentinei, de-a lungul graniţelor cu Paraguayul şi Brazilia, pînă la frontiera cu Peru, o fişie lată de pămînt, paralelă cu Anzii, este identificată ca fiind foarte bogată în zăcăminte petrolifere. Firmele industriale străine, între care cele mai importante sînt *Golf Oil* şi *Shell*, au făcut numeroase prospecţiuni în această zonă, au exploatat şi continuă să exploateze parte din zăcăminte.

Luna august a anului 1963 înregistrează puternica grevă a minerilor pentru majorarea salariilor. Deplasarea a cinci regimente bine înarmate în împrejurimile minelor Catavi şi Siglo Veinte au înrăutăţit şi mai mult situaţia. La începutul lunii decembrie, anul trecut, Estenssoro a dat dispoziţie de arestare a trei lideri sindicali din Confederaţia minerilor (C.T.N.B.), Irineo Pimental, Federico Escobar şi Jorge Zaral, iar la 6 decembrie a forţat demisia guvernului pentru a-i înlocui pe miniştrii agriculturii, minelor şi problemelor ţărăneşti. Cerînd eliberarea liderilor sindicali, 7 000 de mineri de la *Catavi* şi *Siglo Veinte* au exercitat o presiune puternică asupra noului guvern, ţinînd în captivitate, în adîncul minelor, 21 de persoane dintre care jumătate erau străine, reprezentînd interesele diverselor firme olandeze, canadiene, nord-americane etc. Juan Lechin, vicepreşedinte al Boliviei şi conducător principal al sindicatelor miniere, a ameninţat cu renunţarea la funcţia de vicepreşedinte, insistînd ca cei trei lideri să fie eliberaţi cît mai curînd. Victoria a fost de partea minerilor.

Din acest moment, confruntarea dintre forţele guvernamentale şi opoziţie s-a confirmat deschis. Lechin l-a acuzat public pe Estenssoro că „a dat o orientare reacţionară politicii M.N.R.". La ultimul congres al M.N.R., Estenssoro a obţinut excluderea lui Lechin din partid, fapt care a dus brusc la scindarea definitivă a partidului. La mijlocul lunii martie a.c. 400 de delegaţi din întreaga ţară, aparţinînd aripii M.N.R. condusă de Juan Lechin s-au întrunit într-o conferinţă în La Paz consfinţind înfiinţarea unui partid nou: P.N.R.S. (Partidul naţional revoluţionar de stînga). Conferinţa a adoptat programul partidului şi l-a ales pe Lechin preşedinte al noului partid, propunîndu-l totodată drept candidat pentru postul de preşedinte al ţării.

Un şir întreg de atentate (la 22 februarie împotriva lui Juan Lechin, la 25 februarie împotriva comandantului forţelor aeriene boliviene, Barrientos Ortuno, la 3 martie împotriva familiei ministrului de justiţie Julio Aquitar şi prefectului Nazario Prado, săvîrşite de membri ai partidelor ostile progresului) au agravat şi mai mult situaţia politică a ţării.

Victor Paz Estenssoro a încercat să reducă posibilitatea de unire a forţelor din opoziţie, precipitînd data alegerilor pentru 31 mai.

În faţa realegerii pentru a treia oară în funcţia de preşedinte al ţării a lui Victor Paz Estenssoro, în ultimele săptămîni majoritatea partidelor din Bolivia s-au pronunţat pentru abţinerea de a participa la aceste alegeri. Desemnat candidat pentru postul de vicepreşedinte, Federico Fortuna — preşedintele Senatului, a renunţat de a mai participa în cursă. Partidul Comunist şi-a retras candidatul şi a hotărît să se abţină. Aceeaşi poziţie a anunţat-o şi Juan Lechin. Comentînd situaţia, ziarul uruguayan *Epoca* scria că „abţinerea se întemeiază pe faptul că statutul electoral nu oferă nici un fel de garanţii opoziţiei şi că realegerea lui Estenssoro reprezintă un atentat împotriva principiilor constituţionale". Ultimele ştiri nu modifică această situaţie confuză cu nimic. Dar manevrele guvernamentale şi reacţia opoziţiei prevestesc noi conflicte care vor afecta profund viaţa social-politică a ţării.

Darie NOVĂCEANU

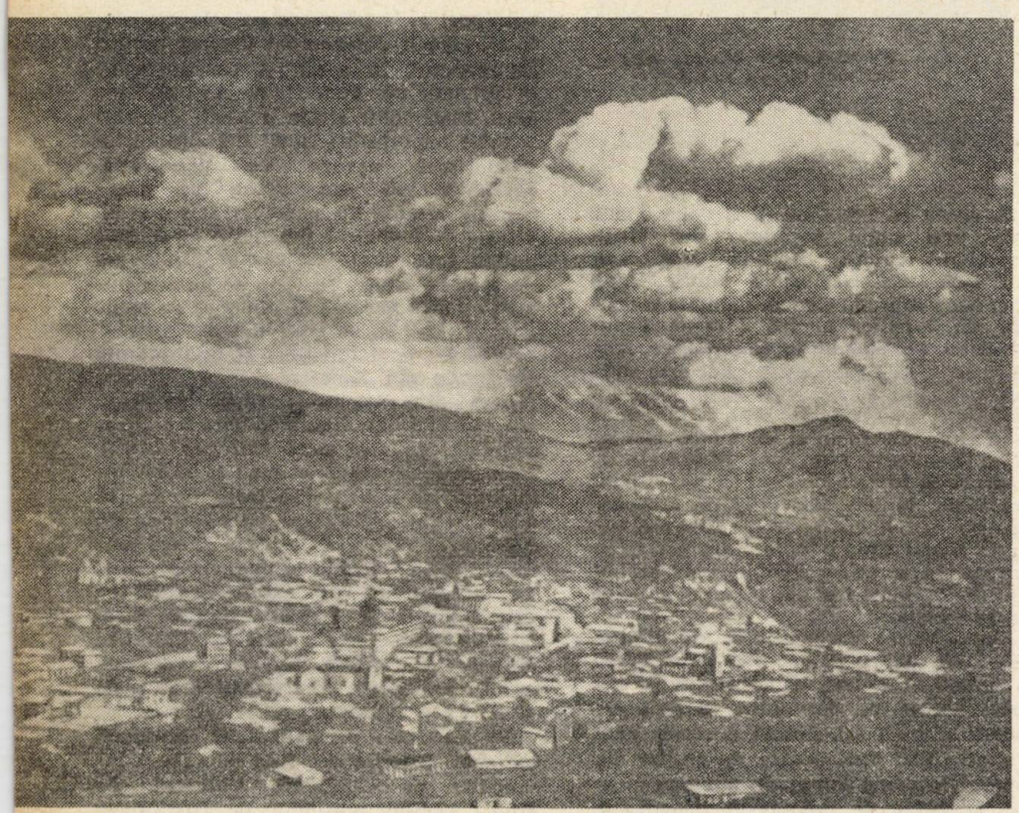

Vedere generală a capitalei Boliviei, La Paz

NEW YORK Herald Tribune

EUROPA ÎN PRIMĂVARA ACEASTA

ÎN DOUĂ din cele trei capitale pe care le-am vizitat recent, la Londra și la Bonn, există o pauză politică care va dura pînă cînd apropiatele alegeri vor face să apară guverne cu mandate efective. Sir Alec Douglas-Home și dr. Erhard sînt preocupați de apropiatele alegeri. Guvernul britanic nu poate da nici un exemplu și nu-și poate lua nici un angajament, întrucît, după toate probabilitățile, în octombrie va exista un guvern laburist.

Deși se afirmă că ar fi foarte popular în Germania, cancelarul Erhard nu a cîștigat niciodată în alegeri pe cont propriu. Ca și președintele Johnson în săptămînile de după 22 noiembrie, el este foarte conștient că ocupă poziția altuia — a dr-ului Adenauer.

Numai în Franța oamenii consideră ca ceva de la sine înțeles că autoritatea generalului de Gaulle va continua să se exercite cîțiva ani de acum înainte. Ei o fac presupunînd că sănătatea generalului nu este periclitată de operația pe care a suferit-o recent.

Pe cînd mă găseam la Paris am aflat cu interes că problema cea mai dificilă a unui guvern autoritar, problema cea mai dificilă în legătură cu generalul de Gaulle, a primit răspuns. Este vorba de problema succesiunii, în cazul indisponibilității generalului. Primul ministru, Georges Pompidou, a dobîndit multă forță și este, fără îndoială, primul în linia succesiunii. Nu pare să existe probabilitatea unei controverse între gaulliști în această privință.

Așadar, deși perioada marilor alegeri din țările alianței occidentale va dura pînă la sfîrșitul anului viitor, încă de pe acum este cert, atît cît pot fi certe asemenea lucruri, că președintele Johnson va fi ales și că principalele personalități cu care va avea de-a face vor fi Charles de Gaulle, Harold Wilson și Ludwig Erhard.

Ținînd seama că nimic nu este absolut sigur — așa cum ne reamintim toți cei care am greșit în privința alegerilor din 1948, în care au candidat Truman și Dewey — dacă nu se vor produce răsturnări în prezent neprevăzute și imprevizibile, aceștia sînt cei patru șefi de guverne care vor avea rolurile principale în alianța atlantică.

În R.F.G. nu am găsit nimic care să sugereze că social-democrații se așteaptă să-l înfrîngă pe dr. Erhard, sau că doresc mult să o facă. În politica externă nu există deosebiri substanțiale între social-democrați și creștin-democrații lui Erhard și Schröder.

Generalul de Gaulle nu a reușit să-i înlăture pe vest-germani din alianța atlantică, și căsătoria franco-vest-germană, celebrată de el și dr. Adenauer, nu a fost consumată.

Toți germanii cu care am discutat își manifestau în mod aproape penibil, aș spune excesiv, dependența față de S.U.A. Simpla menționare a propunerii generalului Eisenhower ca cele șase divizii americane din R.F.G. să fie rechemate provoacă o depresiune profundă.

În problemele interne, în Germania occidentală, ca și în întreaga Europă occidentală, există o puternică tendință a stîngii de a renunța la unele din principiile ei specifice. Socialiștii germani și socialiștii britanici au același punct de vedere fundamental — și anume că divergența dintre ei, pe de o parte, și conservatori și liberali, pe de altă parte, nu este dacă industria urmează sau nu să fie naționalizată. Divergența este cum anume să se adapteze industria la revoluția tehnologică aflată abia la începuturile ei.

În Marea Britanie, guvernul conservator s-a convertit recent la ideea planificării economiei naționale, și divergențele lui doctrinale cu actuala politică a partidului laburist nu sînt foarte clare. După părerea mea, s-ar putea spune de asemenea că disputa se duce nu în jurul a ceea ce trebuie să se facă, ci pentru a stabili cine poate s-o facă.

În R.F.G. social-democrații cu care am discutat argumentau cu înflăcărare în favoarea necesității întreprinderii particulare și investițiilor de capital particular. Toate acestea au o influență critică asupra temei principale a politicii internaționale europene și asupra poziției generale a guvernelor care urmează să vină la putere.

Am vorbit aici de pauza politică provocată în Europa occidentală de apropiatele alegeri din Marea Britanie, R.F.G. și S.U.A. Aceasta nu înseamnă că Europa este calmă. Nici pe departe.

În toate țările principale este în curs și deja foarte avansată o mare schimbare în postulatele de bază ale politicii externe. Situația, relațiile, jocul forțelor militare, obiectivele guvernelor sînt în mod hotărîtor diferite de ceea ce erau în era postbelică, adică la sfîrșitul deceniului 1940—1950 și într-o mare parte a deceniului 1950—1960.

În cadrul tuturor guvernelor principale interesate, inclusiv al nostru, există un decalaj între politica mărturisită și evoluția reală a problemelor europene. Decalajul se datorește în parte faptului că nici unul dintre guvernele occidentale, cu excepția Franței gaulliste, nu consideră că are suficientă autoritate politică în țară pentru a se îndepărta foarte mult de căile bătătorite ale deceniului 1950—1960. Decalajul se datorește de asemenea realității obiective că deplasarea centrului de greutate este recentă, ciudată și incertă și că este mai ușor și mai sigur să rămîi în cadrul vechilor formule și al vechilor lozinci.

Totuși, în prezent, faptul remarcabil în privința Europei este existența unei schimbări hotărîtoare în comparație cu deceniul 1950—1960. Iată de ce structura N.A.T.O. este atît de bolnavă. Iată de ce speranțele anterioare ale comunității europene nu se împlinesc. Motivul, sînt încredințat, este că în prezent concepția europenilor despre Europa este radical deosebită de cea din deceniul 1950—1960. Această deosebire radicală nu este lesne de explicat și sînt foarte conștient că pentru mulți va fi neconvingătoare și profund controversată. Îndrăznesc să încerc s-o explic deoarece problema este crucială pentru înțelegerea relațiilor dintre Europa occidentală, Europa răsăriteană, Uniunea Sovietică și S.U.A.

Trebuie să începem prin a ne reaminti că atunci cînd s-a încheiat cel de-al doilea război mondial, continentul european era divizat de linia de armistițiu la care se opriseră armata sovietică și armatele aliate.

Concepția postbelică despre ceea ce se numea „Europa" era de fapt o Europă și o Germanie împărțite. Intemeietorii „comunității" europene nu au dorit sau nu au intenționat niciodată să facă față uriașelor complicații ale reunificării Germaniei și ale creării unei comunități paneuropene. Toate acestea păreau neînchipuit de îndepărtate. Dar dacă comparăm anul 1964 cu anul 1954, vedem că această Europă „postbelică" nu era decît Europa occidentală cu Germania occidentală; în timp ce în prezent ideea „Europei" tinde tot mai mult să cuprindă Europa răsăriteană și Uniunea Sovietică însăși.

Faptul central al evoluției politicii externe vest-germane este stabilirea de relații comerciale și culturale cu țările est-europene. Toate acestea începuseră în ultimii ani ai regimului dr-ului Adenauer. Dar noua politică este dusă înainte cu o energie considerabilă de dl Erhard și dl Schröder. Ei numesc misiuni comerciale, fiecare condusă de un funcționar diplomatic superior, în capitalele est-europene. Se desfășoară tratative cu Moscova, și întrebarea nu mai este dacă, ci cînd anume urmează să se întîlnească cancelarul Erhard și premierul Hrușciov.

Ce s-a întîmplat cu relațiile speciale dintre Franța și R.F.G., pe care generalul de Gaulle și dr. Adenauer urmăreau să le stabilească? După părerea mea, ca „partnership" de lucru în politica europeană și internațională, ele au eșuat complet. Bonn-ul nu va sta alături de Paris în cazul unui conflict cu Washingtonul.

Cu toate acestea, ar fi o greșeală ca relațiile dintre generalul de Gaulle și Republica Federală să fie tratate ca fiind lipsite de importanță. După cum este absolut evident, generalul înțelege foarte bine că tendința de viitor constă în înțelegerea cu Europa răsăriteană și Uniunea Sovietică. Obiectivul său a fost totdeauna ca această înțelegere finală să fie realizată de un european, adică de un francez, și nu de un american ca la Teheran, Yalta și Potsdam.

Deși nu l-am putut vedea pe generalul de Gaulle, care în timpul vizitei mele la Paris se afla în spital, am întîlnit o serie de personalități pe deplin calificate să discute politica franceză. Desigur, se spune că generalul nu are colaboratori apropiați și că el conduce politica externă de unul singur. În ce privește principalele probleme ale politicii externe această afirmație este pur și simplu neadevărată. De pildă, elaborarea politicii franceze față de Germania, Europa răsăriteană, Uniunea Sovietică, N.A.T.O. și conducerea militară și politică a Statelor Unite în Europa, este opera întregului guvern, nu exclusiv a președintelui.

Complexul de probleme legate de reapariția prezenței franceze în Extremul Orient nu îl privește numai pe președintele de Gaulle. După ce m-am informat la Paris, mi-a devenit din ce în ce mai clar faptul că, departe de a reprezenta gesturi personale, arbitrare, măsurile politice franceze sînt operațiuni diploma-

tice elaborate în perspectivă şi cu minuţiozitate. Astăzi, cînd tratăm cu Franţa ne aflăm în faţa unor diplomaţi de profesie, serioşi şi pregătiţi, a unor oameni la fel de serioşi şi pregătiţi ca şi noi.

Pierdem din vedere un aspect esenţial şi aducem prejudicii propriei noastre influenţe atunci cînd desconsiderăm politica franceză, apreciind-o ca lipsită de seriozitate, ca o expresie a vanităţii personale a preşedintelui de Gaulle sau pe motivul că este inspirată de „antiamericanism" şi de dorinţa de a ne pune în situaţii dificile. Adevărul este că între Paris şi Washington există o anumită imposibilitate de a comunica. Căile diplomatice sînt mai dificile din cauza prejudecăţilor şi iritabilităţii manifestată de ambele părţi, dar lipsa de înţelegere care rezultă din această situaţie poate şi trebuie să fie remediată.

Toată lumea este de acord că principalul conflict între politicile franceză şi americană se manifestă în legătură cu Asia de sud-est. Este o problemă care pune în cauză orgoliul S.U.A. şi vieţii americane, ceea ce nu s-ar putea spune despre deosebirile de vederi în problemele europene. Administraţia gaullistă este perfect conştientă de sensibilitatea manifestată în S.U.A. faţă de problemele războiului din Vietnam. Sînt sigur că presupunerea potrivit căreia guvernul francez ar încerca să ne înlăture şi să precipite un dezastru în Asia de sud-est nu este decît o aberaţie rău intenţionată.

Dimpotrivă, obiectivul principal al politicii franceze este de a evita un dezastru care ar afecta Occidentul în ansamblu în ce priveşte relaţiile sale cu Asia. Să nu ne amăgim singuri refuzînd să luăm în serios acţiunile franceze în Asia. Nu trebuie să uităm că, în momentul de faţă, Franţa este singura ţară occidentală calificată să intervină în această regiune. Marea Britanie este angajată într-un război semicolonial în Malayezia. Germania occidentală este reţinută de problemele care i se pun în Europa şi, atîta vreme cît ţara este împărţită, ea nu poate juca rolul unei mari puteri. Statele Unite sînt implicate direct în război. Dintre puterile occidentale, Franţa este singura care şi-a lichidat pe deplin prezenţa militară în Asia şi Africa. În plus, trebuie să ţinem seama de prestigiul extrem de ridicat de care se bucură Franţa şi cultura franceză în Asia de sud-est.

Cred că dacă vom analiza mai profund situaţia, vom ajunge la concluzia că politicile franceză şi americană din Asia nu vin în contradicţie, ci sînt complementare. Înţeleg prin asta că ceea ce încearcă să realizeze preşedintele de Gaulle reprezintă singura soluţie admisibilă pentru un conflict militar căruia, pe alte căi, nu i s-ar putea pune capăt. Dar aceasta înseamnă şi că ceea ce continuă să facă Statele Unite, adică ajutorul acordat guvernului de la Saigon, este o condiţie necesară a succesului acţiunii franceze. În acest sens sînt complementare politicile celor două guverne; ele ar putea fi contopite într-una singură.

Izolată, politica Statelor Unite nu poate duce nici la cîştigarea războiului şi nici la terminarea lui. O dată mai mult, ca şi în celelalte războaie pe care le-am purtat, luptăm pentru „victorie" fără a urmări un obiectiv politic practic.

Un viciu al gîndirii noastre politice constă în imposibilitatea noastră de a imagina un sfîrşit satisfăcător al războiului în afară de predarea necondiţionată a inamicului. Acesta este unul din motivele principale pentru care, în Asia de sud-est, atmosfera predominantă este de demoralizare. Susţinem şi împingem mai departe un război crud şi murdar, al cărui sfîrşit nu poate fi întrevăzut; dinspre capătul tunelului nu răzbate nici o licărire de lumină. Am auzit oameni la Washington spunînd că trebuie să luptăm în Vietnam 10 sau 20 de ani. La Washington, afirmaţia poate părea curajoasă, dar ea implică o perspectivă întunecată pentru ţăranii din Vietnam. Ceea ce oferim vietnamezilor nu este de natură să-i îmbărbăteze.

Deşi consider că acţiunile franceze şi americane nu vin în conflict, ci sînt complementare, nici unul din guverne nu îşi poate permite să facă această afirmaţie în momentul de faţă. Totuşi, astăzi ca şi în atîtea rînduri de-a lungul istoriei, Franţa şi Statele Unite au aceleaşi interese fundamentale.

Walter LIPPMANN

Орган Центрального Комитета Коммунистической партии Советского Союза

ПРАВДА

MOSCOVA

UN FENOMEN NOU ÎN VIAŢA INTERNAŢIONALĂ

LARGUL ecou pozitiv pe care l-au avut în opinia publică mondială hotărîrile luate la Moscova, Washington şi Londra în legătură cu posibilitatea de a se întreprinde paşi spre reducerea producţiei de materiale fisionabile în scopuri militare arată că popoarele văd în ele continuarea orientării iniţiate cu prilejul încheierii Tratatului privind interzicerea experienţelor cu arma nucleară, un nou succes al eforturilor îndreptate spre însănătoşirea continuă a situaţiei internaţionale.

Într-adevăr, din momentul în care a fost creată arma nucleară şi S.U.A. au pornit cursa pentru producţia ei, această armă s-a perfecţionat continuu, rezervele au crescut în permanenţă şi singura limită în această direcţie au fost posibilităţile economice şi tehnice ale fiecăreia din puterile nucleare. Prima atingere adusă acestui proces a fost încheierea, în vara anului trecut, a Tratatului de la Moscova, care a interzis experienţele cu arma nucleară în atmosferă, în spaţiul cosmic şi sub apă. A doua măsură similară a fost acordul între guvernele U.R.S.S. şi S.U.A. întărit de rezoluţia celei de-a 18-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. cu privire la interzicerea plasării pe orbită a unor obiecte avînd la bord arma nucleară. Şi iată un nou pas — măsurile paralele ale guvernelor U.R.S.S., S.U.A. şi Angliei privind reducerea producţiei materialelor fisionabile — punctul de origine al bombelor atomice şi cu hidrogen.

Se înţelege că, de la o anumită reducere a capacităţilor care elaborează explozivul nuclear, pînă la distrugerea totală a armei nucleare, mai este de parcurs o cale lungă. Cu toate acestea, chiar şi în această măsură limitată, şi care nu este legată de dezarmarea propriu-zisă, îşi găseşte continuarea ofensiva paşnică împotriva poligoanelor şi arsenalelor nucleare, începută de Tratatul de la Moscova.

În ce constă semnificaţia acestui fenomen? Cum se manifestă el în relaţiile internaţionale?

În preajma Anului nou, N. S. Hruşciov, răspunzînd la întrebările agenţiei americane *U.P.I.*, a formulat ideea de a se promova în actualele condiţii internaţionale o „politică de exemplu reciproc". Dezvoltînd această idee, el a arătat că, dacă soluţionarea unor probleme internaţionale cere acorduri internaţionale corespunzătoare faţă de altele, poate fi aplicat şi un alt mijloc.

Declaraţiile care s-au făcut auzite aproape simultan la Moscova şi New York ca şi la Londra cu privire la reducerea producţiei de materiale fisionabile în scopuri militare constituie o nouă manifestare a politicii exemplului reciproc. Această manifestare este cu atît mai importantă cu cît, în cazul de faţă, acţiunile respective în direcţia unei anumite frînări a cursei înarmărilor se fac într-un domeniu atît de sensibil în care se împletesc interesele statelor cum este producţia armei nucleare.

Forţa exemplului ca mijloc de acţiune asupra evoluţiei mondiale este implicată în însăşi natura societăţii socialiste, în tradiţiile diplomaţiei sovietice, care îmbină principialitatea şi fermitatea în apărarea intereselor de stat ale U.R.S.S., în apărarea cauzei păcii cu o credinţă nestrămutată în forţa şi raţiunea maselor populare, în puterea creatoare a socialismului. Uniunea Sovietică a dovedit nu o dată că abordează realist soluţionarea problemelor internaţionale complexe, luînd măsuri pe plan unilateral destinate slăbirii încordării internaţionale şi făcînd apel la alte puteri să-i urmeze exemplul.

Se înţelege însă, de la sine, că dacă unele măsuri în domeniul dezarmării sau care să contribuie la cauza dezarmării pot fi adoptate unilateral, în general încetarea cursei înarmărilor depinde de ambele părţi.

Politica exemplului reciproc n-ar fi început să-şi facă drum în relaţiile internaţionale fără apariţia unei anumite doze de încredere. Una din laturile importante ale Tratatului de la Moscova constă tocmai în faptul că în urma încheierii lui a apărut această încredere. Nu este de loc întîmplător că tocmai cele trei puteri care au semnat iniţial Tratatul de la Moscova s-au hotărît să ia măsuri pentru reducerea producţiei materialelor fisionabile.

Ziarul burghez englez *Guardian* comentînd această măsură scria recent: „Cu cît devine mai cald climatul relaţiilor internaţionale cu atît poate fi încălzit mai mult". Este un raţionament just. Trebuie mers înainte. Pentru aceasta trebuie multiplicate eforturile îndreptate spre soluţionarea principalelor probleme ale dezarmării şi adoptarea unor măsuri din ce în ce mai eficiente pentru consolidarea păcii generale. După cum a declarat guvernul sovietic, el este gata ca, de comun acord cu alte puteri, să adopte în continuare măsuri asemănătoare.

K. LAVROV

The Economist

LONDRA

RELAȚII COMERCIALE ALE S. U. A. CU RĂSĂRITUL

Averell Harriman, subsecretar de stat pentru problemele politice, conduce delegația S.U.A. la discuțiile cu Romînia referitoare la comerț și alte probleme. Aceasta subliniază importanța efortului pentru intensificarea contactelor pașnice cu popoarele din Europa răsăriteană.

Oamenii de afaceri americani salută noua tendință; ei dădeau de cîtva timp semne de nerăbdare. Acest lucru a devenit public la sfîrșitul lunii aprilie, cînd puternica și importanta Cameră de Comerț a S.U.A. a votat, cu o majoritate surprinzător de covîrșitoare la întrunirea ei anuală, în favoarea unui comerț mai liber cu Uniunea Sovietică și Europa răsăriteană și pentru o reexaminare a controalelor care limitează exporturile americane în aceste țări. La întrunirea Camerei de Comerț s-a subliniat că principalul efect al restricțiilor guvernului asupra comerțului, mult mai aspre decît restricțiile celorlalți aliați occidentali și echivalînd aproape cu un embargou, a fost nu de a lipsi țările comuniste de mărfurile pe care le doresc, ci de a îndrepta o parte tot mai mare a comerțului spre furnizorii vest-europeni și japonezi. Acest rezultat pare regretabil într-un moment în care firmelor americane li se cere să exporte mai mult, și să caute noi piețe pentru ameliorarea balanței de plăți internaționale a țării lor.

Un corespondent la New York scrie că mai multe firme americane mari au și examinat, fără publicitate, livrarea de utilaje de bază destinate unor țări est-europene. Acest corespondent scrie de asemenea că, în ultimele luni, reprezentanți ai unor firme americane de frunte au vizitat Moscova pentru a examina noi procedee tehnologice în vederea obținerii unor eventuale licențe în domenii diferite ca turnarea continuă a oțelului, mașini-unelte ultrasonice și procedee chimice.

Asemenea contacte sînt sprijinite de Administrație nu numai din motive comerciale dar și deoarece constituie pași pozitivi spre ceea ce experții politici mai avansați din Washington numesc o „modalitate a coexistenței". În cadrul efortului pentru a îmbunătăți climatul opiniei Congresului și publicului în vederea unei destinderi viitoare a restricțiilor asupra comerțului și asupra schimburilor tehnologice, Casa Albă a fost aceea care a determinat două serii de audieri organizate de Comisia senatorială pentru relațiile externe și de subcomitetul pentru Europa al Camerei Reprezentanților. Sub președinția lui Fulbright, senatorii au ascultat membri ai cabinetului și colaboratori ai lor cerînd intensificarea comerțului cu țările socialiste și prezentînd argumente concrete în acest sens cu o sinceritate rareori auzită pe colina Capitoliului.

Dar atunci cînd oficialitățile discută despre schimbări precise în relațiile economice cu țările răsăritene, ele nu uită părerile adepților lui Goldwater și ale organizațiilor foștilor militari, care se grăbesc să înfiereze orice destindere. Este interesant însă că anchetele în rîndul opiniei publice cu privire la acest subiect au dezvăluit că publicul dorește să urmeze linia pe care guvernul o consideră cea mai bună în acest domeniu. Totuși, aceste grupuri cu scopuri precise pot provoca multe dificultăți la Washington și în special în Congres, mai cu seamă într-un an electoral.

Edward Kennedy, fratele fostului președinte al S.U.A., în vizită la primul ministru al Franței, Georges Pompidou

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR

BOSTON

LAOSUL AMENINȚAT DE POLARIZARE

CONTOPIREA forțelor militare de dreapta și neutraliste din Laos — anunțată dar nici pe departe tradusă în viață pe deplin — ar putea să readucă țara într-o stare de război activ între aceste forțe și armata Patet Lao.

Iată amenințarea care planează în timp ce ambasadorii își continuă eforturile pentru a reface guvernul de coaliție tripartit al forțelor de dreapta, forțelor neutraliste și Patet Lao.

Dreapta și neutraliștii au anunțat că guvernul va fi reorganizat. Patet Lao refuză să recunoască legalitatea contopirii dintre dreapta și neutraliști și cere restabilirea deplină a guvernului de coaliție, așa cum exista înainte de lovitura de dreapta care s-a produs la 19 aprilie la Vientiane.

Obiectivul imediat al loviturii, condusă de generalii Kouprasith Abhay și Siho Lampouthacoul, era de a-l sili pe premierul neutralist Suvanna Fumma să lărgească reprezentarea dreptei în cabinetul format din 18 persoane.

Scopul final era, fără îndoială, de a izgoni pe reprezentanții Patet Lao din cabinet, distrugînd astfel coaliția și readucînd Laosul într-o stare de confruntare militară activă între dreapta și Patet Lao.

Probabil că aceste obiective ar fi fost realizate pînă în prezent dacă nu ar fi existat energicele declarații ale marilor puteri, în sprijinul guvernului de coaliție.

Guvernul de coaliție, în care locurile erau distribuite cu grijă între dreapta, neutraliști și Patet Lao, a constituit un element cheie în reglementarea acceptată în cele din urmă la Geneva și semnată în iulie 1962.

Nimeni nu afirmă că de la acea dată guvernul de coaliție a lucrat în mod satisfăcător.

În practică, Laosul rămîne divizat între teritoriul controlat de forțele de dreapta de-a lungul bogatei văi a Mekongului și teritoriul ocupat de Patet Lao. Neutraliștii nu stăpînesc decît în mod precar un colț al Văii Ulcioarelor.

Guvernul de coaliție se află la Vientiane, sub protecția tunurilor forțelor regiunii a 5-a militare a generalului Kouprasith și ale poliției armate a generalului Siho.

Din cei patru miniștri Patet Lao din acest guvern, doi, și anume conducătorul Patet Lao, prințul Sufanuvong, și ministrul informațiilor Fumi Vongvicit, nu mai locuiesc la Vientiane de peste un an. Ei afirmă, cu oarecare dreptate, că libertatea și poate viața lor ar fi în pericol într-un oraș aflat sub controlul exclusiv al dreptei.

Un ministru neutralist, ministrul afacerilor externe Quinim Folsena, a fost asasinat la Vientiane exact în urmă cu un an. Un altul, ministrul sănătății Kamsouk Keola, a trebuit să fugă din țară.

Ceilalți miniștri neutraliști au fost puși cu toții sub pază de către trupele de dreapta în cursul primei etape a loviturii de la 19 aprilie. Unul dintre ei, ministrul afacerilor interne Pheng Phongsavan, nu și-a reluat decît recent funcțiile în cabinet.

În aceste împrejurări, neîncrederea reciprocă dintre dreapta, neutraliști și Patet Lao nu este surprinzătoare. Totuși guvernul de coaliție s-a menținut, deoarece nu se poate găsi în mod prompt o soluție mai bună.

Toate marile puteri par să fie de acord că nu doresc o reluare a ostilităților pe scară generală în Laos.

Takashi OKA

Trybuna Ludu

VARȘOVIA

LAOSUL

ATACUL asupra reședinței delegației poloneze de la Vientiane a reprezentat o violare brutală a acordurilor de la Geneva din 1962, o încălcare a inviolabilității și a imputernicirilor diplomatice ale delegației poloneze, înfăptuită de către jandarmeria juntei din Laos, care a nesocotit atribuțiile premierului. Membrii delegației poloneze au fost lipsiți, cu forța, de dreptul de a se deplasa în mod liber. Nu s-a permis delegațiilor Indiei și Canadei să ia contact cu delegația poloneză, ceea ce a făcut cu neputință îndeplinirea funcțiunilor pentru care a fost creată Comisia internațională de supraveghere și control. Evenimentul aruncă o lumină deosebit de puternică asupra situației din Laos.

Nu este prima oară, după încheierea acordului în problema Laosului la conferința internațională de la Geneva, cînd se încearcă subminarea statutului acestui stat. Să ne amintim de anul 1957, cînd a fost nevoie de mobilizarea tuturor forțelor păcii din Laos pentru a învinge criza provocată de reacțiunea din această țară. În 1962 a fost necesară o nouă întrunire a participanților la conferința de la Geneva pentru a pune capăt luptelor din Laos. S-a ajuns, din nou, la un acord și guvernul de coaliție al lui Suvanna Fumma a putut să-și exercite mandatul. Dar nu pentru prea multă vreme.

De la un timp încoace au început iarăși să sosească știri îngrijorătoare. Asasinarea lui Quinim Folsena la 1 aprilie 1963 ministrul neutralist al afacerilor externe, a cărui semnătură figurează pe documentul de la Geneva, a fost un semnal de alarmă. Punctul culminant a fost atins la 19 aprilie a.c., cînd junta militară reacționară, sub conducerea generalilor Abhay și Siho, s-a răsculat. Din ziua aceea guvernul de coaliție a încetat, în realitate, să-și mai exercite funcțiile, iar premierul lui a devenit un fel de ostatic al juntei militare. Capitala și o mare parte a țării sînt controlate de generali reacționari; ei reprezintă forțele ostile acordurilor de la Geneva din anul 1962.

Cei doi copreședinți ai conferinței de la Geneva în problema Laosului, Uniunea Sovietică și Marea Britanie, au condamnat rebeliunea juntei militare. Această rebeliune a fost condamnată, cu hotărîre, de Franța. Ea a fost condamnată și de Statele Unite. Uniunea Sovietică și Marea Britanie au convocat pe reprezentanții celor trei tendințe politice — de stînga, neutraliști și de dreapta — cerîndu-le să restabilească puterea guvernului de unitate națională.

Ulterior, junta și-a întărit însă pozițiile. Situația în Laos a continuat să se agraveze, punînd sub semnul întrebării însăși activitatea Comisiei internaționale de supraveghere și control. Această comisie trebuie să se sprijine pe hotărîrile acordurilor de la Geneva și poate să-și îndeplinească cu eficacitate funcțiile numai în strictă înțelegere cu guvernul tripartit de coaliție.

Evenimentele recente au dovedit că junta militară nu intenționează să se dea înapoi de la nici un fel de provocări.

În aceste condiții, guvernul polonez, dornic de a se informa în amănunt asupra situației din Laos și asupra posibilităților Comisiei și delegației noastre de a activa în continuare, a socotit necesar să recheme la Varșovia pe reprezentantul său de la Vientiane. Se înțelege că pînă la formularea unor concluzii corespunzătoare, ca urmare a acestei consultări, locțiitorul delegatului nostru nu va putea lua parte la lucrările comisiei.

În deciziile sale, guvernul polonez se călăuzește după hotărîrile acordurilor de la Geneva din 1962. Socotim, și de aci înainte, că pe baza acestor acorduri problema Laosului poate fi rezolvată în interesul poporului laoțian și al păcii în această regiune. Acesta este obiectivul neschimbat al politicii statului nostru în această problemă.

K.G.

The New York Times.

CONCLUZIILE ALEGERILOR PRELIMINARE

ALEGERILE preliminare sînt considerate drept o obligație plictisitoare; în realitate ele mai îndeplinesc și astăzi, cel puțin în parte, funcția căreia i-au fost destinate inițial.

La început, toți candidații erau desemnați de convențiile, consfătuirile, adunările sau congresele partidelor fără a se ține seama de opinia alegătorilor; este absolut clar că în baza unui asemenea sistem, senatorul Barry Goldwater ar deveni alesul oricărei asemenea adunări de activiști republicani.

Senatorul de Missouri, Thomas H. Benton, a fost unul din primii conducători politici care au afirmat că aceasta este o metodă nedemocratică. „Sînt de părere ca poporul să fie cel care își selecționează și își alege candidații", scria el în 1854. Acesta a fost principiul care a determinat districtul Crawford din statul Pennsylvania (1866) și mai tîrziu statul Wisconsin (1903) să lanseze sistemul alegerilor preliminare.

Firește, convenția republicană de la San Francisco va continua să selecționeze candidatul la președinție al partidului, și majoritatea delegaților la convenție vor proveni din state în care nu se țin alegeri prezidențiale preliminare, dar aceste alegeri, oricît ar fi de inegale și de confuze, sînt totuși susceptibile să aibă un efect de democratizare asupra alegerii finale.

Alegerile preliminare nu au indicat omul dorit, dar au arătat destul de clar genul de om care nu este dorit. Pînă și în Nebraska, stat presupus a fi patria lui Goldwater și în care numele lui Goldwater era singurul de pe buletinul de vot, senatorul conservator de Arizona a obținut mai puțin de 50 la sută din voturi.

Acolo unde a fost pus în situația de a concura împotriva altora, ale căror nume erau înscrise pe buletinul de vot, de pildă în alegerile preliminare din statele New Hampshire și Oregon, el a rămas cu mult în urmă, tendința fiind clară: alegătorii favorabili candidaților moderați și progresiști au depășit cu mult din punct de vedere numeric pe cei ce au făcut din conservatorism criteriul de bază al alegerilor.

Iată ce au realizat alegerile preliminare. Ele au respins părerea lui Goldwater că starea de spirit din țară este conservatoare și că poporul dorește să se îndepărteze de politica înnoitoare a ultimei generații.

În cea mai mare parte a ultimilor 75 de ani, S.U.A. au trecut prin ceea ce Richard Hofstadter numește „Epoca reformei". Această mișcare de reformă a fost dată înapoi în deceniul 1890—1900 și din nou în deceniul 1920—1930, dar în restul timpului curentul reformator a fost puternic.

A existat întîi răscoala agrară care a culminat cu campania lui Bryan din 1896; apoi mișcarea progresistă de la începutul secolului pînă la izbucnirea primului război mondial; apoi New Deal-ul și Fair Deal-ul din decembrie 1930—1940 și 1940—1950; și în sfîrșit reforma urbană și reforma științifică din ultimii ani.

Goldwater a apărut pe scena națională pentru a nega rolul tot mai important al guvernului în aceste reforme, tocmai în momentul în care mișcarea poporului american din întreaga țară se afla în ascensiune și cînd se făceau noi încercări de a extinde securitatea socială în țară și securitatea colectivă în străinătate.

Atît timp cît era doar un simbol al conservatorismului în Senat, vorbind în primul rînd în fața unor auditorii formate din adepți, părerile lui Goldwater nu erau studiate cu atenție, dar în cursul campaniilor pentru alegerile preliminare ele s-au bucurat de această atenție. Pentru prima oară, politica sa trebuie să fie examinată în mod serios ca politica pe care ar adopta-o în mod concret dacă ar fi desemnat și ales.

În aceste condiții, reacția oamenilor care au avut posibilitatea să voteze pentru sau contra lui Goldwater a fost suficient de clară. Ei nu au reacționat așa cum afirma el că o vor face. Chiar în cadrul propriului său partid, el nu a reușit să transforme popularitatea sa personală într-o majoritate.

De aceea, nu forțele care îl sprijină pe Lodge au deschis mișcarea pentru oprirea lui Goldwater. Alegătorii republicani de rînd sînt aceia care au făcut-o, întîi în statul New Hampshire și mai tîrziu în statul Oregon.

În consecință, activiștii republicani de profesie se află într-o situație penibilă și nu lipsită de ironie. Cu cît scădea mai mult popularitatea lui Goldwater în cadrul anchetelor întreprinse în rîndul opiniei publice și în rezultatele contestate ale alegerilor preliminare, cu atît activiștii îl împingeau mai puternic spre desemnarea sa de către partidul republican.

Alegătorii din Oregon au părut să-și dea seama de acest lucru.

Problema se va pune din nou în California. Chestiunea este dacă convenţia urmează să reprezinte opinia mai largă a partidului republican, aşa cum a fost exprimată în alegerile preliminare, sau dacă va urma opinia consfătuirilor de partid favorabile lui Goldwater.

Prin perseverenţa sa, Rockefeller a dat alegătorilor din California cel puţin prilejul de a menţine deschisă problema pînă la întrunirea convenţiei la San Francisco în luna iulie. El nu poate învinge, dar dacă îl înfrînge pe Goldwater la 2 iunie, în alegerile preliminare din California, va da cel puţin partidului său o posibilitate de a dezbate problema.

James RESTON

Le Monde

PARIS

ÎNTREVEDEREA MOLLET — BRANDT

VINERI, o delegaţie a Partidului socialist francez (S.F.I.O.) a făcut o vizită conducătorilor Partidului social-democrat german. Din delegaţia franceză făceau parte Guy Mollet şi Gerald Jaquet. După ce a participat în cursul după-amiezii la dezbaterile prezidiului partidului social-democrat, dezbateri conduse de Willy Brandt, delegaţia s-a întors la Paris.

Se afirmă că această vizită nu are legătură directă cu declaraţiile făcute la New York de Willy Brandt la 15 mai, potrivit cărora nu ar fi rezonabil şi nici echitabil să se pună pe seama generalului de Gaulle toate dificultăţile întîmpinate de occidentali. Întîlnirea de vineri reprezintă unul din contactele periodice asupra cărora cele două partide socialiste au căzut de acord după semnarea tratatului franco—vest-german la 22 ianuarie 1963. Data vizitei fusese fixată cu opt săptămîni în urmă.

Discuţiile s-au oprit asupra a trei probleme principale. În primul rînd politica internaţională, asupra căreia partidele au ajuns la un acord complet. Partidele socialiste şi în special partidele francez şi vest-german, s-a afirmat în cadrul convorbirilor, au tot interesul să sprijine eforturile Statelor Unite şi Uniunii Sovietice de a evita dezlănţuirea unui război, urmărind în continuare cu atenţie evoluţia situaţiei. Problema integrării europene, inclusiv aspectul ei militar, rămîne în atenţia partidelor socialiste. S-a ajuns la concluzia că politica generalului de Gaulle a spulberat desigur multe iluzii, dar dl Guy Mollet şi ceilalţi delegaţi socialişti au căzut de acord, ţinînd seama de contextul general al declaraţiilor lui Willy Brandt, că liderul social-democrat dorise să dea un avertisment tuturor celor care ar fi fost tentaţi să-l urmeze pe de Gaulle pe calea „dezintegrării" economice şi militare a Europei.

În cazul în care partidul laburist britanic va cîştiga apropiatele alegeri, cele două partide sînt de acord că este de aşteptat o reînnoire a eforturilor în vederea realizării unei apropieri între ţările zonei liberului schimb şi ţările membre ale Pieţei comune.

Cea de-a doua problemă discutată priveşte activitatea politică a partidelor socialiste din cele şase ţări ale Pieţei comune. Se fac pregătiri pentru elaborarea, pînă în septembrie sau octombrie, a unui program comun în domeniile economic şi social, de comun acord cu o serie de uniuni sindicale. În numele S.F.I.O., Guy Mollet a exprimat părerea că trebuie acţionat energic pe această cale, prin constituirea unui grup de lucru (ai cărui membri nu ar aparţine neapărat partidelor socialiste) care să studieze realizările posibile.

Cea de-a treia problemă discutată a fost organizarea internă a Internaţionalei socialiste. După moartea lui Erich Ollenhauer, care era preşedintele Internaţionalei socialiste, se impune alegerea unui succesor. Cu această ocazie, biroului din Londra al Internaţionalei i se va adăuga o secţie politică. Biroul va fi condus de un secretar general politic, asistat de un secretar general administrativ.

Discuţiile între socialiştii francezi şi vest-germani, care tind să devină periodice, corespund într-un fel contactelor deja stabilite între Uniunea creştin-democrată şi U.N.R. Ele coincid cu moderarea atitudinii social-democraţilor vest-germani faţă de preşedintele de Gaulle, schimbare de atitudine care se explică fără îndoială prin preocuparea de a nu ceda Uniunii creştin-democrate monopolul relaţiilor franco—vest-germane.

Avertismentul pe care l-a constituit rezultatul descurajant al alegerilor din Baden-Würtenberg nu a trecut neobservat de către partidul social-democrat, care a căutat să dea o ripostă partidului creştin-democrat pe singurul teren pe care acesta din urmă prezenta alegătorilor o poziţie semnificativă. Într-adevăr, reconcilierea franco—vest-germană constituie o bună lozincă electorală, iar criticile severe formulate de liderii social-democraţi împotriva politicii generalului de Gaulle puteau să dea alegătorilor vest-germani impresia că partidul social-democrat a revenit la atitudinea francofobă care-l caracteriza pe vremea cînd era condus de Kurt Schumacher. Se impunea corectarea acestei impresii.

Roland DELCOUR

Un studiu al O. M. S.

Organizaţia Mondială a Sănătăţii, instituţie specializată a O.N.U., a publicat un nou studiu privind răspîndirea diverselor boli pe glob. Cu toate că datele se referă doar la 35 la sută din populaţia globului, investigată de O.M.S., studiul trage unele concluzii interesante.

În ţările avansate din punct de vedere economic cauza cea mai frecventă a morţii sînt bolile cardiace (33 la sută din totalul deceselor) ; vin la rînd tumorile (14—22 la sută), bolile vaselor sanguine (11—16 la sută), accidente şi catastrofe (4—7 la sută).

În ţările în curs de dezvoltare, pe primul loc se situează bolile de stomac şi ale aparatului digestiv, pneumonia, gripa. Datorită marilor succese înregistrate în ultima vreme de medicina profilactică, încep să cedeze bolile care pe vremuri făceau ravagii, precum tuberculoza şi paralizia infantilă. A scăzut foarte mult numărul cazurilor de holeră în lume (de la 50 000 în 1957 la 13 000 în 1960). Numărul îmbolnăvirilor de ciumă a scăzut în ultimul deceniu de 6 ori.

Una din cauzele principale ale mortalităţii infantile în ţările în curs de dezvoltare este insuficienta igienă a apei de băut. În prezent mor anual în lume 5 milioane de copii în urma unor boli infecţioase provocate de apa nepotabilă folosită. În raportul O.M.S. se arată că 90 la sută din apa de care dispun aceste ţări este dăunătoare sănătăţii.

Muncitorii Fabricii de produse farmaceutice „Leo" din Roma ocupă fabrica de peste o lună în semn de protest împotriva încercărilor patronilor de a face concedieri în masă. Situaţia a fost pusă în discuţia parlamentului. Studenţi şi tineri din Roma manifestează în sprijinul greviştilor.

RELAZIONI INTERNAZIONALI
SETTIMANALE DI POLITICA ESTERA
ROMA

SITUAȚIA DIN CIAD

GUVERNUL francez cunoaște în Africa un moment deosebit de dificil. După Coasta de Fildeș, Gabon, Congo (Brazzaville) și Dahomey, virusul crizei s-a deplasat în Republica Ciad, unde printr-un vot unanim, la 28 aprilie, Adunarea Națională a cerut guvernului să reclame Franței retragerea totală a trupelor sale de pe teritoriul Republicii Ciad, considerînd prezența lor drept o lezare a suveranității și independenței reale a țării.

Votul din Adunarea Națională de la Fort Lamy a provocat o mare surpriză la Paris. Președintele Republicii, François Tombalbaye — ale cărui repetate omagii față de Franța gaullistă sînt bine cunoscute — părea că deține un control solid asupra opoziției și că acționează doar într-o singură direcție prin intermediul partidului unic creat la 18 ianuarie 1962 — Partidul progresist din Ciad (P.P.T.) : accelerarea la maximum a dezvoltării economice și sociale a țării cu ajutorul prezenței franceze și al „celor șase" în cadrul acordurilor de asociere euro-africană. În acest cadru, hotărîrea neașteptată a Adunării Naționale pare să meargă împotriva politicii președintelui republicii și sună mai mult ca o slăbire a influenței lui Tombalbaye în viața politică din Ciad. Aspectul excepțional al hotărîrii este confirmat și de faptul că, chiar în momentul în care la Fort Lamy se vota rezoluția antifranceză, o delegație oficială a Ciadului, condusă de ministrul lucrărilor publice, Sillas Selingar, negocia la Paris sporirea finanțărilor franceze pentru dezvoltarea țării și creșterea participării capitalului particular francez la marile lucrări de sistematizare din Ciad.

În lumina acestei scurte considerații, se poate înțelege în ce măsură hotărîrea Adunării Naționale din Ciad reprezintă un fapt nou, rezultat nu atît al unei aplicări liniștite și omogene a politicii externe a Fort Lamy-ului, cît al unui compromis între diferitele forțe politice care în interiorul țării se agită și se opun fie supremației personale a președintelui republicii, fie concentrării puterii în cadrul partidului unic P.P.T. Dacă la aceste ciocniri și opoziții se adaugă tradiționala rivalitate între nordul arabmusulman și sudul de religie catolică, care se concretizează și în contrastul dintre creșterea vitelor (în nord) și cultivarea bumbacului (în sud), se poate contura un cadru mai exact al acestui stat, și deci se va putea înțelege mai bine importanța reorientării politice actuale. În esență, Tombalbaye, — om al sudului, fondator și secretar al P.P.T. — se află astăzi sub presiunea a două opoziții : aceea a oamenilor din nord și aceea a foștilor protagoniști ai vieții politice din țară de dinainte de crearea partidului unic, adică dinainte de 18 ianuarie 1962.

Este clar că operațiunea hotărîtă de parlamentul din Ciad răspunde unor considerente politice și tinde să delimiteze dubla opoziție, înăuntrul și în afara partidului unic. Pe plan intern, se vorbește deschis despre o aripă dizidentă care intenționează să preia locul „bătrînilor", inclusiv Tombalbaye, și să aducă la cîrmă o echipă dinamică, tînără.

În afara P.P.T., opoziția provine mai ales din partea celor două partide dizolvate în ianuarie 1962 — Mișcarea socialistă africană și Partidul național african, conduse de lideri din nord, Kevallah și Koulamallah, și de fostul primar al capitalei Ciadului, Jean Baptiste.

Împotrivirile și deziluziile provocate de gravele dificultăți în care se zbate economia Ciadului au creat un climat potrivnic lui Tombalbaye și francezilor, susținători ai regimului său. Reacția imediată a Franței, care fără zgomot a blocat fondurile și a întrerupt finanțarea, a creat serioase încurcături guvernului de la Fort Lamy, care încearcă acum să calmeze iritarea franceză înmulțind asigurările și propunerile.

R.R.

La Montreal, forțele de poliție arestează pe conducătorii unui grup de tineri care au manifestat împotriva zilei naționale a victoriei, oprind circulația într-un cartier al orașului.

Monaco vrea să se salveze de faliment

„Christine", yahtul miliardarului grec Onassis, a aruncat de curînd ancora la intrarea în portul Monaco. Discuțiile dintre comandantul portului și căpitanul „Christinei" au durat aproape o oră, întrucît lui Onassis i s-au cerut, pentru prima oară, taxe pentru intrarea în port. Armatorul grec s-a enervat și a refuzat să le plătească. El a chemat o barcă cu motor pentru a debarca și și-a lăsat yahtul în afara portului.

Acest mic incident ilustrează o situație.

De la 18 mai 1963, cînd guvernul francez și prințul de Monaco au semnat un nou acord, care a pus capăt fraudelor fiscale la Monte Carlo, vîntul și-a schimbat direcția. Cea mai mare parte a capitalurilor depuse în cele 25 de bănci din Monaco au fost transferate în Elveția și Republica Federală Germană.

Circa 2 000 de firme comerciale se stabiliseră în principatul Monaco, pentru a profita de scutirile de impozite. Mr. Martin Dale, consilierul financiar american al prințului Rainier, a convins marele capital american să facă investiții în Monaco ; în acest scop el a înființat o bancă proprie, „American Monaco Investment Co." Prin această bancă, marile societăți comerciale americane controlau piața. Comenzile veneau la Monte Carlo, mărfurile erau importate din Boston, Liverpool sau Atena, dar conturile erau încasate la Monaco. Această activitate aducea o economie de 30——40 la sută la impozitele pe care aceste firme comerciale ar fi trebuit să le plătească în Franța sau în propria lor țară. În numeroase hoteluri și blocuri, străinii își instalaseră birourile și locuințele permanente. Banul nu mai conta ; se produsese un boom cum nu cunoscuse încă nici o dată înainte acest mic principat, care printre cei 23 000 de locuitori ai săi număra 14 000 de francezi, 5 000 de italieni, dar numai 3 100 de autohtoni.

Începînd din mai anul trecut nu a mai fost înregistrată nici o singură întreprindere nouă cu participare străină. Nimeni nu mai are interes să se stabilească în Monaco, deoarece orice întreprindere care vinde mai mult de 25 la sută din producția sa în afara principatului trebuie să plătească un impozit suplimentar, care anul acesta atinge 35 la sută din volumul afacerilor.

Se află oare Monaco în fața falimentului ? Fără îndoială că multe miliarde investite aci au „înghețat" și nu mai sînt disponibile. Și prințul, despre care se spune că este interesat în cutare sau cutare proiect, resimte aceste dificultăți financiare. La Monte Carlo se caută acum o ieșire, și, în ultimul timp, se vorbește foarte mult despre un nou proiect, care trezește multe speranțe. În ciuda dificultăților, la Monaco se lucrează febril. În scurt timp, cei care pleacă de la Genova la Nissa și Marsilia, nu vor mai vedea de la fereastra trenului golful din Monte Carlo. Ei vor străbate principatul printr-un nou tunel avînd o lungime de 3,1 km. În locul liniei ferate se construiește o autostradă și în locul vechii gări se proiectează construirea unui mic cazino modern.

În cartierele Larvotto și Portier, unde urmează să fie smulși mării 54 000 de metri pătrați, vor fi construite nu numai hoteluri și vile, ci și studiouri de filme. Aceasta este noua idee pentru Monte Carlo : ea provine de la producătorii de filme americani, care sînt gata să realizeze la Monaco o parte din filmele lor deoarece aci impozitele ar fi mai mici decît în Statele Unite. Se spune că principesa Grace, fosta actriță Grace Kelly, care nu a pierdut niciodată contactul cu cinematografia, vrea să creeze o societate proprie de filme care să contribuie la transformarea principatului într-un „paradis" al filmului european.

(Din Die Tat)

„UN ERETIC ATOMIC“

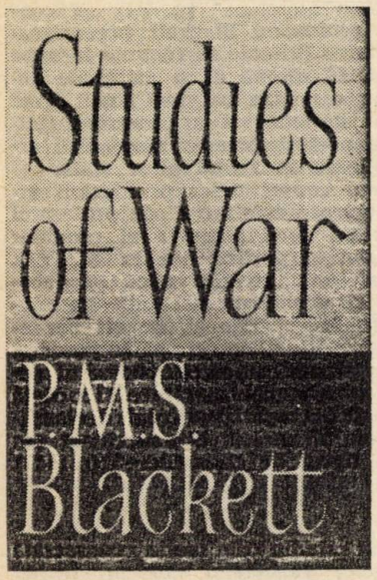

Pe marginea volumului lui **P.M.S. BLACKETT** „Studii asupra războiului“

Într-o conferință ținută în 1958 la B.B.C., cunoscutul savant britanic P.M.S. Blackett s-a autocaracterizat drept un eretic atomic. Volumul *Studii asupra războiului* *) confirmă că opiniile sale, raportate la dogmele oficiale ale strategiei atomice occidentale, reprezintă într-adevăr o „erezie“. Desigur, profesorul Blackett nu este singurul om de știință occidental din categoria „ereticilor“ care contestă coordonatele unei politici având drept fundament arma nucleară. Deosebirea constă în longevitatea „ereziei“, care datează chiar din primii ani de după cel de-al doilea război mondial, și în repetata ei manifestare publică.

Atenția de care s-au bucurat luările de poziție ale lui Blackett se datorește nu numai caracterului realist al multora dintre aprecierile pe care le-a făcut, ci, deopotrivă, faptului că ele aparțin unei persoane care reunește autoritatea omului de știință cu experiența specialistului militar. În 1910, la vîrsta de 13 ani, P.M.S. Blackett devine cadet al marinei de război, apoi participă, ca tînăr ofițer, la cîteva din principalele bătălii navale ale primului război mondial. La începutul anului 1919, se înscrie la Universitatea din Cambridge, unde studiază fizica. După absolvire, se consacră fizicii nucleare, asociindu-se grupului de savanți englezi care în perioada dintre cele două războaie mondiale au adus o importantă contribuție la fundamentul științific pe care Statele Unite, și mai tîrziu Marea Britanie, au făurit arma atomică și centralele atomoelectrice. Anii 1936—1945 îl readuc pe profesorul Blackett în domeniul militar. El devine membru al Comitetului Apărării Antiaeriene, organism sub auspiciile căruia a fost creat radarul și care s-a preocupat în Marea Britanie de aplicarea metodelor științifice la elaborarea hotărîrilor în domeniul desfășurării acțiunilor militare. De altfel, în perioada celui de al doilea război mondial, profesorul Blackett a fost succesiv responsabil pentru „Operational Research Groups“ (Grupurile de Cercetări Operaționale) ale Comandamentului apărării antiaeriene, Comandamentului apărării litoralului și Ministerului Marinei Militare. După război, profesorul Blackett revine la activitatea științifică în domeniul fizicii și în 1948 i se atribuie premiul Nobel. Contribuția sa în domeniul studierii razelor cosmice și dezvoltării fizicii nucleare este larg apreciată; de asemenea, activitatea pe care a desfășurat-o ca profesor la Birkbeck College, la universitățile din Londra și Manchester, iar din 1953 la Imperial College. Volumul pe care-l înfățișăm cititorilor reunește o culegere de conferințe, eseuri și articole asupra aspectelor generale ale războiului nuclear și altor probleme militare, elaborate în perioada 1948—1962. (Nu ne vom ocupa de partea a doua a volumului, consacrată aplicării cercetărilor științifice la acțiunile militare în cel de-al doilea război mondial și care se adresează mai ales specialiștilor și istoricilor militari).

■

Profesorul Blackett analizează implicațiile apariției armei nucleare, în corelație cu unii din factorii economico-sociali care acționează în lume influențînd evoluția situației internaționale. În ceea ce privește poziția ideologică, autorul plătește fără îndoială tribut multor concepții eronate. Nu e însă mai puțin adevărat că el aparține acelui curent de gîndire care se dezvoltă în lumea capitalistă și care investighează realitatea sub influența transformărilor petrecute pe glob în perioada postbelică — cerînd ca în stabilirea politicii să se renunțe la mituri și șabloane, pledînd pentru soluții realiste în condițiile actuale în care caracterul distrugător al războiului termonuclear a golit de conținut însăși noțiunea clasică de victorie militară.

Studiile asupra războiului încep cu articole care au stat la baza a două lucrări foarte cunoscute ale profesorului Blackett: *Military and Political Consequences of Atomic Energy* (Consecințele militare și politice ale energiei atomice), apărută în 1948, și *Atomic Weapons and East-West Relations* (Armele atomice și relațiile Est-Vest), publicată prima oară în 1956. De fapt, articolul cu care se deschide volumul conține tezele primei sale cărți în care profesorul Blackett tratează implicațiile pe care noua armă, bomba atomică, le avea asupra politicii mondiale, în special a politicii Statelor Unite. Acest studiu a apărut într-un moment în care Statele Unite dețineau monopolul armei nucleare. În perioada respectivă, capacitatea folosirii armei nucleare, cu toate perfecționările ce se aduceau bombelor atomice de tipul celor întrebuințate la Hiroșima și Nagasaki, era limitată de mijloacele de transport, respectiv de raza de acțiune a bombardierelor strategice și de posibilitățile reduse de a pătrunde în adîncimea teritoriului advers. Cu toate acestea, adepții extremiști ai speculării monopolului atomic considerau că a sosit momentul de a fructifica pe plan politic avantajele pozițiilor lor militare, mergînd pînă la dezlănțuirea „războiului preventiv“ împotriva Uniunii Sovietice. Pentru aceș-

*) Studies of War, Nuclear and Conventional. Oliver & Boyd, Edinburg and London.

tia, apărea ca imperios necesară construirea de baze militare situate pe o rază de 2 000 de kilometri de principalele puncte strategice sovietice, ceea ce corespundea razei de acțiune a bombardierelor americane din acea vreme. Profesorul Blackett contesta în întregime premisele unei asemenea politici. Pentru a verifica din punct de vedere militar aceste premise, autorul compară rezultatele ofensivei aeriene anglo-americane din 1943—1945 asupra Germaniei cu capacitățile nucleare de care dispuneau S.U.A. în 1948. În decurs de 30 de luni, începînd din ianuarie 1943, forțele aeriene anglo-americane au aruncat asupra Germaniei 1 200 000 de tone de bombe convenționale dar, pentru inițiatorii ei, „ofensiva aeriană n-a fost nici decisivă, nici ieftină", „armatele germane fiind învinse decisiv pe fronturile terestre" (p. 7). Pentru a se obține un efect de distrugere echivalent cu cel al „ofensivei aeriene" din cel de-al doilea război mondial, ar fi fost necesare 600 de bombe atomice de tipul celor existente în 1948. Analizînd factorii militari, economici, geografici, profesorul Blackett conchide: „cîteva sute de bombe atomice nu pot aduce o victorie rapidă într-un ipotetic al treilea război mondial..." (p. 11). Totodată, „încercarea de a făuri un armament ofensiv în vederea războiului preventiv este în cel mai înalt grad nerațională" (p. 15), deoarece prin aceasta se va ajunge la declanșarea cursei înarmărilor nucleare și, în nici un moment al etapelor strategiei occidentale, nu se va putea asuma acea superioritate care să dea o șansă reală de reușită. De altfel, zece ani mai tîrziu, menținîndu-și principalele concluzii din acest studiu, profesorul Blackett sublinia că, în 1948, nimeni în Occident n-a bănuit că monopolul atomic american va fi lichidat într-un timp atît de scurt (adică în 1949), că apariția bombelor cu hidrogen — mai puternice de o mie de ori decît primele bombe atomice — va fi aproape simultană în Uniunea Sovietică și Statele Unite și că succesele Uniunii Sovietice în domeniul aeronauticii și rachetelor vor face ca „Vestul să nu mai poată în prezent să-și asigure superioritatea tehnologică în domeniul militar și să se găsească într-o anume măsură chiar într-o stare de inferioritate" (p. 77).

Principalele concluzii pe care le desprindea încă în 1948 profesorul Blackett pot fi sintetizate în felul următor:

— „Realismul militar este îndeobște un obiectiv de dorit pentru orice țară, oricînd; el este o condiție a supraviețuirii pentru țările Europei occidentale, care au fost de două ori deja în cursul acestui secol teatru de operațiuni al războaielor mondiale (p. 16).

— Adresîndu-se oamenilor politici occidentali care considerau arma atomică drept mijlocul de impunere a politicii, autorul subliniază: „Bomba nucleară nu poate asigura în nici un caz, în prezent, arma rapidă și decisivă prin care o astfel de politică poate fi înfăptuită cu succes" (p. 16).

Singura salvare din dilema creată de adepții „politicii nucleare", care porneau de la premisa „că o ciocnire (militară — n.n.) între Est și Vest este inevitabilă sau că sistemul socialist și capitalismul nu pot exista unul alături de celălalt pentru o perioadă îndelungată", afirmă profesorul Blackett, *„constă în a baza politica pe premisa opusă și anume că o ciocnire între Est și Vest nu este inevitabilă"* (p. 15).

A nu înțelege această necesitate înseamnă pentru Blackett a te asocia unei strategii politice destinate falimentului. Încă în 1954, o dată cu apariția bombelor cu hidrogen, se întrevedea momentul cînd rolul „atomului ca instrument al războiului va fi anulat" (p. 26). Deși această situație rămînea de domeniul viitorului, lichidarea monopolului atomic american „neutralizase deja parțial valoarea diplomatică și militară" a stocurilor de care dispuneau Statele Unite. Caracterul tot mai distrugător al noii arme punea sub semnul întrebării, în condițiile desființării acestui monopol, însăși posibilitatea luării inițiativei de a declanșa războiul. Atomul, ca instrument al diplomației, își pierduse valoarea pe care își construiseră proiectele o serie de strategi politici și militari din Statele Unite. Totuși, pentru conducătorii occidentali devenise un fetiș „presupunerea superiorității (lor) tehnice militare, în special în domeniul armei nucleare și al mijloacelor de transport la țintă" (p. 29).

■

Sfîrșitul perioadei 1954 (dezvoltarea bombei cu hidrogen) — 1957 („sputnicii" și dispariția invulnerabilității geografice a Statelor Unite) marchează intrarea „politicii militare americane într-un impas disperat ca rezultat al bizuirii excesive pe războiul total" (p. 55). „Marea iluzie" privind posibilitatea unui război termonuclear victorios se risipește și, ca un subprodus al fiascoului doctrinelor ce decurgeau din ea, apare doctrina „războiului limitat" al cărei principal avocat devine profesorul american H. Kissinger. Profesorul Blackett respinge această nouă doctrină pe care o consideră inaplicabilă și avînd un caracter deosebit de periculos pentru înșeși țările care o preconizează. El ridiculizează poziția celor care pledează în favoarea folosirii armei nucleare în „războaiele limitate", invocînd în acest scop argumentul... superiorității corpului ofițeresc american care provine „dintr-o societate în care inițiativa individuală a fost întotdeauna încurajată": Cînd monopolul atomic a fost pierdut, ne-am pus nădejdea în faptul că aveam mai multe bombe; cînd numărul de bombe a devenit neesențial (autorul se referă la consecințele dezvoltării bombei H), ne-am pus nădejdea în bombe mai bune; și acum, cînd superioritatea tehnică este pierdută, ne punem nădejdea în superioritatea și calitatea pe care ar trebui s-o aibă individual ființa soldați" (p. 62—63). Profesorul Blackett consideră o himeră dintre cele mai periculoase doctrina „războiului limitat", deoarece în mod inevitabil acesta s-ar transforma într-un război termonuclear.

Analizele din perioada 1958—1962 ale profesorului Blackett se axează în special pe criticarea doctrinelor militare occidentale. El insistă asupra lipsei de perspectivă a continuării cursei înarmărilor nucleare, ca și asupra necesității de a se găsi soluții politice problemelor internaționale existente în lumea contemporană. Profesorul Blackett acordă de asemenea o atenție specială politicii militare britanice pe care o consideră nerealistă și problemei diseminării armelor nucleare pe care o apreciază drept periculoasă. „Cînd Marea Britanie și-a început programul propriu de înarmare atomică în 1946, nu existau (în Apus — n.n.) dubii că e de așteptat ca monopolul occidental să dureze mulți ani și ca Anglia să devină în timpul cuvenit a doua putere atomică. Nici una dintre aceste așteptări nu s-a îndeplinit, dat fiind că prima bombă sovietică a fost experimentată în 1949, iar prima bombă engleză nu mai devreme de 1952. Așa s-a făcut că, în momentul în care Anglia a acumulat un stoc de o anumită mărime, ea a devenit atît de vulnerabilă încît orice posibilitate de folosire independentă (a bombelor engleze — n.n.) împotriva U.R.S.S. ar echivala cu sinuciderea națională" (p. 79). În consecință, profesorul Blackett preconizează ca Marea Britanie să renunțe la arma nucleară. El afirmă că o astfel de acțiune ar servi în cel mai înalt grad interesul național și ar contribui totodată la preîntîmpinarea răspîndirii armei nucleare în rîndul altor state.

Tratarea consecințelor proliferării armelor nucleare este făcută de profesorul Blackett pe două planuri: al relațiilor dintre statele participante la N.A.T.O. și cel al perspectivelor păcii în general. „Cu cît vor exista mai multe arme nucleare în lume, scrie el, cu cît vor exista mai multe state care să le posede... cu atît mai mult va crește numărul degetelor pe trăgacele nucleare și o dată cu aceasta va spori pericolul declanșării războiului nuclear prin accident sau datorită lipsei de răspundere" (p. 143).

* * *

Ultimul studiu din seria consacrată problemelor războiului nuclear, făcînd un tur de orizont al situației militare actuale a principalelor puteri atomice, scoate în evidență concluzia generală a întregului volum: necesitatea dezarmării. „Este limpede că dezarmarea convențională și nucleară trebuie efectuate în paralel" (p. 163). Profesorul Blackett este convins că din punct de vedere al considerentelor militare este pe deplin posibil să fie stabilite măsuri practice în vederea realizării dezarmării și stabilirii controlului privind înfăptuirea ei. Măsurile principale în această direcție sînt acelea menite să ducă la reducerea posibilităților de declanșare a unui război nuclear, iar primul pas ar trebui să fie „reducerea drastică" a armelor nucleare și a rachetelor la un nivel care „să împiedice orice guvern rațional de a întrebuința armele nucleare ca arme de agresiune sau șantaj. Aceasta n-ar împiedica desigur ca (bombele și rachetele rămase — n.n.) să fie folosite de grupuri irresponsabile care nu calculează prețul (acțiunilor lor — n.n.). Numai într-o etapă ulterioară a dezarmării, cînd armele nucleare vor fi complet distruse, acest pericol va fi eliminat" (p. 164). Referindu-se la Statele Unite, profesorul Blackett nu subestimează piedicile în calea dezarmării, datorate „presiunii acelor grupuri care din diferite motive politice, economice, emoționale, cred în valoarea posesiunii unor grămezi de armament nuclear și se opun în general dezarmării" (p. 165). De aceea, conchide el, realizarea dezarmării trebuie să-și asigure „marele sprijin al opiniei publice", iar „doctrinele militare greșite să fie definitiv respinse".

A. TEODORU

Profil

HAILE SELASSIE I

Şeful statului federativ alcătuit din Etiopia şi Eritreea (prin uniunea realizată în 1952) este împăratul („Negus-Neghesti", adică, în limba amharită, „regele regilor"). Numele actualului împărat, Haile Selassie I, este legat de numeroase evenimente importante petrecute în ultimii cincizeci de ani în viaţa politică a Etiopiei, ca şi de momente însemnate ale afirmării unităţii africane.

Născut la 13 iulie 1892, ca fiu al guvernatorului imperial (Ras) Makonnen, Lij Tafari, viitorul Haile Selassie I, a fost educat în oraşul natal Harar (40 000 de locuitori, capitala provinciei cu acelaşi nume), mai întîi într-o şcoală amharită, apoi într-una catolică de limbă franceză. În 1902, a absolvit şcoala Menelik din Addis Abeba.

Pe cînd era foarte tînăr a fost numit guvernator al districtului Gara Hulete din Harar. În 1908 a devenit guvernator al provinciei Sidano, iar peste alţi doi ani i s-a încredinţat postul pe care-l deţinuse tatăl său, acela de guvernator al provinciei Harar. Anul 1916 i-a adus, pe lîngă numirea de aghiotant regal şi regent, desemnarea ca succesor la tron al împărătesei Zauditu. Folosind noile sale împuterniciri, el a contribuit la elaborarea legii de interzicere a comerţului cu sclavi în Etiopia, în anul 1924.

După ce, în octombrie 1928, s-a urcat pe tron ca rege, noul suveran a fost încoronat împărat în aprilie 1930. Prima constituţie a Etiopiei a fost promulgată după un an, în 1931. Activitatea legislativă a noului împărat, călăuzită de ideea necesităţii de a moderniza viaţa politică şi socială din Etiopia, a fost brusc întreruptă de invadarea teritoriului naţional de către trupele Italiei fasciste. Plecat în Europa pentru a expune în faţa Ligii Naţiunilor situaţia ţării sale încălcate de agresori, Haile Selassie I nu s-a mai putut întoarce imediat în patrie, fiind nevoit să rămînă patru ani în exil, la Londra. De aici a reluat, în 1940, drumul Africii, iar în ianuarie 1941 a trecut graniţa în Etiopia o dată cu unităţile engleze care aveau sarcina de a face joncţiunea cu patrioţii etiopieni ridicaţi la luptă împotriva ocupaţiei fasciste. În mai 1941, împăratul a revenit la Addis Abeba. Peste un an, la 5 mai 1942, a semnat tratatul încheiat cu Marea Britanie cu privire la independenţa Etiopiei.

După unirea cu Eritreea, noua constituţie (4 noiembrie 1955) a prevăzut abolirea drepturilor feudale şi privilegiilor, declarînd pe toţi cetăţenii egali în faţa legii. Au drept de vot cei care au împlinit vîrsta de 21 de ani, dacă ştiu să scrie şi să citească. Dar cum analfabetismul afectează 70 la sută din populaţie, numărul alegătorilor înscrişi pentru consultarea electorală din 1957 a fost relativ mic. De atunci, numărul şcolilor elementare şi medii a sporit şi a fost creată o Universitate purtînd, ca şi teatrul din Addis Abeba, numele împăratului şi numărînd, în anul 1958—1959, 350 de studenţi. Pentru încurajarea studenţilor şi a absolvenţilor universitari care se dedică cercetărilor ştiinţifice sau pregătirii pentru cariera pedagogică, a fost creat un Premiu Haile Selassie I, ale cărui fonduri sînt asigurate, în parte, din veniturile personale ale împăratului.

Despre problemele speciale ale Etiopiei şi despre cele generale ale Africii, suveranul a vorbit în faţa Organizaţiei Naţiunilor Unite, la a XV-a sesiune a Adunării Generale. Orientarea expusă şi-a găsit ulterior afirmări concrete, printre cele mai însemnate înscriindu-se promovarea unităţii şi solidarităţii africane şi sprijinirea rezolvării prin tratative a litigiilor în relaţiile dintre state.

În decembrie 1960, pe cînd împăratul Haile Selassie se afla în străinătate, cîţiva demnitari au pus la cale o lovitură de palat împotriva suveranului constituţional. Lovitura de stat a fost însă zădărnicită printr-o acţiune de restabilire a ordinii, energic condusă de împărat însuşi, care şi-a întrerupt în acest scop călătoria în străinătate.

O dată restaurată legalitatea, Haile Selassie s-a consacrat problemelor economice ale ţării (planurile de dezvoltare, legile de restructurare a sistemului financiar, sau recenta lege favorizînd investiţiile de capital în Etiopia), precum şi unor acţiuni privind Africa în ansamblu ei. El este unul din iniţiatorii Conferinţei care a reunit, în mai 1963, pe şefii statelor africane la Addis Abeba.

În activitatea diplomatică de recentă dată a împăratului se înscrie şi călătoria oficială făcută în septembrie—octombrie 1963 în Statele Unite (Haile Selassie a fost ultimul şef de stat care a discutat cu preşedintele Kennedy înainte de asasinarea acestuia) şi Canada, precum şi întrevederile cu preşedintele de Gaulle la Paris, în octombrie 1963, prilejuite de o scurtă vizită cu caracter particular.

G. D.

PRESA ACUM 50 DE ANI

În legătură cu incidentele americano-mexicane : blocada navală a oraşului mexican Tampere a luat sfîrşit.

■

Grevă generală în Italia. La Milano, Ancona, Florenţa şi în alte localităţi au loc incidente violente între muncitori şi armată.

■

O telegramă de peste ocean primită la Roma : vaporul „Vaillance" de 4 000 tone a traversat într-o oră şi jumătate noul Canal de Panama, fără nici un fel de incident.

■

Referindu-se la încordarea relaţiilor dintre Grecia şi Turcia, ziarul Dimineaţa scrie : Conflictul greco-turc nu are numai gravitatea unei neînţelegeri între două state. Cu atît mai mult cu cît în afară de cuprinsul Peninsulei Balcanice sînt elemente care nu doresc decît o agravare a situaţiei. Cu deosebire, Austro-Ungaria este aceea care împinge spre un nou conflict.

La Paris, la Ministerul de Externe, are loc o întîlnire oficială a Comisiunii internaţionale balcanice.

■

Catastrofă aeriană lîngă Viena : un dirijabil este lovit de un aeroplan. Ambele aparate au luat foc şi s-au prăbuşit. Toţi cei aflaţi la bord au pierit.

■

Dimineaţa anunţă că tînărul inginer romîn Henri Coandă (28 ani), căruia fabrica engleză de aeroplane „Bristol" i-a cumpărat un brevet, lucrează ca director tehnic al acestei fabrici.

■

Senatul şi Camera Reprezentanţilor au aprobat ca S.U.A. să vîndă Greciei două nave militare. Turcia protestează împotriva acestei aprobări. Pentru a înlătura unele ezitări ale preşedintelui american Wilson, şeful guvernului grec, Venizelos, îi telegrafiază, asigurîndu-l că ţelul Greciei este asigurarea păcii prin realizarea unui echilibru de forţe.

Fişier

Uniunea Poştală Universală (U.P.U.)

La 29 mai 1964 se deschide la Viena cel de-al XV-lea Congres al Uniunii Poştale Universale, la care participă şi o delegaţie a R. P. Romîne.

U.P.U. este una dintre cele mai vechi organizaţii internaţionale, fiind constituită, sub denumirea de Uniunea generală a poştelor, prin tratatul de la Berna din 9 octombrie 1874. Plenipotenţiarii a 22 ţări — printre care şi Romînia — au încheiat „Convenţia pentru reglementarea serviciului poştal internaţional", prima convenţie colectivă în acest domeniu.

Potrivit prevederilor Convenţiei, sarcinile Uniunii Poştale Universale constau în a asigura organizarea şi perfecţionarea serviciilor poştale şi în a sprijini dezvoltarea colaborării internaţionale în acest domeniu.

Prevederile fundamentale ale Convenţiei actualmente în vigoare, cea de la Ottawa din 1957, introduse chiar prin Convenţia de la Berna din 1874, sînt următoarele :

a) toate ţările membre participă cu drepturi egale la schimbul reciproc al corespondenţei ;

b) taxele percepute de fiecare ţară pentru obiectele de corespondenţă destinate ansamblului teritoriului Uniunii sînt uniformizate ;

c) taxele percepute nu se împart între ţara expeditoare şi cea de destinaţie ; fiecare administraţie păstrează în întregime taxele pe care le percepe, retribuind — după normele stabilite — administraţiile intermediare care asigură tranzitul trimiterilor sale ;

d) libertatea de tranzit pe teritoriul Uniunii este garantată.

Uniunea Poştală Universală a grupat scurt timp după creare aproape toate ţările lumii. Această situaţie a durat timp de 70 de ani, adică pînă la 1 iulie 1948, cînd a intrat în vigoare convenţia revizuită de Congresul de la Paris din 1947, care a modificat articolul privitor la noile admiteri în Uniune.

Potrivit acestei modificări, reluată în convenţiile ulterioare, cererile de admitere trebuie adresate guvernului Confederaţiei Elveţiene, care le comunică ţărilor membre ale Uniunii. Aprobarea trebuie luată de cel puţin două treimi din ţările care compun Uniunea.

Datorită modificării uneia din dispoziţiile organice ale Convenţiei Poştale Universale şi tendinţei discriminatorii faţă de unele state, caracterul universal al U.P.U. nu a fost respectat întocmai.

O.N.U. recunoaşte U.P.U. drept o „instituţie specializată".

Autoritatea supremă a Uniunii Poştale Universale este Congresul, reuniune a plenipotenţiarilor guvernelor statelor membre, care se reuneşte o dată la cinci ani.

Un alt organ al Uniunii este Comisia executivă şi de legătură (C.E.L.), creată de congresul de la Paris din 1947. Reprezentarea ţărilor în C.E.L. se face potrivit principiului repartiţiei geografice echitabile.

Biroul Internaţional, organul permanent al Uniunii, funcţionînd în colaborare cu Administraţia poştelor elveţiene, îşi are sediul, de la înfiinţarea Uniunii, la Berna.

Un alt organ permanent al Uniunii este Comisia consultativă de studii poştale, înfiinţată prin Convenţia de la Ottawa, din 1957, cu sarcina de a efectua studii şi de a da avize cu privire la problemele tehnice, de exploatare şi economice.

Ţara noastră este membră a Uniunii Poştale Universale încă de la înfiinţarea acesteia. De asemenea R. P. Romînă a ratificat Convenţia de la Ottawa.

Deoarece Convenţia de la Ottawa, ca şi Convenţiile anterioare, conţin prevederi cu privire la „teritoriile ale căror relaţii internaţionale le asigură o ţară membră", adică aşa-numita „clauză colonială", aderarea Republicii Populare Romîne a fost însoţită de o declaraţie care menţionează schimbările petrecute în lume în intervalul de la adoptarea Convenţiei şi se referă la Declaraţia 1514 a Adunării Generale a O.N.U. cu privire la acordarea independenţei tuturor ţărilor care se mai află încă sub dominaţia străină.

St. I. CONSTANT

Brevian

20 mai

Eugen Alexe şi Nicolae Ştefan, vicepreşedinţi ai Consiliului Superior al Agriculturii, Angelo Miculescu, vicepreşedinte al Comitetului de Stat al Planificării, şi Traian Negruţiu, consilier, fac o vizită în S.U.A. pentru documentare în problemele producţiei agricole.

21 mai

La Bucureşti s-a semnat Acordul între Republica Populară Română şi Regatul Norvegiei privitor la reglementarea unor probleme financiare.

A fost dat publicităţii comunicatul care anunţă că a intrat în vigoare acordul cu privire la decontările multilaterale în ruble transferabile şi la organizarea Băncii internaţionale de colaborare economică. Reprezentanţi ai Bulgariei, Cehoslovaciei, R. D. Germane, Mongoliei, Poloniei, Romîniei, Ungariei şi U.R.S.S. au transmis secretariatului C.A.E.R. instrumentele de ratificare a acestui acord.

La Moscova s-a deschis o Consfătuire internaţională a pedologilor din Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. G., Iugoslavia, Mongolia, Polonia, Romînia, U.R.S.S., Ungaria.

22 mai

La lucrările celui de-al XIII-lea Congres al Federaţiei naţionale a foştilor deportaţi şi internaţi participanţi la mişcarea de rezistenţă din Franţa care are loc la Paris, participă din partea R. P. Romîne tovarăşul Gheorghe Vasilichi, membru al conducerii Comitetului foştilor deţinuţi antifascişti.

S-au încheiat la Varşovia lucrările celei de-a doua Conferinţe profesionale internaţionale a oamenilor muncii din comerţ organizată de Uniunea internaţională a sindicatelor din comerţ (Departament profesional al Federaţiei Sindicale Mondiale) la care au participat delegaţi, observatori şi invitaţi din 47 ţări, din patru continente. Secretar general al noului comitet administrativ a fost ales reprezentantul R. P. Romîne.

23 mai

La sesiunea a III-a a Subcomitetului O.N.U. pentru folosirea spaţiului cosmic în scopuri paşnice care s-a deschis la Geneva participă o delegaţie romînă condusă de acad. prof. Elie Carafoli.

24 mai

O delegaţie compusă din scriitorii Mihai Beniuc, Eusebiu Camilar şi Victor Tulbure participă la Congresul internaţional al oamenilor de cultură şi ştiinţă „Sevcenko", organizat cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la naşterea marelui poet ucrainean.

25 mai

La Sofia s-a deschis întîlnirea internaţională a reprezentanţilor uniunilor scriitorilor din ţările balcanice.

26 mai

A luat sfîrşit vizita de prietenie pe care preşedintele Republicii Arabe Yemen, mareşalul Abdullah al-Sallal, însoţit de o delegaţie guvernamentală, a făcut-o în R. P. Romînă.

O delegaţie de activişti ai Partidului Muncitoresc Romîn, condusă de Chivu Stoica, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.M.R., a sosit la Moscova, la invitaţia C.C. al P.C.U.S. pentru a studia experienţa în domeniul conducerii de către partid a economiei.

POŞTA REDACŢIEI

Care este sistemul de alegere a preşedinţilor în S.U.A. ?

SAVA BUGARSCHI
Timişoara

Candidaţii la preşedinţie sînt numiţi de Convenţiile naţionale ale partidelor (democrat şi republican). La Convenţii participă delegaţi din cele 50 de state care intră în componenţa S.U.A. Numărul delegaţilor fiecărui stat este stabilit în funcţie de numărul de membri ai Congresului aleşi din partea partidului respectiv, iar în ce priveşte partidul republican intervine şi criteriul rezultatelor (număr de voturi) obţinute de republicani în statul respectiv la alegerile precedente.

Delegaţii sînt aleşi în cadrul alegerilor preliminare (primaries) sau Convenţiilor la nivelul statului ; dacă nu se ţin asemenea întruniri, ei sînt desemnaţi de către comitetele locale ale partidului.

Convenţiile aleg mai întîi un preşedinte provizoriu ; preşedintele Convenţiei este ales numai după raportul Comisiei de validare a mandatelor. Se votează apoi platforma electorală a partidului, pe care o elaborează o comisie specială.

Candidaturile sînt prezentate, de obicei, în a treia sau a patra zi a lucrărilor, de către delegaţiile diferitelor state, interogate în ordine alfabetică. După ce se stabileşte lista candidaţilor, Convenţia alege, cu o majoritate simplă de voturi, candidatul unic la preşedinţie ; este apoi ales candidatul partidului la funcţia de vicepreşedinte. În practică, aceşti doi candidaţi nu provin din acelaşi stat ; admiţînd că s-ar crea această situaţie, delegaţii statului respectiv nu pot vota decît pentru unul din candidaţi (prevedere din amendamentul 12 la Constituţia S.U.A.).

Alegerile se ţin în prima zi de marţi, urmînd primei zile de luni a lunii noiembrie (hotărîre a Congresului datînd din 1845).

Alegătorii nu votează pentru preşedinte, ci pentru electori, iar aceştia îl desemnează pe preşedinte ; în fiecare stat numărul electorilor este egal cu acela al membrilor Congresului din partea statului respectiv. La alegerile din acest an, numărul electorilor va fi de 538 — pentru cei 435 de membri ai Camerei Reprezentanţilor şi 100 de senatori ; 3 electori sînt aleşi în districtul Columbia (care nu este inclus în vreun stat, găzduind capitala S.U.A., Washington).

În general, acest sistem face ca alegerea făcută de electori să coincidă cu aceea a majorităţii cetăţenilor cu drept de vot ; totuşi, în 1824, 1876 şi 1888, preşedinţii John Quincy Adams, Rutherford B. Hayes, şi — respectiv — Benjamin Harrison au avut majoritatea voturilor electorilor, fără să o întrunească pe aceea a voturilor alegătorilor.

În articolul „În Marea Nordului" din nr. 19 al revistei se afirmă că provincia Groningen se află pe litoralul danez. În Mic atlas geografic, editat în 1962, o găsim în Olanda, căreia îi şi aparţine.

CRISTIAN CREŢU
Bucureşti

Într-adevăr, provincia Groningen este în Olanda. Articolul la care vă referiţi a fost tradus, după cum aţi observat probabil şi dv., dintr-un ziar străin, căruia îi aparţine şi greşeala pe care noi am preluat-o din neatenţie.

Benone Frăteanu — Bacău. **Nunţii papali au funcţii asemănătoare cu cele ale ambasadorilor sau şefilor de legaţii.**

Ludovic Magyar — Topliţa. **Sugestia dv., foarte interesantă în sine, ar trebui adresată unei reviste care nu se ocupă exclusiv cu probleme internaţionale.**

Victor Surdulescu — Lugoj. **Pentru a putea răspunde în mod exact întrebării dv., referitoare la distribuirea Premiului Nobel de-a lungul anilor, ne-am adresat Comitetului pentru decernarea Premiilor Nobel de la Stockholm. Aşteptăm, ca şi dv., răspunsul.**

În nr. 20 al revistei LUMEA, în reportajul despre barajul de la Assuan, se spune : „Pe această imensă fişie de-a lungul văii Nilului care are o lăţime între 20 km şi 200 metri trăiau..." Cred că este o greşeală. 200 de metri este prea puţin pentru lăţimea văii Nilului.

GRIGORE CUCU
Deva

Cifra de 200 metri indică nu lăţimea văii Nilului, ci lăţimea fişiei de pămînt cultivat dintre unul din malurile acestui fluviu şi limita deşertului.

V. Podariu — Cluj. **Conform sugestiei dv. am predat scrisoarea revistei „Ştiinţă şi tehnică", mai competentă decît noi în materie de astronomie.**

Victor Duculescu — Bucureşti. **În numărul de faţă publicăm o relatare despre situaţia actuală din Congo. Celelalte probleme ridicate de dv. vor fi lămurite în numerele viitoare ale revistei.**

Alexandru Talaşman — Oneşti. **Despre stadiul actual al relaţiilor dintre ţara noastră şi Italia se vorbeşte în interviul acordat revistei LUMEA de ambasadorul Italiei la Bucureşti, A. Paveri Fontana, publicat în nr. 1 pe 1963. — Din Federaţia oraşelor înfrăţite fac parte numai oraşe distruse sau avariate grav de fascişti în cel de-al doilea război mondial.**

Dumitru Antohe — Răcăciuni, reg. Bacău. **Despre Republica Arabă Yemen am publicat un documentar în nr. 21 al revistei. În numărul de faţă publicăm interviul acordat revistei noastre de mareşalul Abdullah al-Sallal, preşedintele Republicii Arabe Yemen. În legătură cu Algeria, citiţi numerele 16 şi 17 ale revistei.**

Luca Belcea — Reşiţa. **Adresati întrebarea dv. Oficiului Naţional de Turism.**

George Ciamba, Bucureşti. **Reţinem sugestiile dumneavoastră referitoare la ilustrarea prin hartă. Statele membre ale Ligii Arabe au fost enumerate la poşta redacţiei într-un număr precedent al revistei.**

Ion Muşat, Ploieşti. **Într-un număr anterior am publicat date documentare despre statele mici din Europa. Celelalte propuneri ale dv. au fost notate.**

Cornel Trască, Timişoara. **Nu au fost date publicităţii amănunte noi referitoare la încetarea din viaţă a căpitanului Michael Groves.**

Ionel Necula, Panciu. **A fi judecat şi condamnat în contumacie înseamnă a fi judecat şi condamnat în lipsă, aşa cum se întîmplă în cazurile cînd acuzatul reuşeşte să se sustragă urmăririi.**

Evident, evenimentele primului război mondial vor figura la rubrica „Presa acum 50 de ani".

Dan Dracinschi, Piatra Neamţ. **R. P. Romînă ocupă azi locul al şaselea în Europa ca număr de apartamente construite în medie anual, respectiv 7,5 apartamente la 1000 de locuitori.**

Ioan Solovăstru, com. Valea Largă, raionul Luduş. **Presupunerile dv. referitoare la motivele care au determinat desemnarea lui Salvador Lopez ca reprezentant permanent al Filipinelor la O.N.U. nu sînt întemeiate. De asemenea nu există nici o legătură de rudenie între el şi preşedintele Mexicului, Lopez Mateos. De altfel, Lopez este numele de familie al primului şi prenumele celui de al doilea.**

Viaţa şi activitatea preşedintelui Makarios au fost prezentate la rubrica „Profil".

Imi permit a vă atrage atenţia asupra faptului că faimosul atentat de la Sarajevo — care a declanşat războiul mondial din 1914 — s-a petrecut în ziua de 28 iunie 1914 şi nu la data de 15 iunie, după cum se afirmă în nr. 21 al revistei. Întrucît evenimentul s-a petrecut pe teritoriul fostului imperiu austro-ungar, în care se folosea calendarul gregorian, termenul de 28 iunie este cel care a intrat în istorie şi nu poate fi deci modificat deşi pe atunci în Romînia era valabil calendarul iulian.

J. POPOVICI
Bucureşti

În principiu, dv. aveţi dreptate, dar la rubrica „Presa acum 50 de ani" noi extragem ştirile din ziarele româneşti de pe vremea aceea. Prin urmare vom continua să dăm evenimentele de atunci aşa cum apăreau în presa vremii.

Întrebări şi răspunsuri

Ce partide politice există în Republica Ciad ?

Unicul partid politic al Republicii Ciad este Partidul Progresist din Ciad, căruia îi aparţine marea majoritate a locurilor în parlament şi guvern. Preşedintele partidului este Francois Tombalbaye. Mişcarea socialistă africană, partidul naţional african, precum şi celelalte grupări politice au fost dizolvate de guvernul Republicii Ciad la 18 ianuarie 1962.

Ce este ANZUS şi care sînt statele membre ale acestui pact ?

Tripartite Security Treaty (Tratatul tripartit de securitate) este un pact militar semnat la 1 septembrie 1951 de Australia, Noua Zeelandă şi Statele Unite (ANZUS).

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariştilor din Republica Populară Romînă

Redactor şef GEORGE IVAŞCU

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Film american montat de Harold Lloyd
cu fragmente originale din filmele sale vechi

MUZICA: Walter Schar
EFECTE SONORE: Del Harris
PRODUCĂTOR: Harold Lloyd

LUMEA COMICĂ A LUI

HAROLD LLOYD

P8

2 lei

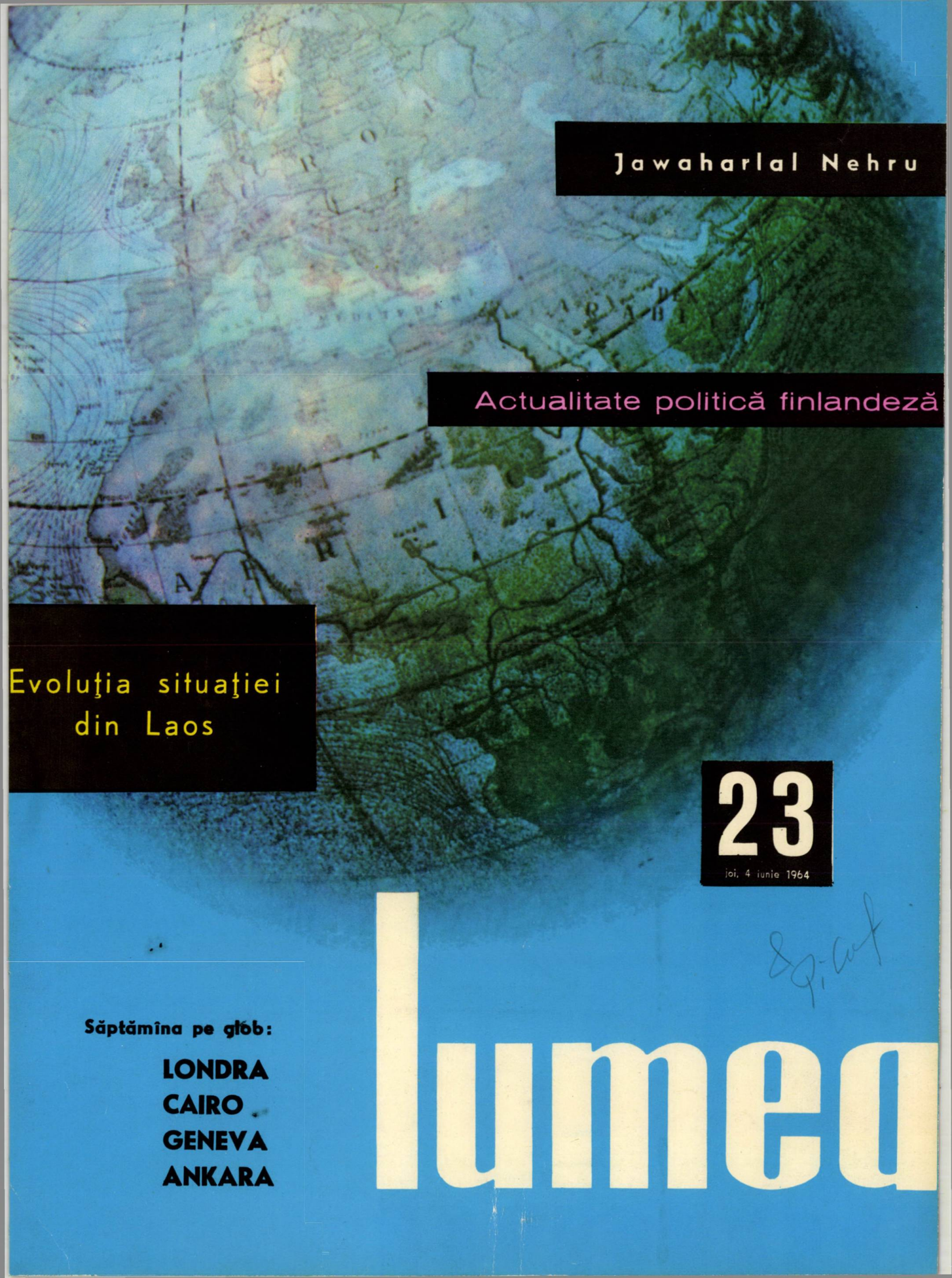

Jawaharlal Nehru

Actualitate politică finlandeză

Evoluţia situaţiei din Laos

23
joi, 4 iunie 1964

lumea

Săptămîna pe glob:

LONDRA
CAIRO
GENEVA
ANKARA

Funeraliile lui Jawaharlal Nehru

Marş antiatomic la Stockholm

Anul II
nr. 23 (32)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIŞTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

lumea

joi
4 iunie
1964

sumar

Încheierea tratativelor dintre delegaţiile guvernamentale ale Republicii Populare Romîne şi Statelor Unite ale Americii — COMUNICATUL COMUN

Săptămîna pe glob

p. 3 WASHINGTON — Cuvîntările conducătorilor celor două delegaţii
GENEVA — În comisiile Conferinţei, de **N. Dragu**
5 VIENTIANE — Probleme deschise, de **Sergiu Verona**
6 LONDRA — Vizita lui Harold Wilson în U.R.S.S., de **John Gritten**
7 CAIRO — Evenimente în Orientul arab, de **Eugeniu Obrea**
8 PARIS — Preocupări economice, de **Paul Charrier**
9 MADRID — După întrevederile franco-spaniole, de **Ştefan Cornu**
MOSCOVA — Actualitate diplomatică
10 ANKARA — Înainte de alegeri, de **Z. Florea**

Reportaje, Documentare

p. 11 Jawaharlal Nehru, de **I. Nicolaescu**
12 Situaţia politică din Finlanda, de **Pentti Sorvali**
14 Uniunea Medicală Balcanică, de dr. **Toma Nicolaescu**
18 Călătorind prin Bosnia şi Herţegovina, de **Eugen Pop**
20 Zona valutară a lirei sterline, de **Aurel Ghibuţiu**
21 Sahara, de **Rodica Georgescu**

Convorbiri

p. 15 Prof. univ. Călin Popovici despre activitatea COSPAR
16 Instantanee de la al XI-lea Congres naţional de chirurgie
În vizită la studenţii din Marea Britanie, de **Ştefan Bîrlea**

Puncte de vedere din presa mondială

p. 24—29 Novoe Vremia, Japan Socialist Review, Foreign Affairs, Politika, Fortune, Arbeiter Zeitung, Die Tat, Mainiţi, New Statesman, Le Monde.

Profil

p. 31 Lal Bahadur Shastri

La încheierea

tratativelor dintre delegaţiile guvernamentale ale Republicii Populare Romîne şi Statelor Unite ale Americii, care au avut loc între 18 mai şi 1 iunie la Washington, şefii delegaţiilor, Gh. Gaston Marin şi Averell Harriman, au semnat, în numele celor două guverne, un Comunicat comun. (Textul Comunicatului la pag. 2.)

Personalitatea

lui Jawaharlal Nehru, lupta lui neobosită pentru obţinerea şi consolidarea independenţei Indiei şi pentru pacea mondială sînt evocate la pag. 11. Prezentăm de asemenea la rubrica „Profil" pe noul prim-ministru al Indiei Lal Bahadur Shastri. (pag. 31)

Harold Wilson

liderul partidului laburist britanic face în aceste zile o vizită la Moscova, prilej pentru a expune unele din principiile care vor călăuzi politica unui eventual guvern laburist (pag. 6). La rubrica „Puncte de vedere" reproducem după revista trimestrială americană „Foreign Affairs" un articol scris de Patrick Gordon Walker, care în „cabinetul fantomă" laburist deţine funcţia de ministru al afacerilor externe. (pag. 24)

Bosnia şi Herţegovina,

ţinuturi pitoreşti, cu o istorie tumultuoasă, trăiesc astăzi din plin în contemporaneitate. Citiţi reportajul nostru la pag. 18

„Ţara setei"

aşa denumesc arabii Sahara. Şi totuşi pe această întindere de nisipuri trăiesc oameni care speră că „pămîntul dezolării" se va transforma într-o „împărăţie a omului" (pag. 21).

Încheierea tratativelor dintre delegaţiile guvernamentale ale Republicii Populare Romîne şi Statelor Unite ale Americii

COMUNICAT COMUN

Între 18 mai şi 1 iunie 1964, reprezentanţii guvernelor Republicii Populare Romîne şi Statelor Unite ale Americii s-au întîlnit la Washington pentru a discuta probleme de interes comun, îndeosebi economice şi comerciale. Delegaţia romînă a fost condusă de Gheorghe Gaston Marin, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri şi preşedintele Comitetului de Stat al Planificării. Delegaţia Statelor Unite a fost condusă de W. Averell Harriman, subsecretar de stat pentru afacerile politice.

În cursul tratativelor, cele două delegaţii au constatat îmbunătăţirea relaţiilor dintre cele două ţări, ca urmare a acordului din 30 martie 1960 privitor la rezolvarea reciprocă a pretenţiilor şi altor probleme financiare. Ele au constatat îndeosebi rezultatele reciproc avantajoase ale intensificării schimburilor culturale, de învăţămînt, ştiinţifice şi altele care au avut loc în ultimii ani între cele două ţări.

Reprezentanţii celor două guverne au căzut de acord că trebuie făcuţi noi paşi spre îmbunătăţirea în continuare a relaţiilor reciproce. În acest scop ei au ajuns la următoarele înţelegeri :

1. Guvernul Statelor Unite este de acord să stabilească o procedură de licenţe generale în baza căreia cea mai mare parte a mărfurilor va putea fi exportată către Romînia fără a fi necesare licenţe individuale de export. Pe lîngă aceasta, guvernul Statelor Unite este de acord să elibereze licenţe pentru un număr de instalaţii industriale speciale pentru care delegaţia romînă a manifestat interes deosebit.

Guvernul Republicii Populare Romîne este de acord să autorizeze întreprinderile şi instituţiile din Romînia să vîndă sau să acorde licenţe pentru tehnologie românească către firme din Statele Unite.

Cele două guverne au convenit ca produsele, proiectele şi procedeele tehnice exportate din Statele Unite în Romînia să nu fie retransmise sau reexportate fără consimţămîntul prealabil al guvernului Statelor Unite. Ele au fost, de asemenea, de acord ca contractele dintre întreprinderile de stat romîne şi firmele din Statele Unite, privind importurile din Romînia să poată prevedea limitări asupra reexportului sau retransmiterii fără consimţămîntul prealabil al furnizorului romîn. Cele două guverne vor înlesni în mod reciproc schimbul de informaţii cu privire la folosirea şi destinaţia produselor, proiectelor şi procedeelor tehnice exportate dintr-o ţară în alta.

2. Cele două guverne au fost, de asemenea, de acord să stabilească aranjamente pentru protecţia reciprocă a drepturilor de proprietate industrială şi de procedee. S-a căzut de acord ca contractele comerciale dintre întreprinderile de stat romîne şi firmele din Statele Unite să poată prevedea rezolvarea diferendelor şi disputelor comerciale prin arbitraj într-o ţară terţă sau prin tribunale internaţionale corespunzătoare, potrivit înţelegerii părţilor contractante.

Gh. Gaston Marin şi Averell Harriman semnînd Comunicatul comun (Telefoto U.P.I.-Agerpres)

3. Cele două guverne au convenit, de asemenea, ca la cererea uneia din părţi să se consulte în legătură cu orice alte probleme care s-ar putea ivi pe măsura dezvoltării comerţului dintre cele două ţări.

4. În scopul promovării comerţului dintre Romînia şi Statele Unite reprezentanţii guvernului romîn şi-au exprimat dorinţa de a lărgi activitatea Oficiului comercial de la New York din cadrul misiunii romîne din Statele Unite. Delegaţia Statelor Unite a expus planul în vederea înfiinţării la Bucureşti a unui oficiu pentru promovarea comerţului în cadrul misiunii Statelor Unite din Romînia. S-a convenit, de asemenea, că cele două ţări vor putea înfiinţa oficii pentru promovarea turismului.

5. Ambele guverne au fost de acord să faciliteze intrarea, călătoria şi activitatea reprezentanţilor firmelor şi întreprinderilor, precum şi a misiunilor comerciale. Ele au fost, de asemenea, de acord să faciliteze schimbul de expoziţii comerciale şi publicarea de materiale pentru promovarea comerţului.

6. Ambele delegaţii au recunoscut că dezvoltarea de relaţii comerciale importante şi durabile între cele două ţări cere promovarea comerţului în ambele sensuri.

Delegaţia romînă a subliniat că produsele româneşti nu pot concura în condiţii de egalitate pe piaţa Statelor Unite, datorită tarifelor vamale aplicate acestor produse. Ea a declarat că acest factor ar putea limita dezvoltarea comerţului dintre cele două ţări. Delegaţia Statelor Unite a luat notă de această preocupare şi a explicat prevederile în vigoare din legislaţia Statelor Unite. Cele două delegaţii au convenit să se acorde o preocupare continuă mijloacelor de dezvoltare a comerţului dintre Romînia şi Statele Unite.

7. Cele două delegaţii au luat notă de progresele realizate în problemele consulare şi, în numele guvernelor lor, au fost de acord să fie luate noi măsuri pentru a facilita rezolvarea reciprocă a problemelor consulare. În interesul îmbunătăţirii în continuare a relaţiilor consulare, ele au fost de acord ca reprezentanţii celor două guverne să se întîlnească la Washington în luna septembrie 1964 pentru a negocia o nouă convenţie consulară între cele două ţări.

8. Delegaţiile au exprimat intenţia celor două guverne de a lărgi programul existent de schimburi culturale, de învăţămînt, ştiinţifice şi altele între Romînia şi Statele Unite.

9. Guvernul Republicii Populare Romîne şi guvernul Statelor Unite ale Americii au ridicat astăzi nivelul misiunilor lor diplomatice din Bucureşti şi Washington de la rangul de legaţie la cel de ambasadă. Schimbul de ambasadori se va face la o dată apropiată.

La încheierea întîlnirilor, vicepreşedintele Gaston Marin şi subsecretarul Harriman şi-au exprimat speranţa, în numele guvernelor lor, că progresul ce se va realiza prin traducerea în viaţă a înţelegerilor la care s-a ajuns va constitui baza pentru lărgirea şi îmbunătăţirea continuă a relaţiilor dintre Republica Populară Romînă şi Statele Unite ale Americii.

WASHINGTON

Cuvîntările conducătorilor celor două delegații

În cursul ultimei ședințe a tratativelor dintre delegațiile guvernamentale ale Republicii Populare Romîne și S.U.A., conducătorii celor două delegații au rostit cuvîntări.

În cuvîntarea sa, Gheorghe Gaston Marin, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Romîne, a spus:

„Convorbirile noastre oficiale cu privire la dezvoltarea relațiilor dintre Romînia și Statele Unite au ajuns la sfîrșit. Ele sînt încheiate cu semnarea unor documente importante care deschid noi perspective relațiilor dintre țările noastre.

Consider că în cursul celor două săptămîni de tratative au fost realizați pași importanți pentru găsirea de noi căi în vederea lărgirii schimburilor economice și comerciale și pentru rezolvarea unor probleme generale, cum sînt ridicarea nivelului reprezentării diplomatice din cele două țări și creșterea schimburilor culturale și științifice.

Astfel de tratative, cuprinzînd un cîmp atît de larg de probleme, nu au mai avut loc vreodată între reprezentanții Romîniei și Statelor Unite. Este deci normal ca anumite chestiuni să nu fi putut fi rezolvate acum — și îmi permit să subliniez pe acelea legate de asigurarea unui flux susținut de mărfuri romînești către țara dumneavoastră — rămînînd ca ele să constituie obiectul preocupărilor noastre în viitorul apropiat".

Adresîndu-se conducătorului delegației americane, vorbitorul a spus:

„Apreciez că sînt în asentimentul dv. ca și al delegației americane atunci cînd afirm că ceea ce a caracterizat convorbirile noastre a fost dorința de înțelegere și de găsire a soluțiilor convenabile pentru ambele părți".

În continuare, șeful delegației romîne a mulțumit — pentru spiritul de colaborare fructuoasă pe care l-au manifestat în tot cursul tratativelor și ospitalitatea caldă acordată delegației — lui Averell Harriman, șeful delegației americane, și doamnei Harriman, tuturor personalităților și instituțiilor americane și în mod deosebit secretarului de stat, Dean Rusk, ministrului comerțului, Luther Hodges, și ministrului agriculturii, Orville Freeman, precum și soțiilor lor.

„Îmi exprim speranța, a spus Gheorghe Gaston Marin, că ceea ce s-a făcut în prezent constituie o bază trainică pentru noi progrese în viitor, pentru o mai bună înțelegere și prietenie între popoarele țărilor noastre. Aș dori să fiți interpretul meu și al delegației romîne pe lîngă președintele Johnson și să-i transmiteți mulțumirile noastre pentru atenția pe care a manifestat-o față de delegația noastră, ca și urările noastre de sănătate și fericire personală și prosperitate pentru poporul american".

Exprimîndu-și satisfacția pentru rezultatele tratativelor și relevînd faptul că au fost făcuți pași importanți înainte și că există necesitatea de a face și mai mult, subsecretarul de stat al S.U.A., Averell Harriman, a declarat în cuvîntarea sa:

„Aceste discuții au avut o mare amploare, cuprinzînd unele din aspectele fundamentale ale relațiilor noastre. Noi nu am putut să dăm răspunsuri definitive la toate problemele discutate. În orice caz, însă, cred că aceste discuții trebuie să fie judecate nu numai în ceea ce privește rezultatele lor din prezent dar, și poate că acest lucru este și mai important, și în ceea ce privește perspectivele pe care ele le deschid pentru viitor".

După ce a relevat că Romînia posedă potențiale pentru un viitor prosper, șeful delegației americane a spus:

„Doresc să menționez spiritul și atmosfera de cooperare a acestor discuții. Au fost evidente hotărîrea ambelor părți de a elabora soluții pentru problemele dificile și dorința de a ține seama de problemele celeilalte părți în chestiunile speciale. Acest spirit reprezintă un simbol al progreselor realizate acum în relațiile noastre și al speranțelor noastre pentru evoluția de viitor. Aș spune, de asemenea, că hotărîrea reciprocă de a ridica misiunile noastre diplomatice la rangul de ambasadă are o semnificație simbolică importantă.

Sînt încredințat că dv. și colegii dv. vă veți reîntoarce acasă satisfăcuți de realizările pe care le veți duce cu dv. și fiind conștienți de sentimentele personale de prietenie pe care le-ați lăsat în urma dv".

■

Luni după-amiază, după semnarea Comunicatului comun romîno-american, la Departamentul de Stat a avut loc o conferință de presă consacrată exclusiv negocierilor dintre delegațiile guvernamentale ale celor două țări. Interesul deosebit a atras o participare masivă a reprezentanților presei și radioteleviziunii, a corespondenților unor mari ziare și agenții.

S-a arătat cu acest prilej dorința Administrației S.U.A. de a îmbunătăți relațiile cu țările socialiste, în cazul de față cu Romînia, făcîndu-se totodată referiri la principalele prevederi pe care le conține Comunicatul comun. Menționîndu-se faptul că Statele Unite au rămas în urma Europei occidentale în ce privește comerțul cu țările socialiste, la conferința de presă s-a arătat că în privința Romîniei există posibilități și perspective pentru lărgirea relațiilor economice viitoare.

Ziariștii prezenți au pus numeroase întrebări, insistînd asupra principalelor prevederi și semnificații ale comunicatului, solicitînd amănunte și precizări asupra unor aspecte ca: ritmul ridicat de dezvoltare a economiei Romîniei, posibilitățile de creștere a volumului de schimburi în ambele sensuri, liberalizarea regimului licențelor, chestiunea creditelor pe termen lung și mecanismul acestora, achiziționarea de către Romînia a unor utilaje și instalații din S.U.A. etc. În cadrul Conferinței de presă s-a accentuat, de asemenea, faptul că în cursul tratativelor nu s-au pus condiții politice și că s-au înregistrat noi și importanți pași în direcția unei dezvoltări progresive a relațiilor romîno-americane în avantajul reciproc al celor două țări.

GENEVA

În comisiile Conferinței

Un însemnat număr de propuneri prezentate în cadrul comisiilor au făcut în ultimele zile obiectul unor dezbateri intense și au devenit recomandări ale comisiilor, în vederea includerii lor în actul final al Conferinței.

Comisia pentru probleme instituționale ale comerțului internațional, una din principalele comisii ale Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, a adoptat marți un proiect de rezoluție asupra instituțiilor, prezentat de grupul țărilor în curs de dezvoltare. Rezoluția prin care se propune crearea unei organizații mondiale de comerț a fost adoptată cu 83 de voturi pentru, printre care cele ale țărilor socialiste, inclusiv R. P. Romînă, 20 de voturi contra, printre care cele ale țărilor industrializate din Occident, trei abțineri și 13 absențe.

În afară de aceasta, în Comisia a III-a a continuat examinarea propunerilor privind creșterea volumului asistenței financiare și îmbunătățirea condițiilor acordării acestei asistențe țărilor în curs de dezvoltare. Aici a fost adoptată propunerea prezentată de o serie de țări printre care Algeria, Ceylon, Iugoslavia, Cuba, Nigeria, Polonia, Romînia, Uniunea Sovietică în care se prevede că ajutorul tehnic și financiar trebuie să ducă la întărirea independenței economice și politice a țărilor în curs de dezvoltare, să completeze și să faciliteze eforturile acestor țări în vederea asigurării creșterii continue a economiei lor naționale pe baza industrializării, a dezvoltării agriculturii și a diversificării producției și comerțului exterior. Potrivit acestei propuneri, asistența financiară și tehnică nu trebuie supusă nici unei condiții de ordin politic sau militar, nivelul dobînzii pentru creditele de stat urmînd să nu fie mai mare de 3 la sută, iar rambursarea să se facă pe cît posibil în mărfuri din țările în curs de dezvoltare. Procesul de dezvoltare economică fiind un proces deosebit de complex, în care respectarea suveranității și independenței economice se impun cu necesitate, majoritatea delegațiilor participante au votat în favoarea acestei propuneri.

Una din problemele cele mai importante ale Conferinței o constituie finanțarea compensatorie pentru stabilizarea

veniturilor provenind din exportul de produse de bază. Din documentele Conferinței rezultă că an de an are loc un proces de scădere a prețurilor produselor de bază, ceea ce face ca veniturile din export ale țărilor în curs de dezvoltare să stagneze, deși ele exportă cantități din ce în ce mai mari.

După îndelungate discuții Comisia a III-a a adoptat două recomandări. Astfel, în ceea ce privește finanțarea pe termen scurt a pierderilor la comerțul cu produse de bază, s-a adoptat o propunere prezentată de 8 țări în curs de dezvoltare, — printre care Brazilia, Guatemala, Etiopia, R.A.U., Federația Malayeză, — prin care se recomandă țărilor membre ale Fondului monetar internațional să aibă în vedere luarea de măsuri în ce privește afectarea a cel puțin 50 la sută din cota parte a fiecărei țări membre pentru fondul de compensare a acestor pierderi.

În ceea ce privește finanțarea pierderilor care nu pot fi acoperite prin măsuri de scurtă durată, s-a adoptat o altă propunere prin care se recomandă Băncii internaționale de reconstrucție și dezvoltare să examineze posibilitatea de a crea un mecanism care să acorde asistență pe termen lung țărilor în curs de dezvoltare. Acest mecanism ar urma să dispună de resurse provenind din contribuții ale țărilor participante și să acorde asistență numai țărilor în curs de dezvoltare care nu-și pot acoperi pierderile din comerțul exterior prin asistență pe termen scurt.

O altă propunere importantă a Comisiei a III-a a constituit-o problema creșterii ritmului de dezvoltare economică a țărilor în curs de dezvoltare și a sprijinirii acestui proces de către țările dezvoltate. Comisia a adoptat cu majoritate de voturi o recomandare în care, după ce se recunoaște că ritmul de creștere cu 5 la sută pe an a venitului național (preconizat în cadrul deceniului Națiunilor Unite pînă în prezent) este insuficient, se prevede ca țările în curs de dezvoltare și dezvoltate să coopereze în vederea atingerii unor ritmuri de creștere mai înalte, iar organismele internaționale să studieze aplicarea de măsuri în acest scop.

Pentru aceasta se recomandă ca toate țările să contribuie la aplicarea unor măsuri care să ducă la creșterea capacității de import a țărilor în curs de dezvoltare prin creșterea veniturilor provenind din export, comerțul invizibil și ajutorul financiar străin. În același scop se recomandă ca fiecare țară dezvoltată să acorde țărilor în curs de dezvoltare asistență financiară în sumă de aproximativ 1 la sută din venitul său național anual. Propunerea a fost adoptată cu 72 voturi, printre care și al R. P. Romîne, nici un vot contra și 10 abțineri.

Problema exploatării și comercializării produselor naturale care nu se reînnoiesc, în special a produselor petroliere din țările în curs de dezvoltare, a făcut obiectul elaborării și adoptării unei recomandări în Comisia a V-a. Această recomandare ia în considerație caracterul special și urgent al nevoilor comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare ale căror exporturi se compun în special din astfel de produse naturale și de faptul că sporirea valorii unitare a respectivelor exporturi poate fi asigurată numai printr-o creștere mai rapidă a nivelului de dezvoltare economică. În partea rezolutivă a acestei recomandări se cere recunoașterea și încurajarea organizațiilor internaționale care grupează țări în curs de dezvoltare, principale exportatoare de produse naturale ce nu se reînnoiesc, în scopul apărării intereselor lor.

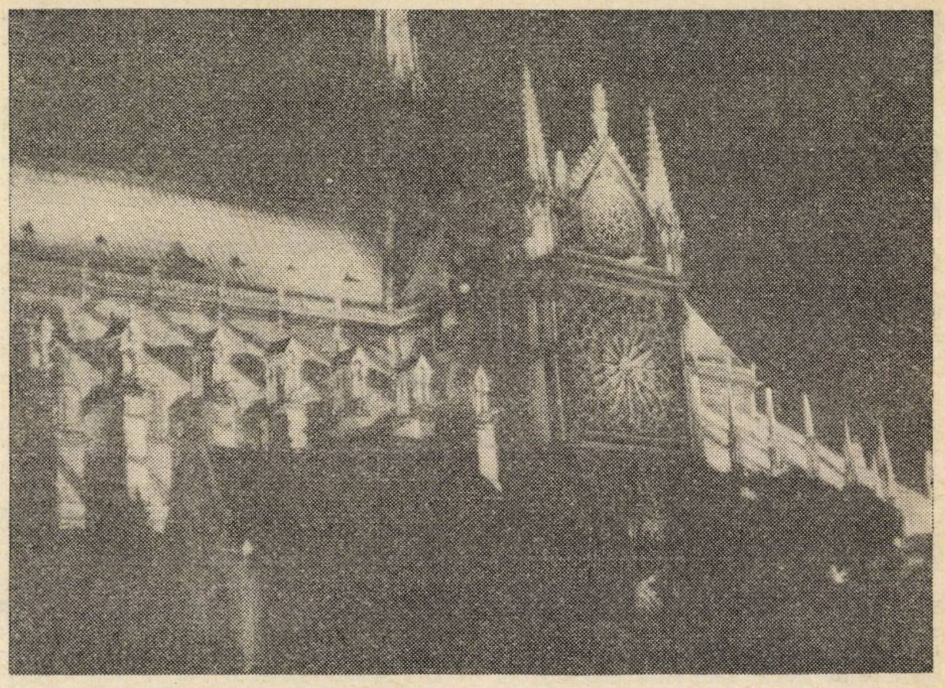

La Paris se sărbătorește împlinirea celui de al optulea secol de la zidirea catedralei Nôtre Dame

O altă recomandare pe care Comisia a V-a a adoptat-o, vizează problemele comerciale ce survin între țări cu același nivel de dezvoltare, sau care se găsesc în stadii diferite de dezvoltare sau au sisteme economice și sociale diferite. Ea se referă la încheierea de acorduri comerciale pe termen lung între țări făcînd parte din categoriile de mai sus. Această recomandare a avut la bază un proiect prezentat Comisiei de către R. P. Romînă împreună cu Indonezia, R.A.U., Mexic, Ungaria și Congo (Leopoldville). După ce în preambulul ei se arată importanța și eficacitatea acordurilor comerciale pe termen lung pentru stabilitatea și dezvoltarea schimburilor comerciale internaționale, recomandarea prevede : extinderea utilizării acordurilor comerciale pe termen lung în special între țări care au sisteme social-economice diferite și între țări în curs de dezvoltare ; adaptarea de către părțile interesate, — la condițiile și interesele lor specifice —, a diferitelor tipuri de acorduri comerciale pe termen lung ; studierea de către organismele internaționale și de către părțile interesate a ameliorării conținutului, tehnicii și eficacității acordurilor pe termen lung.

Luînd cuvîntul la discuțiile asupra acestui document, delegatul egiptean arăta că delegația R.A.U. s-a raliat la această propunere întrucît, în cadrul relațiilor dintre țara sa și țările cu economie planificată s-a dovedit că acordurile pe termen lung sînt avantajoase. El arăta că „o trăsătură deosebit de importantă a acestora este determinată de faptul că creditele acordate pot fi plătite și prin produse. Astfel de acorduri pot de asemenea sprijini dezvoltarea relațiilor comerciale între țări în curs de dezvoltare, diminuînd deficitele balanțelor lor de plăți". Această propunere a fost de asemenea sprijinită de delegațiile Franței, Libiei, Greciei, Noii Zeelande, Algeriei, Cehoslovaciei, Ecuadorului etc.

Un alt proiect de recomandare, inițiat în aceeași comisie de delegațiile Indoneziei și R.P. Romîne, în legătură cu participarea directă a statului la comerțul exterior, a fost primită favorabil de marea majoritate a delegațiilor. Unele dintre acestea, cum au fost Algeria, Birmania, Mali, R.A.U. au cerut în timpul discuțiilor să devină coautori ai acestui document. În recomandarea adoptată se prevede ca participarea directă a guvernelor țărilor în curs de dezvoltare la comerțul exterior să fie recunoscută și acceptată ca o metodă efectivă și un instrument de promovare a comerțului exterior al unor țări în curs de dezvoltare. În același timp, se prevede că țările dezvoltate se vor abține a lua măsuri discriminatorii față de schimburile țărilor în curs de dezvoltare efectuate cu participarea guvernelor.

Ținînd seama de faptul că în lume există zone critice, regiuni în care condițiile actuale de viață sînt incompatibile cu progresul tehnic realizat de lumea modernă, majoritatea delegațiilor au ajuns la concluzia că aceste regiuni trebuie să facă obiectul unei atenții deosebite din partea comunității internaționale. În acest scop a fost adoptat un proiect de recomandare prevăzînd ca O.N.U. și organismele ce vor fi create ca rezultat al actualei Conferințe, să urmărească, în cooperare cu alte organisme adecvate, evoluția economică și socială a zonelor critice din țările în curs de dezvoltare. În cadrul principiilor și acordurilor care se vor degaja din hotărîrile Conferinței, vor fi propuse măsuri speciale care să permită o acțiune imediată în scopul asigurării ridicării substanțiale a nivelului de viață al populației din aceste zone.

Zilele acestea se așteaptă adoptarea unor recomandări importante în problemele principiilor care trebuie să călăuzească relațiile și politicile comerciale.

N. DRAGU

Geneva, 2 iunie

VIENTIANE

Probleme deschise

Prin intermediul satelitului de telecomunicații „Telstar-2", a avut loc săptămîna trecută o dezbatere asupra unora dintre cele mai actuale probleme internaționale. Societatea americană de radio și televiziune „Columbia Broadcasting System" a organizat o discuție între Richard Nixon, candidat posibil al partidului republican la alegerile prezidențiale, liderul laburist englez Harold Wilson, Maurice Schumann, președintele Comisiei pentru afacerile externe a Adunării Naționale franceze și senatorul William Fulbright. Vorbind din Washington, Londra și Paris timp de aproape o oră, cele patru personalități politice au oferit într-o anumită măsură o sinteză a principalelor poziții adoptate în Statele Unite, Anglia și Franța în problemele perspectivei politice a sud-estului asiatic. Subiectul era cu atît mai interesant cu cît Asia de sud-est este teatrul unor evenimente cu o evoluție încă incertă. Încordarea din Laos se adaugă neliniștei ce se resimte în Cambodgia față de securitatea țării și atmosferei incandescente din Vietnamul de sud.

Iată în esență discuția:

— R. NIXON: Orice schimbare în politica americană în Asia ar putea fi interpretată ca o abandonare. Propunerea franceză de neutralizare a Asiei de sud-est nu poate fi acceptată, iar războiul din Vietnamul de sud nu poate fi cîștigat atîta timp cît regulile războiului nu vor fi schimbate.

— H. WILSON: Vă angajați pe o poziție periculoasă preconizînd extinderea războiului în sud-estul Asiei. Dimpotrivă, este necesară o conferință a celor 14 țări pentru reglementarea problemelor din această parte a lumii.

— M. SCHUMANN: Este exact ceea ce a propus Franța.

— R. NIXON: Eu mă aflu adesea în minoritate, dar am convingerea că exprim o părere care se bucură de popularitate. Nu sînt de acord cu cuvîntarea rostită de senatorul Fulbright, și ea a avut un efect dezastruos asupra politicii externe americane în sud-estul Asiei și în întregul Extrem Orient.

— H. WILSON: Aceste idei ne-ar putea ajuta să ne eliberăm de rigiditățile politicii occidentale.

— W. FULBRIGHT: Noi sîntem în prezent prizonieri ai hotărîrilor noastre din trecut.

— M. SCHUMANN: Propunerea franceză de neutralizare este logică. Nu poate exista o soluție militară pentru Asia de sud-est.

— R. NIXON: Ar fi un dezastru dacă am accepta neutralitatea. În Laos ea ne obligă să plecăm. Laosul este pierdut pentru noi și nu trebuie să urmăm aceeași politică în Vietnam...

Discuția transatlantică n-a fost singurul schimb de păreri în problemele Asiei de sud-est. După cum se știe, încă săptămîna trecută marile puteri occidentale și-au expus pozițiile față de evoluția în această regiune și mai cu seamă față de situația din Laos.

La Washington a fost readus în discuție ansamblul politicii americane în Asia de sud-est. Deși evenimentul concret este Laosul, se discută mai mult despre Vietnamul de sud. Diviziunea care s-a înregistrat în opinia publică americană în această chestiune s-a accentuat. Administrația este din nou acuzată de către extrema dreaptă republicană că ar duce o politică „prea blîndă" în Asia de sud-est. Goldwater, deși a declarat că „a fost greșit înțeles" cînd a propus folosirea armei nucleare în războiul din Vietnam, nu și-a retractat în fond propunerile de amplificare a conflictului din această regiune.

Încadrîndu-se oarecum oficial în campania electorală, administrația democrată este mai sensibilă la acțiunile republicane. Corespondentul diplomatic al agenției *U.P.I.* anunță că „drept reacție la acuzațiile republicane", președintele Johnson a avut o întrevedere la Casa Albă cu nouă lideri republicani din comisiile pentru serviciile armatei, afacerilor externe și pentru alocări ale Senatului. Scopul: „Prezentarea situației din Asia de sud-est, inclusiv situația din Vietnamul de sud, Cambodgia și Laos".

Unele surse americane afirmă însă că în prezent nu se poate vorbi despre o „politică americană", ci doar despre „acțiuni americane" în sud-estul asiatic. La aceasta se adaugă cunoscutul dezacord americano-francez în privința căilor și mijloacelor ce trebuie urmate în această regiune. În cercurile politice americane se acordă de aceea importanță încercărilor de stabilire a unei poziții comune anglo-americane. Acesta a fost, de altfel, scopul călătoriei inopinate a subsecretarului de stat Bundy la Londra. „Guvernul englez, a declarat Bundy, deține un rol cheie în Asia de sud-est... Tratativele au devenit urgente, deoarece situația diplomatică și cea militară sînt mult mai serioase".

Oficial, cele 36 de ore de întrevederi s-au încheiat prin realizarea unui acord între Statele Unite și Marea Britanie pentru acțiuni comune sau, după cum se spunea în comentariile de presă, în ceea ce privește „diferitele căi disponibile pentru a încerca să se redreseze situația din Laos". Întrucît însă comunicatul final a fost destul de nebulos, corespondentul la Londra al agenției *France Presse* crede că poate trage următoarea concluzie: întrevederile de la Foreign Office „n-au dus la o unitate de acțiune așa cum ar fi dorit-o Washingtonul". Referindu-se la cercuri bine informate, comentatorul arată că cele două capitale „sînt perfect de acord asupra scopurilor ce trebuie atinse și anume redresarea situației din Laos. N-a intervenit însă nici un fel de acord asupra modalităților de restabilire a calmului în Laos. În circumstanțele actuale, Marea Britanie nu se asociază măsurilor militare preconizate de Statele Unite pentru a face față unei agravări a crizei laoțiene. Dl Butler a fost foarte ferm asupra acestui punct".

Principalul efort diplomatic american este concentrat în aceste zile la Honolulu, sediul statului major al forțelor militare americane din Pacific. La conferința de la Honolulu participă secretarul de stat, Dean Rusk, ministrul apărării, McNamara, generalul Maxwell Taylor, președintele Comitetului mixt al șefilor de stat major, John McCone, directorul Agenției centrale de informații, Cabot Lodge, ambasadorul S.U.A. în Vietnamul de sud, diplomați americani în alte țări din Asia de sud-est, și oficialități din alte departamente guvernamentale din Washington. Sînt de asemenea prezenți cei doi generali americani din Vietnamul de sud — generalul Harkins, care urmează să părăsească în curînd conducerea comandamentului american — și generalul Westmoreland, nou numit, precum și subsecretarul de stat pentru organizații internaționale, Harland Cleveland (care potrivit presei s-a preocupat în ultimul timp de problemele Cambodgiei).

Unul din comentariile oficioase (aparținînd agenției *U.P.I.* consideră confe-

REFLECTOR

Începînd de mîine, 5 iunie, pe coastele Normandiei, unde a avut loc acum 20 de ani debarcarea forțelor expediționare aliate, se vor desfășura ceremonii comemorative. Delegațiile franceză, americană, britanică și canadiană vor fi conduse de personalități oficiale și de ofițeri superiori care au participat la operațiile militare. Vor lua parte și reprezentanți ai altor țări europene, precum și un grup de participanți la operațiile de debarcare.

■

In primele zile ale săptămînii acesteia, Consiliul ministerial al „celor șase" a luat o serie de hotărîri cu privire la încercările de extindere a Pieței comune. S-a decis astfel intrarea în vigoare, cu începere de la 1 iunie, a asocierii teritoriilor și țărilor de peste mări, foste membre ale comunității franceze, la Comunitatea Economică Europeană. De fapt această hotărîre prelungește pentru încă o durată de cinci ani o asociere stabilită în prealabil. Au fost adăugate acestor teritorii unele foste posesiuni franceze, cum ar fi Noua Caledonie și insulele dependente, Polinezia franceză, teritorii australe și antarctice, precum și unele insule din Antilele Olandeze. Zilele acestea urmează să înceapă tratative și cu Nigeria în legătură cu cererea de asociere a acestei țări.

La Geneva s-a dat publicității ordinea ședințelor din ultima fază a Conferinței mondiale pentru comerț și dezvoltare. Vineri 5 iunie, sîmbătă și poate și duminică urmează să aibă loc ședințe plenare pentru elaborarea unei hotărîri în jurul rapoartelor celor cinci comisii. Pentru 9 iunie a fost prevăzută o reuniune închisă a conducătorilor delegațiilor la nivel ministerial. Ședințe plenare vor avea loc în zilele de 9 și 10 iunie pentru adoptarea declarației finale, după care vor urma cuvîntările de încheiere și semnarea declarației, prevăzută în principiu pentru 14 sau 15 iunie. Pînă acum mai mulți miniștri și-au exprimat intenția de a rosti discursuri în cursul ultimei săptămîni a conferinței.

■

Victor Paz Estenssoro este pentru a patra oară președinte al Boliviei (el a mai fost ales în 1952, 1956 și 1960). Opoziția nu a prezentat contracandidați și a contestat dreptul lui Estenssoro de a candida încă o dată la funcția de președinte, declarînd anticonstituțional un amendament la constituție introdus cu doi ani în urmă. Victor Paz Estenssoro, prezent în viața politică a Boliviei încă din deceniul al patrulea, este în vîrstă de 56 de ani.

rința de la Honolulu drept „conferința care ar putea fi cea mai importantă pentru politica americană pentru a dezbate strategia în Asia de sud-est". Printre întrebările la care conferința a fost chemată să răspundă agenția menționată enumeră următoarele puncte:

— cît timp pot susține Statele Unite „acordurile stinjenitoare de la Geneva". Ce sistem — nou sau modificat — poate fi impus;

— care poate fi răspunsul la războiul prelungit din Vietnamul de sud, deosebit de neplăcut pentru un an electoral;

— cum trebuie tratată seria de propuneri privind Asia de sud-est care preconizează neutralitatea în această regiune sau convocarea unor conferințe de tipul celor de la Geneva. Presa americană este de părere că în fața participanților la conferință se află o sarcină dificilă. „Problemele sînt ușor de prezentat — scrie *Los Angeles Times* — dar soluțiile nu". Recomandările ce vor fi elaborate urmează să fie înaintate președintelui Johnson pentru stabilirea „liniei politice precise" în această regiune.

Atenția deosebită acordată la Washington ansamblului situației din Asia de sud-est contrastează oarecum cu ritmul lent al diplomației engleze în același domeniu. Nu lipsesc declarațiile sau documentele diplomatice, dar, după cum remarca un ziarist american, Londra „se mișcă prea încet". În realitate, cercurile diplomatice britanice par a insista pentru o soluție diplomatică a crizei laoțiene în primul rînd și poate și a celorlalte probleme din sud-estul asiatic. „O reuniune a celor 14 națiuni, scrie *Times*, ar fi cea mai bună metodă".

Observer scrie: „Marea Britanie trebuie să arate clar Washingtonului că ea consideră o asemenea cale (militară — n.r.) ca dezastruoasă pentru pacea în întreaga Asie. O stabilizare temporară a situației din Laos trebuie să fie urmată, dacă alegerile americane o vor permite, de o conferință mai largă pentru întreaga Indochină".

Cu toate acestea, diplomația britanică manifestă o anumită inconsecvență. La Londra s-a insistat tot timpul pentru o reuniune la fața locului (Vientiane), reuniune care a început marți. Participarea a fost în cel mai bun caz simbolică. Numai cinci state din 14 au acceptat să fie reprezentate la această reuniune: S.U.A., Anglia, Canada, Tailanda și Vietnamul de sud. Fiind întrebat de un ziarist dacă numărul participanților la întrunirea de la Vientiane pare suficient pentru a constitui un „forum", purtătorul de cuvînt al Foreign Office-ului s-a abținut de la orice comentarii.

Poziția Franței este incertă. Cu cîteva zile în urmă în „cercurile competente franceze" *(France Presse)* se anunța că Franța va participa la întrunirea preconizată de Anglia în speranța că „va obține sprijin ulterior față de propriul său plan privitor la Laos" *(U.P.I.)*. Dar în mesajul transmis de ambasadorul francez la Vientiane prințului Suvanna Fumma, Franța a condiționat participarea sa de convocarea ulterioară a unei noi conferințe a celor 14 națiuni participante la conferința de la Geneva. Aceasta pare să redeschidă o nouă perioadă de încordare în relațiile franco-americane în problemele sud-estului asiatic, în care existau unele indicii că putea interveni un oarecare armistițiu.

Într-o notă verbală adresată la 1 iunie guvernului britanic de către guvernul R. P. Chineze se arată că nu ar fi suficiente consultările propuse de guvernul britanic. „Situația din Laos a căpătat asemenea proporții încît singura măsură practică pentru a o soluționa este convocarea unei conferințe a miniștrilor afacerilor externe ai țărilor participante la acordurile de la Geneva". Guvernul R. P. Chineze propune ca sediu al conferinței — Pnom Penh.

Un alt element nou legat de evoluția situației din Laos este propunerea prezentată zilele trecute de guvernul R. P. Polone. În nota memorială consacrată situației din Laos se propune organizarea în timpul cel mai scurt a unor consultări la care să ia parte miniștrii afacerilor externe sau reprezentanți la nivel înalt ai copreședinților conferinței de la Geneva, adică ai guvernelor U.R.S.S. și Marii Britanii și ai guvernelor statelor membre ale Comisiei internaționale de supraveghere și control în Laos, adică India, Canada și Polonia, precum și conducători ai guvernului regal al Laosului, care să reprezinte concomitent cele trei grupări laoțiene ce au participat la conferințele de la Zürich și Geneva. O asemenea reuniune ar putea, în concepția guvernului R. P. Polone, să ușureze convocarea unei conferințe a celor 14 țări semnatare ale acordului de la Geneva. La Londra se consideră că propunerea poloneză „oferă o cale interesantă de tratative care ar trebui să fie acceptate de Marea Britanie" *(Observer)*. De asemenea, corespondentul din Washington al agenției *France Presse* este de părere că la întrunirea de la Vientiane „n-ar fi exclusă luarea în considerare a propunerii poloneze". Comentatorii observă că inițiativa poloneză tinde spre reconstituirea autorității coaliției tripartite. Faptul acesta apare o dată în plus ca esențial în condițiile în care situația politică din Laos se îndreaptă tot mai mult spre un dictat total al dreptei.

Se pare că în această privință pînă și aparențele sînt lăsate la o parte. O hotărîre a unui „consiliu de cabinet" întrunit la Vientiane a stabilit formarea a cinci comitete între care unul pentru afacerile externe condus de Suvanna Fumma, unul militar condus de Fumi Nosavan etc. Aceasta arată că practic toată reorganizarea militară căreia i s-a făcut așa multă publicitate cu două săptămîni în urmă presupune stabilirea controlului forțelor de dreapta atît asupra efectivelor militare neutraliste cît și asupra celor ale dreptei.

Este de asemenea vorba și despre Cambodgia. Nici pînă în prezent ședințele Consiliului de Securitate nu s-au soldat cu o rezoluție asupra plîngerii guvernului cambodgian privind repetatele violări ale frontierei de către Vietnamul de sud. Deocamdată, în cadrul Consiliului de Securitate sînt preconizate măsuri strict limitate pentru supravegherea frontierei cambodgiano-sud-vietnameze. Dar nu poate fi vorba numai de lichidarea incidentelor ci de adoptarea unor măsuri eficiente pentru viitor. În acest sens Cambodgia insistă asupra convocării conferinței de la Geneva care să garanteze neutralitatea și independența țării. Statele Unite și Anglia nu înclină deocamdată spre o asemenea soluție.

Deci, ca și acum o săptămînă, problemele rămîn deschise. Și Laosul și Cambodgia sînt în așteptarea unor soluții care să le pună la adăpost de o încordare politică ulterioară.

Sergiu VERONA

LONDRA

Vizita lui Harold Wilson în U.R.S.S.

Comentariile făcute la Londra în ajunul vizitei liderului laburist Harold Wilson la Moscova relevă că ea este privită ca putînd aduce o contribuție la progresul negocierilor Est-Vest privind problema dezarmării.

Deși la sosirea pe aeroportul din Moscova, dl Wilson însuși a declarat: „Nu avem căderea să negociem", se presupune că el, consecvent cu acțiunea întreprinsă anterior, se va pronunța pentru înghețarea armelor nucleare ale N.A.T.O. și țărilor participante la Tratatul de la Varșovia. El este însoțit de David Ennals, secretarul departamentului internațional al partidului laburist, considerat a fi expertul partidului în problemele dezarmării. Împreună cu ei se află și Patrick Gordon Walker, purtător de cuvînt pentru afacerile externe al partidului și probabil viitor ministru de externe.

Se mai presupune de asemenea că în timpul celei de-a patra vizite pe care o face la Moscova Wilson va insista pentru organizarea unor întîlniri anuale între conducătorii de state. Acest lucru ar putea să aibă loc în fiecare toamnă o dată cu deschiderea sesiunii O.N.U.

Fără îndoială, cu ocazia vizitei d-lui Wilson și a d-lui Walker, în cadrul discuțiilor ce se vor purta, liderii laburiști vor face unele precizări în ce privește atitudinea unui eventual guvern laburist față de problema forței nucleare multilaterale a N.A.T.O.

Dl Gordon Walker a declarat acum două săptămîni într-un discurs: „Sînt împotriva forței multilaterale și țin să spun acest lucru prietenilor noștri americani. Dacă, așa cum lasă să se înțeleagă unele surse de inspirație americană, ei contează pe sprijinul partidului laburist, comit o eroare gravă. Imi displace felul tendențios și unilateral în care se pare că au fost relatate convorbirile pe care dl Wilson și cu mine le-am purtat în particular în America. Noi considerăm că aceste convorbiri au fost confidențiale. Dar dacă n-am relata despre ele, ei bine, lucrurile s-ar prezenta într-o oarecare măsură altfel. Sîntem și mai puțin de acord cu o forță multilaterală acum cînd am aflat că americanii intenționează să-și micșoreze controlul asupra focoaselor Polaris în cadrul flotei multilaterale propuse".

În timpul vizitei din luna martie la Washington, dl Wilson a ținut o conferință de presă din care extragem următorul citat cu referire la forța multilaterală: „Am declarat întotdeauna că, în ce privește forța multilaterală și echipajele mixte, ne-am asocia cu multe rezerve — cu foarte, foarte multe rezerve — și numai în cazul în care am fi convinși că aceasta este singura cale de a